

רבי שלום דובער מליובאוויטש

פרק ל"א קשרי שין

קשרי מרן עם צדיקי בית ליובאוויטש

בקשרי תפילין של ראש המכונה קשרי שין [זוהר ח"ג דף רכח], וז"ל מהרש"א
[מנחות כט: ד"ה מוצאו]: "עניין קשר נאמר שעושה אותו להזכיר דבר מה שלא
תשתכח" עב"ל, ובזמר 'בר יוחאי' לרבי שמעון לביא, הפירוש "קשרת
קשרי שין קשריך" שקשר לכל השגותיו הקדושות בקדושות וקשירת
תפילין לכל ישכח, וע"כ שם ה' נקרא עליו.

מקום גדולים

הרה"ק רבי יוסף יצחק שניאורסון
מלובאוויטש

נולד בלובאוויטש, י"ב בתמוז תר"ם. נבג"מ ניו יורק, י' בשבט תש"י.

בן רבי שלום דובער מלובאוויטש. חתן קרובו רבי אברהם שניאורסון, נכדו של הרה"ק רבי מנחם מענדיל בעל ה"צמח צדק", לוקח בתו נחמה-דינה.

התחנך אצל מלמדים שונים אולם עיקר חינוכו אצל אביו אשר מינה אותו, בהיותו בן ט"ו, למזכירו הפרטי וכבר אז הטיל עליו משימות שונות.

בגיל צעיר מאוד הוא מייצג את אביו באסיפת עסקנים בקובנה. בן י"ז, בשנת תרנ"ז, הוא מתמנה למנהל ישיבת "תומכי תמימים" שהוקמה בלובאוויטש ופעילותו הולכת ומסתעפת.

בשנת תרס"א, הוא נוסע לוילנא, בריסק, לודז' וקניגסברג לגיוס אמצעים להקמת בית חרושת בדברוונה שעתידי היה להעסיק מאות עובדים יהודים.

בשנת תרס"ב, נסע לפטרבורג בעניני כלל ישראל.

בשנת תרס"ה, השתתף בארגון מגבית להשגת צרכי פסח לחיילים יהודיים ששרתו במזרח הרחוק.

בשנת תרס"ו, יצא לגרמניה ולהולנד כדי להיפגש עם אישים שונים, בעיקר מחוגי הבנקאות כדי שיפעילו לחץ על השלטונות הרוסיים שיקלו על מצב היהודים ברוסיה. בשליחות אביו יצא לפטרבורג להלחם נגד הצעת המתבוללים היהודים לאסור על לימוד הקבלה. הוא נלחם נגדם בתקיפות, תוך סיכון עצמי, והצליח להכשיל את ההצעה.

בשנת תרס"ח, השתתף בעבודת אסיפת ראשי הציבור היהודי בוילנא.

בשנת תרס"ט, יצא לגרמניה, כדי להפגש עם צמרת העסקנים היהודים.

בשנת תר"ע, השתתף בהכנת אסיפת הרבנים בפטרבורג.

בשנות הפעילות הזו נאסר ארבע פעמים במוסקבה ובפטרבורג. מאסרו הראשון היה בחיי אביו בשנת תרס"ב וכך גם המאסרים האחרים, אולם כל האיומים לא הרתיעוהו מדרכו. רבי יוסף יצחק הופך להיות דמות מרכזית ביהדות רוסיה וכך השתתף באסיפות רבנים במוסקבה תרע"ז ובחרקוב תר"פ.

בשנת תר"פ מתמנה רבי יוסף יצחק לממלא מקום אביו ולובאוויטש הופכת להיות מרכז לכל חסידי חב"ד, עם הפסקת פעילותם של

האדמו"רים לבית קפוסט.
אלפים מקבלים את מרותו
המוחלטת.

תקופת הנהגתו הייתה מן
הקשות ביותר בתולדות
יהדות רוסיה. המפלגה
הקומוניסטית עלתה לשלטון
בשנת תרע"ח ורדפה את
כל מוסדות הדת. היהודים
הקומוניסטים, ה'בסקציה',
עלו על אדוניהם בשנאתם
לדת ובהריסת המוסדות
היהודיים - בתי הכנסת,
הישיבות, המקוואות,
תלמודי התורה. היחיד

רבי יוסף יצחק מליובאוויטש
לפני תקופת נשיאותו

שניצב נגדם במלוא העוז היה ריי"צ. הוא מארגן פעילות מחתרתית
ענפה ביותר, למרות שכל הנתפס בפעילות כזו, עלול היה לקבל
עונשי גלות ומאסר והיה בסכנת מוות.

בשנת תרפ"א הוא מקים את ישיבת "תומכי תמימים" בווארשה.

בשנת תרפ"ד הוא נאלץ, בצו השלטון, לאחר הלשנת ה'ייבסקציה'
לעזוב את רוסטוב, בה התגורר בתקופה זו ולעבור לפטרבורג.
הגירתו אינה מרפה מפעילותו הבלתי פוסקת. בשנה זו, תרפ"ד
הוא מייסד את אגודת חסידי חב"ד בארצות הברית ובקנדה.

אילוץ של היהודים לעבוד בשבת מעוררת אותו להקים ועד מיוחד
לעזור בהקמת בתי מלאכה פרטיים, בהם יוכלו לשמור את השבת.

בשנת תרפ"ז הוא מקים את ישיבות חב"ד בבוכרה, בהם הלחץ
הקומוניסטי לא היה כה חזק כמו ברוסיה.

ביום ט"ו בסיון תרפ"ז הוא נעצר והואשם בניהול תעמולה למוען
הדת, בניגוד לחוקה הסובייטית. ביום י"ז בסיון הוא נידון למוות
והדבר עורר סערה בכל העולם החופשי. לאחר מאמצים רבים
הומר פסק הדין בגירוש ובשלוש שנות גלות בעיר קסטרמה. הוא
הורשה לחזור לביתו, כדי לקחת את חפציו ואלפי יהודים ליוו
אותו לתחנת הרכבת.

בית הכנסת בעיר קסטרמה בו התפלל רבי יוסף יצחק מליובאוויטש בימי גלותו

קשרי שין

גם במאסרו לא נכנע והודיע במפורש, כי ימשיך בדרכו. לאיש הבולשת הסובייטית שהעמיד לפניו אקדח, בעבר אמר: איני מפחד מ"צעצוע" קטן כזה. למי שיש א-ל אחד ושני עולמות, אין אקדח מפחידו.

ריי"צ מתאר את שלבי המאסר והגירוש במכתב אישי: פסק הדין הראשון היה ב"ז סיון. ריי"צ אינו רוצה להזכיר את המלה מות ומשתמש בביטוי "חמור ביותר". בג' תמוז נשלח לקסטרמה. חייב היה להתייצב אחת לשבוע במשרד הבולשת הסובייטית (ג.פ.א.), אולם בעקבות הלחץ העולמי לשחרורו, הודיע לו מפקד הבולשת, בבואו להתייצב לפניו, ביום י"ב בתמוז (יום הולדתו) תרפ"ז, כי ניתנה הוראה לשחרורו, אולם תעודת השחרור תינתן לו רק בי"ג בתמוז. י"ב וי"ג תמוז היו מאז לחגי גאולה חב"דיים ונחוגים מדי שנה ברוב עם.

כפי שכותב הריי"צ בעצמו הוא חזר לפטרבורג בערב שבת, ט"ו בתמוז תרפ"ז, משם נאלץ לעזוב ולגור ב"סביבות העיר מוסקבה". בחודש אלול נסע לרוסטוב להשתטח על קבר אביו ובכ"ד תשרי, אסרו חג של סוכות תרפ"ח, עזב את רוסטוב והגיע לתחנתו הבאה, ריגא, ביום כ"ה בתשרי תרפ"ח.

שנים הרבה היה טכס מיוחד בבית הרבי וגם לאחר פטירתו, לציון חגי הגאולה. וכן גם בכל מרכזי חב"ד בעולם.

ראשית פעילותו בריגא היתה הקמת ישיבת חב"ד במקום ויצירת קשרים עם הפעילים ברוסיה. למרבה הפלא ניתן לו לקחת אתו

צנצנת המן

קכה

קשרי שין

אשר התכנה

לריגא את ספרייתו העצומה. לא בלב קל עזב הרבי את רוסיה ויכול היה לעשות זאת עוד קודם לכן, אלא שלא רצה לעזוב את יהדות רוסיה במאבקה על עצם קיומה היהודי.

בשנים תרפ"ח-תרפ"ט הצליח לשלוח מצות לרוסיה, לפי כתובות נאמנות של יהודים שומרי מצוות.

בשנת תרפ"ט ביצע את מסעו הגדול לארץ ישראל, שתואר בידי מזכיר חב"ד בארץ ישראל, הרב שמעון גליצנשטיין, לפרטי פרטים. זמן מועט לאחר מכן ביקר אצל חסידי בארצות הברית ושהה בה כשנה תמימה. הוא נפגש אז עם נשיא ארצות הברית הרברט הובר.

בחודש אב תר"ץ, חזר לריגא והמשיך בפעילותו התוססת למען חסידי חב"ד בירושלים ויצירת מרכזי מחתרת של חסידי חב"ד בתוככי רוסיה.

בשנת תרצ"ד העתיק את מושבו לווארשה והחלה פעילות מסועפת בפולין. ישיבה גדולה הוקמה בווארשה ובעקבותיה עשרות סניפים בערי השדה. הוא מייסד את "איגוד התמימים" - בוגרי ישיבות חב"ד.

בשנת תרצ"ה החל להופיע הבטאון של ישיבות חב"ד "התמיים" שהכיל חומר הלכתי, מוחשתי והיסטורי.

בשנת תרצ"ו עבר לאוטווצק, עם הישיבה.

בשנת תרצ"ט הקים את אגודת חב"ד העולמית.

צנצנת המן

קכו

בפרוץ מלחמת העולם השנייה, בשנת תרצ"ט, הצליח להמלט מפולין, לאחר שחווה על בשרו את ההפצצות בווארשה. לאחר טלטולי דרכים הצליח להגיע לניו יורק ביום ט' באדר שני ת"ש.

מסע הצלתו הוא סיפור מופלא בפני עצמו. בהתערבות אמריקנית איפשרו לו חיילים מחיל המודיעין הגרמני לעזוב את ווארשה, דרך ברלין (1) כאשר הוא מלווה בידי חיילי חיל המודיעין הגרמני. הוא יצא מברלין לליטא ומשם לריגא ודרכה לארצות הברית. מיד ברדתו מהאניה, הכריז: אמריקה אינה שונה וצריך להפוך אותה למקום תורה.

על פעילותו בארצות הברית כותב חתנו וממלא מקומו, רבי מנחם מענדיל שניאורסון:

ת"ש - מייסד ישיבה מרכזית 'תומכי תמימים'.

תש"א - התחלת ההוצאה לאור של "הקריאה והקדושה". מייסד "מחנה ישראל" לחיזוק תורה, עבודה וגמילות חסדים.

תש"ב - מייסד ישיבת "תומכי תמימים" עם מכינות בעיר מונטריאל; מייסד "מרכז לעניני חינוך"; ארגון בתי ספר לנערות "בית רבקה", "בית שרה"; עוסק לטובת אנשי החייל היהודים בצבא האמריקאי, מייסד ישיבות "אחי תמימים" ברחבי ארצות הברית; מייסד את הוצאת הספרים קה"ת (קרני הוד תורה) לובאוויטש, שבמשך השנים הוציאה לאור מאות ספרים במליוני עותקים.

תש"ג - מייסד את הספריה "אוצר החסידים מלובאוויטש".

תש"ד - מייסד את חברת "נחוח" - איסוף והוצאה לאור של ניגוני חב"ד; הוצאה לאור של "קובץ ליובאוויטש", מייסד חברת "ביקור חולים".

תש"ה - מייסד לשכת עזרה לפליטים וסידורם, עם מחלקה בפריז; מייסד חברת "עדינו"; מייסד ועד של"ה - שיעורי לימודי הדת בבתי הספר העממיים.

תש"ח - מייסד את כפר חב"ד בארץ ישראל, ומכוון את החב"דיים שניצלו מהשוואה ומעבר מסך הברזל להתיישב בכפר.

תש"ט - מייסד "ועד המסדר" להצלת חינוך הילדים הנמצאים במחנות מעבר למדינת ישראל.

תש"י - מניח היסודות לעבודת החינוך וחיזוק התורה בצפון אפריקה.

על מצבתו חרתו: פה נגזו ארון הקדש, כ"ק אדוננו מורנו ורבנו, אור עולם, נזר ישראל ותפארתו, צדקת ה' עשה ומשפטיו עם ישראל, ורבים השיב מעון, רבי יוסף יצחק, מרנא ורבנא, בנו יחידו של כ"ק אדוננו מורנו ורבנו, הגאון אלקי, חסידא ופרישא, רבי שלום דובער נ"ע מלובאוויטש. עלה השמימה בשבת קדש עשירי לחדש שבט, שנת גאון עוז ישראל ואוהבו, ה' תש"י ליצירה.

ריי"צ נטמן בבית הקברות הישן על שם מונטיפיורי בספרינגפילד, לונגאיילנד בחלקת חב"ד. על קברו נבנה אהל, כאשר חלק מתקרת

האהל חשופה ואינו מקורה. למקום זה הביא האדמו"ר רבי מנחם מנדל את כל הבקשות ו"הפתקאות" המופנים אליו.

יצירתו הספרותית היא מדהימה. בשנת תשכ"ח הופיע "מפתח ספרי מאמרי ודרושי כבוד קדושת אדמו"ר יוסף יצחק" והוא מכיל:

1. מאות מאמרים. אין רישום למאמרים.
 2. קונטרסים, מאה עשרים ושנים במנין, בענינים שונים.
א"ח"ח 134567
 3. לקוטי דבורים, היינו ליקוטים ממה שרשמו השומעים והוגהו על ידי הריי"צ. שלשים ושמונה במנין.
א"ח"ח 134567
 4. קובצי מכתבים - שלשה במנין. לימים נדפסו כל האגרות בשלשה עשר כרכים והדפסתם נסתיימה בשנת תשד"ם.
 5. ספרים שנדפסו - עשרים ושבעה במנין.
 6. מאמרים (שנדפסו כקונטרסים) - שבעה במנין.
 7. שיחות שלא נכנסו במסגרת המובאת - תשעה במנין, כולם ביידיש.
- עשרות מכתבים בענינים שונים שנדפסו בבמות חב"ד, הקדמות, יומנים וכו'.

א"ח"ח 134567

הספרייה

ריי"צ השאיר אחריו שתי בנות: חנה, אשת רבי שמריה גור אריה; חיה מושקא, אשת האדמו"ר רבי מנחם מנדל שניאורסון, שמילא מקום חותנו. בתו השלישית, שיינא, שהייתה נשואה לרבי מענדל הורנשטין, נספתה עם בעלה במחנה טרבלינקה.

מיוחדת היא גישתו לעניין ישוב ארץ ישראל. רבי יוסף יצחק יצא מתוך ההנחה שעד לבואו של משיח, אין להתיישב בארץ ישראל ולעבוד בה עבודה פיסית בשטח כל שהוא. בארץ ישראל צריך רק להגות בתורה ועל הגולה לפרנס את היושבים בה.

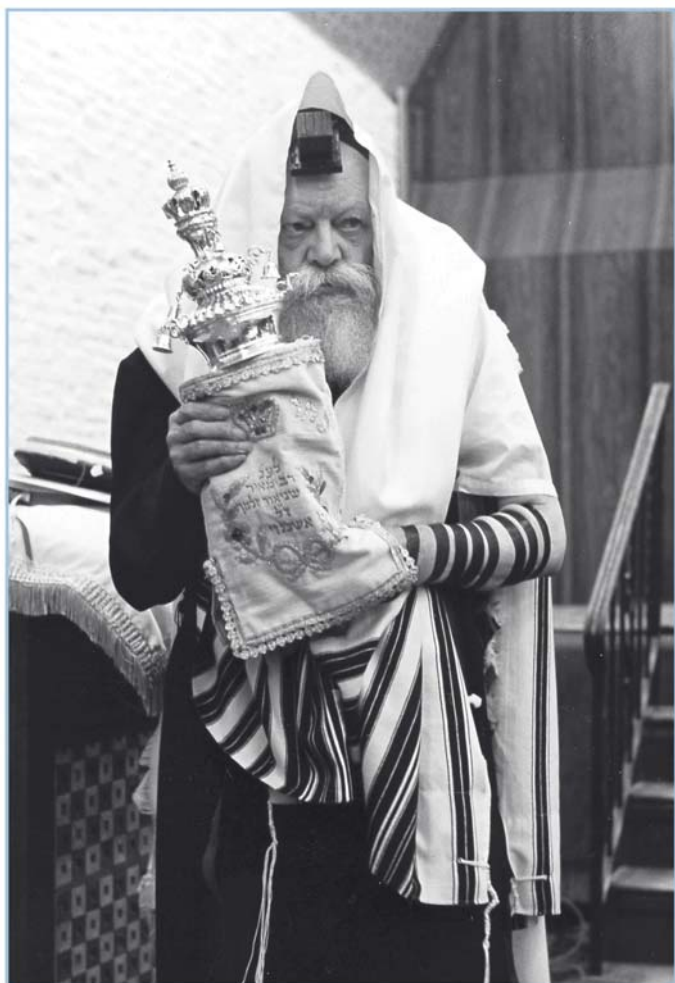
הגישה העקרונית שלו הייתה: לא ברצונו עזבנו את הארץ ולא בכוחותינו נשוב לארץ ישראל.

שינוי מוחלט חל בגישתו, עם החלטת האומות המאוחדות על הקמת מדינת ישראל. ריי"צ התנגד לרעיון המדינה כחלק מחזון הגאולה, אולם הסכים לרעיון העליה לארץ ולישובה בפועל.

לפי החלטתו נסעו חסידי חב"ד ברוסיה, שהצליחו בתכסיסים שונים, לעבור לפולניה, לארץ ישראל ולהקים את כפר חב"ד ושיכון חב"ד בלוד.

[מקורות: הרב אברהם חנוך גליצנשטין, ספר התולדות של הריי"צ, ארבעה חלקים, כפר חב"ד תשמ"ז, הקדמת האדמו"ר רבי מנחם מנדל שניאורסון לספרי חותנו שיצאו לאור לאחר פטירתו; לזכרו הופיעו עשרות קונטרסים ומאמרים]

קשרי שין

הרבי עם ספר התורה של רבי משה מליובאוויטש שניצל במסירות נפשו של רבי משה אשכנזי

צנצנת המן

קלא

קשרי שין

מקום גדולים

אתפשטותא דמשה

רבי מנחם מנדל שניאורסון מליובאוויטש

נולד בניקולייב, י"א בניסן תרס"ב לאביו המקובל האלוף הרה"ק רבי לוי יצחק שניאורסון אב"ד יקטרינוסלב, מצאצאי הרה"ק רבי שניאור זלמן מלאדי בעל ה"תניא". חתן רבי יוסף יצחק שניאורסון מליובאוויטש וממלא מקומו בהנהגת תנועת חב"ד העולמית ופיתוחה והשפעתה לשיאים עצומים.

מנהיגותו חסרת תקדים בהיקפה ובחותמה לשעה ולדורות. באישיותו של 'הרבי מליובאוויטש', כפי שכונה בפי המונים בעולם כולו, התגלמה דמות פלאים בהליכותיה, בפירות עמלה ובנוכחותה הגדולה בסדר היום היהודי הבין לאומי.

לצד דמותו הענקית והנדירה, הצטיין הרבי במכלול כישורים וכשרונות אשר מחולקים לרוב לכמה וכמה אישים, התגלמותם באיש אחד העמידו לדורנו מנהיג חד פעמי כליל המדעים והמקצועות נואם בחסד, מחדש מקורי בכל תחומי התעסקותו, סופר ועורך בדיוקנות ושלמות נדירה.

חיייו היו רצף של מיזעור החומר והעצמת הרוח. שינה מועטה ומדודה וחיוניות שיא בכל יתר שעות היממה, בעבודת ה' ובמשא

צנצנת המן

קלא

הציבורי, עמל בתורה, מחדש נפלא, משיב להמונים על שאלות ומשיב אלפים ורבבות. מוכיח בשער ומשיב מלחמה, סניגורן של ישראל ופטרונם בכל רחבי תבל. זורע צדקות ומצמיח ישועות ועומד הכן לעורר עליהם רחמים.

הוא הגבר הוקם עול, להפיץ מעיינות חוצה, לקירוב הגאולה ולעורר פעמי משיח, בימיו, בכוחו ובגבורתו, נפוצה תורת הבעש"ט הקדוש ותלמידיו בקצות הארץ.

מנהיג עקבי ופעיל ללא לאות וללא הפוגה במשך כיובל שנים, ללא מרגוע וללא נופש, להלן נפרט פרטים היסטוריים גרידא, על פעליו ומפעלותיו, המה יעידון כאלף עדים, על סוד תקפו וגבורתו.

רבו המובהק

ביוגרפיה תמציתית שלו נרשמה בספר "לוח היום יום" של חב"ד, הרבי עבר עליה בעינו הפקוחה והיא קיבלה את אישורו. משם נלקחו הפרטים הביוגרפיים.

בעודנו ילד עבר עם הוריו ליקטרינוסלב, בה כיהן אביו ברבנות, שם גם רכש את עיקרי חינוכו בתורה ובחסידות שבשניהם היה אביו ענק והפך בכך לרבו המובהק. מילדות הוכיח כשרונות בלתי מצויים. תפיסתו המהירה וזכרונו המדהים, סייעו לו לרכוש ידע עצום בכל מכלמי התורה לגווניה. אביו העיד שבכל ספר שעין בו היה בקי בו בבקאות מוחלטת.

צנצנת המן

קלג

צנצנת המן

קלד

בשנת תרע"ח והוא בן שש עשרה כבר גילה פעילות ציבורית, בעיקר בקליטת המוני פליטים שהגיעו לעיר בשולי מלחמת העולם הראשונה.

חתן המלך

בשנת תרפ"ג נפגש לראשונה עם האדמו"ר השישי לבית לובאוויטש, רבי יוסף יצחק, שעשה עליו רושם כביר. כבר אז קבע רבי יוסף יצחק - הריי"צ בלשון החסידים, שהוא יהיה חתנו, בתתו לו את בתו, אישיות בפני עצמה, הרבנית חיה מושקא, מאז החל מטיל עליו שליחויות ציבוריות. בשנת תרפ"ז השתתף בוועידת הרבנים - האחרונה בשלטון הקומוניסטי, שהתקיימה בקורוסטין.

נישואיו, בי"ד כסלו תרפ"ט, והוא אז בן כ"ז, בוורשה היה למאורע היסטורי. רבני פולין ואדמו"ריה השתתפו בחתונה ועתונות התקופה הרבתה לתאר את האירוע.

צ"ר נאמן

שליחויות שונות ביצע בשם חותנו: ביקור אצל הגאון רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי זצ"ל - רבה של וילנה, פגישה עם הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל מקמניץ, פגישה עם הרה"ק רבי חיים אלעזר שפירא זצ"ל האדמו"ר ממונקאטש, בעל שו"ת "מנחת אלעזר" פגישה

עם הגאון רבי שמעון שקאפ זצ"ל, פגישה עם הרה"ק רבי אברהם מרדכי אלתר זצ"ל האדמו"ר מגור, בעל "אמרי אמת" כאשר נסע אליו לניחום אבלים על פטירת בנו רבי יצחק.

בכיבוש הגרמני של צרפת, עוד היה במדינה זו. הוא עבר לווישי, שבה היה שלטון צרפתי בחסד הגרמנים. משם עבר לניצה והצליח לצאת לארצות הברית אליה הגיע, עם הרבנית, בכ"ח סיון תש"א.

אחיו, רבי דובער, נספה בשואה באוקראינה. זקנתו הרבנית רחל, רעיית הרב מאיר שלמה ינובסקי, רבה של ניקולייב, אליה היה הרבי נוסע בילדותו בקיץ, נספתה באוקראינה.

משנה זו, בחיי החותן, מתחילה פעילות בלתי פוסקת:

תש"ב - נתמנה יו"ר ועד הפועל "מחנה ישראל", "מרכז לענייני חינוך" ו"הוצאת ספרים קה"ת".

תש"ג - נתמנה בתור עורך ראשי של "ספרי" - אוצר החסידים - מליובאוויטש, מני אז מו"ל ספרים קונטרסים וחבורות בהוספת הגהותיו והערותיו וכו'. מדפיס הקובץ "היום יום" שסודר על ידו.

תש"ד - מתחיל לפרסם ב"קובץ מליובאוויטש" תשובות וביאורים שלו, להשיב לשואליו בענייני הלכה ודרוש, קבלה וחסידות.

תש"ו - מדפיס הגדה של פסח עם לקוטי מנהגים וטעמים שנלקטו על ידו.

תש"ז - נוסע לפאריז (בכ"ה אדר) לפגוש את אמו הרבנית מרת חנה ע"ה. שוהה שם כחודשיים. בכ"ח סיון חוזר לנ"י. ביחד עם אמו.

בשנת תש"י הוא מוציא לאור את הקונטרס י' שבט תש"י ("באתי לגני").

בי' שבט תש"י הסתלק רבי יוסף יצחק ועטרת הנשיאות, גם היא בדרך מיוחדת, מוטלת עליו (ולא על גיסו, המבוגר מוננו, הנקרא בפי החסידים הרש"ג). הנהגתו מקבלת תנופה עצומה והתעוררות בלתי רגילה בין חסידי חב"ד.

רק בשנת תשי"א, יו"ד בשבט, שנה לפטירת חותנו הוא החל מקבל באופן רשמי את ההנהגה על חסידי חב"ד בכל העולם. מאמרו החב"די הראשון נקרא גם הוא בשם "באתי לגני".

הרבי בהתוועדות, ראשון משמאל עומד גיסו הרש"ג.

קשרי שין

בשנת תש"ך הוא מתחיל לבאר את הספר צוואת הריב"ש המיוחס לבעל שם טוב, החלו שיעורי "תניא" בשרותי שידור במדינות שונות, כשהם מוגהים ע"י הרבי בעצמו. מתחילים להופיע תקליטים של ניגוני חב"ד.

בשנת תשכ"ב נוסד כולל האברכים "קרן שניאור".

בשנת תשכ"ד נוסדה קרן "לוי יצחק" על שם אביו.

בשנת תשכ"ה התחיל לבאר את פירוש רש"י על התורה בשתי דרכים: פשוטו של מקרא ו"יינה של תורה". הרבי החשיב מאד את פירושו זה, בביאורו הניח הרבי יסוד חדש להבנת פירושו של רש"י. הרב טוביה בלוי פרסם ספר מיוחד "כללי רש"י" להסבר שיטתו של הרבי והספר זכה לברכת הרבי.

בשנת תשכ"ו נוסדה "קרן חנה" על שם אמו. מתחיל בהדפסת כתבי רבי מנחם מנדל מליובאוויטש.

התחיל

בשנת תשכ"ז נוסדה על ידו הישיבה הגדולה במלבורן, הוא פותח ב"מבצע תפילין", מחדש את בית הכנסת של חב"ד בעיר העתיקה בירושלים, פותח במאבק נגד החזרת חלקים מיהודה ושומרון לערבים ("השטחים").

בשנת תשכ"ט מתחיל לבאר את "אגרת התשובה" של רבי שניאור זלמן מלאדי ("אדמו"ר הזקן"), מעורר על גידול התושבים בשכונות שגרים בהם יהודים מייסד את נחלת הר חב"ד בקרית מלאכי.

צנצנת המן

קלח

קשרי שין

בשנת תשי"ב הוא מייסד, בין היתר, את צעירי אגודת חב"ד בארץ הקודש; את רשת אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש, בישראל ובאוסטרליה, מקים את הקרן "קרן אהל יוסף יצחק".

תשי"ד - מעורר לזכות בני ובנות ישראל בברכת הד' מינים בחג הסוכות. מדפיס מפתח ענינים וכו' לספר התניא שנערך על ידו. מייסד בית ספר חקלאי בכפר חב"ד באה"ק ת"ו. מייסד קופת "קרן השנה". מעורר ע"ד זיכוי את הרבים ב"מצות שמורה" לחג הפסח.

בשנת תשט"ו הוא מייסד את אגודת צעירי חב"ד בארצות הברית ובקנדה, מייסד קופת "קרן תורה", בית ספר למלאכה בכפר חב"ד.

בשנת תשט"ז הוא מייסד את ארגוני "בית רבקה" ברחבי העולם, מייסד את ישיבת "אהלי תורה", את מכון "יד החמשה" בכפר חב"ד, מקים את מחנות הקיץ של חב"ד.

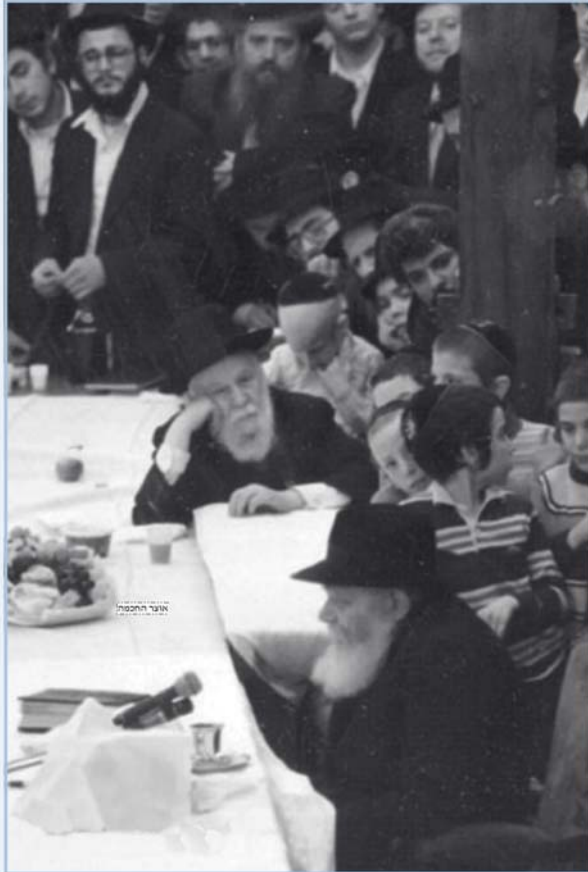
בשנת תשי"ז הוא מייסד את ישיבת ליובאוויטש בטורונטו - קנדה.

בשנת תשי"ח הוא מעורר את הפצת היהדות בהתלהבות וללא הפוגה - דבר שנעשה בהצלחה בלתי רגילה. מייסד שיכון נוסף בכפר חב"ד.

בשנת תשי"ט הוא מתחיל לייסד בתי חב"ד וכיום כבר קיימים אלפי בתי חב"ד בכל רחבי העולם.

צנצנת המן

קלז

הרבי בהתוועדות לימינו יושב ניסח הרש"ג

בשנת תש"ל מתחיל מאבקו לסיים את ספר התורה לקבלת פני משיח שהחל בו חותנו, מתחיל במאבקו על קביעת "מיהו יהודי" לפי ההלכה, מתחיל להדפיס את ספרי אביו ומבארם.

בשנת תשל"א יוצא בקריאה "לכבוש" את העולם ע"י לימוד תורה, ממשיך לבאר את ספרי אביו.

בשנת תשל"ב מייסד ועד ע"א מוסדות.

בשנת תשל"ג הוא מקים ספריות תורניות, מייסד את קרית חב"ד בצפת.

בשנת תשל"ד הוא מייסד ישיבה גדולה במיאמי, מכריז על המבצעים תורה, מזוזה, צדקה, מתחיל ענין הפצת התורה ע"י "טנקים".

בשנת תשל"ו הוא מייסד את הישיבה בסיאטל ובמקומות נוספים, הוא קורא לפרסם קבצים עם חידושי תורה, מכריז על מבצע "אהבת ישראל".

בשנת תשל"ז מתייסדות ישיבות חדשות, שולח שליחים נוספים.

בשנת תשל"ח הוא מגביר את המאבקים נגד החזרת שטחים, נגד הסכם "קמפ דויד", שהכל מודים כיום בכשלונו; ישיבות חדשות בכל אתר, עוד "שלוחים" לארץ ישראל. הורה להדפיס את ספר התניא בכל מקום (למעלה מ-4000 הדפסות!).

קשרי שין

קבע שזו ספריה ציבורית. יום זה הפך ליום חג נוסף של חב"ד והוא נקרא "דין נצח". ביום ב' בכסלו הוחזרו כל הספרים לספריה.

ביום כ"ב בשבט נפטרה הרבנית חיה מושקא והרבי יסד את קרן חמ"ש על שמה.

בשנת תש"ן הוחל בהרחבת בנין הספריה ומכריז על הקמת ארבעים מוסדות חדשים של חב"ד, כמונין השנים של הסתלקות חותנו - האדמו"ר הקודם.

בשנת תשנ"ב הוא מעורר את פעילות החסידים להבאת משיח משום שבימינו יש כבר "התגלות דמשיח ועכשיו צריכים רק לקבל פני משיח צדקנו בפועל ממשי".

כל הפעילות היצריתית המקפת הזו, היא רק חלק קטן מפעילותו האישית. הרבי קיבל לשיחות ולמתן דולר, עשרות אלפי אנשים. כל אישיות בעלת שם, מכל רחבי הקשת, מצאה לנכון להפגש אתו וחזרה מלאת התרגשות. הרבי קיבל אנשים עד השעות הקטנות של הלילה וכמעט שלא ידע מנוחה כאשר לכל הבא במחיצתו, יש לו הערה אישית הנוגעת לפונה. ייחודו שאין הוא רק מנהיג לעדתו, אלא מסר את כל כולו לטובת כלל ישראל ולטובת כל יהודי ויהודי, מבלי לחשוב על עצמו.

הרבי היה מגיב על ספרים שקיבל ושם לב להערות צדדיות, ומדובר במאות ספרים שזרמו בכל חודש למזכירות הרבי. זאת מלבד כחמש מאות! מכתבים בממוצע יומי שהגיעו בשקי דואר בכל יום.

הדפסה

צנצנת המן

קמב

קשרי שין

אוצר החכמה

השנים תשל"ט-תש"ם מצטיינות בהקמת ישיבות חדשות, בהכרזה על תהלוכות ל"ג בעומר, ייסוד כוללים - "כולל תפארת זקנים - לוי יצחק", כוללים מיוחדים לקשישים.

שנת תשמ"א מצטיינת בהקמת ישיבות גדולות בכל רחבי העולם, כתיבת ספר תורה לילדי ישראל.

בשנת תשמ"ב מעורר כתיבת ספרי תורה לכל חוג ולכל תנועה.

בשנת תשמ"ג יצא בקריאה לאומות העולם לשמור על שבע מצוות בני נח, ולבני ישראל לקיים את המצוות בגלוי ובהתלהבות ("לכתילה אריבער").

בשנת תשד"מ תיקן שיעור יומי קבוע ברמב"ם. דרש שהשנה תהיה שנת משיח שכל אדם יבקש שיגיע המשיח.

בשנת תשמ"ה עורר את הקמת בתי חב"ד ברחבי העולם.

מי"א בניסן של שנת תשמ"ו, התחיל הרבי לחלק דולר לכל אחד ואחת שבאו אליו. תורים ארוכים של אלפי אנשים, מכל גווי הקשת, חיכו לקבלת הדולר בכל יום ראשון בשבוע, שגם אלה היו משולבים במעשי פלא מדהימים.

בשנת תשמ"ז נחל הרבי נצחון אישי רב משמעות לחב"ד, אחד מיורשי האדמו"ר הקודם טען לבעלות על הספריה של חב"ד שאין דומה לה בעושרה הספרותי התורני ואילו בית המשפט הפדרלי

צנצנת המן

קמא

קשרי שין

ספורי נפלאות רבו מספור כשהם מתועדים מ'כלי ראשון' מפי אנשים שעמם התחוללו מעשי הפלא ולא מפי השמועה. כמה וכמה ספרים וילקוטים עם ספורי נפלאות הופיעו בדפוס.

יצירתו הספרותית היא מדהימה ואין לה אח ורע בספרות.

ביום ג' בתמוז תשנ"ד עלה הרבי לשמי רום.

הרשימה המובאת בזה היא מתוך פרסומי חב"ד והבאנו את שם היצירות בלבד ללא שנות הדפסה, או מהדורות נוספות, עם תוספת עדכונים חיוניים.

א. קובץ "היום יום". ב. ספר המאמרים - באתי לגני, ב' כרכים. ג. ספר המאמרים - מלוקט, ל"ט כרכים. ד. קונטרס ענינה של תורת החסידות. ה. לקוטי שיחות ל"ד כרכים. ו. ספר השיחות - 10 כרכים. תשמ"ח, ב' כרכים. תשמ"ט, ב' כרכים. תש"נ ב' כרכים. תנש"א ב' כרכים. תשנ"ב ב' כרכים. ז. הגדה של פסח - עם לקוטי טעמים ומנהגים. ח. אגרות קודש, ל' כרכים, ולא נדפסו כל המכתבים. ט. חידושים וביאורים בש"ס, ג' כרכים. י. קונטרס "הדרך" על הרמב"ם (תשל"ה). יא. חידושים וביאורים להל' בית הבחירה להרמב"ם. יב. תורת מנחם - תפארת לוי יצחק (להר - ח"א - בראשית. ח"ב שמות, ח"ג ויקרא). יג. תשובות ובאורים (ב"קובץ ליובאוויטש"). יד. הערות על ה"צמח צדק", דרך מצותיך, קיצורים והערות (לתניא, קונטרס ומעין, ספר השיחות - תורת שלום). טז. ספר התולדות אדמו"ר מהר"ש. טז. הערות ומ"מ בקונטרסי כ"ק אדמו"ר (מוהרי"צ) נ"ע, בלקוטי דבורים שלו וכו'. יז. מפתח ספרי, מאמרי ודרושי - אדמו"ר (מוהרש"ב)

צנצנת המן

קמז

קשרי שין

נ"ע, אדמו"ר (מוהרי"צ) נ"ע. יח. ליקוט מנהגי חב"ד (בקונטרסי כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע). יט. מפתח ענינים לספר (עה"ס שהופיעו: התניא, דרך חיים, דרך מצותיך, שערי אורה, תורה אור, לקוטי תורה). כ. מפתח ענינים למאמרי: כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע, כ"ק אדמו"ר (מוהרי"צ) נ"ע. כא. הרב רבי הלל מפאריטש. כב. ביאורים לפרש"י עה"ת ונ"ך, ה' כרכים. כג. ליקוט "י"ד כסלו תשל"ט". כד. ספר ברכת החמה - ע"פ מנהג חב"ד. כה. יגדיל תורה (ירושלים ת"ו). "תשובות וביאורים" בשו"ע. כו. מגבעות אשורנו. כז. קונטרס מורה שיעור בלימוד - שיעור יומי ברמב"ם: 1. ג' פרקים ליום (שנה אחת). 2. ספר המצות (לשנה אחת). ג. פרק אחד ליום (לג' שנים). כח. ביאורים לפרקי אבות. כט. ספר השליחות. ל. ספר מעייני הישועה. לא. יין מלכות על הרמב"ם ב' כרכים. לב. ספרי המאמרים תשי"א-תשכ"א, ד' כרכים. תש"ל-תשל"ז, ה' כרכים. תשל"ט-תשמ"ח, י' כרכים. לג. שיחות קדוש שנות תש"י-תשמ"א (הנחה בלתי מוגה), חמישים כרכים. תשמ"ב-תשנ"ב (ע"י ועד הנחות הת' ספרי התועדויות ע"י ועד הנחות בלה"ק, מ"ג כרכים). לד. ליקוט הוראות מנהגים וביאורים בעניני שידוכים ונישואין. לה. מלוקטים משיחות ומכתבים; קובץ שמחה ובטחון בה'. שערי הלכה ומנהג, ד' כרכים. שערי גאולה, ב' כרכים. שערי אמונה. שערי הצדקה. שערי המועדים אדר-פורים, ב' כרכים. שערי המועדים ספה"ע. לו. בצל החכמה. ליז. תורת מנחם - הדרנים על הרמב"ם וש"ס. לח. קובץ כ"ח סיון - יובל שנים. לט. קובץ י"ג אייר - ארבעים שנה. מ. לקוטי שיחות - ביאורים בלקוטי לוי"צ על אגה"ת. מא. לקוטי ערכים - בש"ס וברמב"ם. מב. קובץ מנהגי חב"ד בעניני הריון, לידה ברי"מ וכו'. מג. יום מלכנו (עניני יום הולדת). מד. קונטרס "סיום והכנסת ס"ת". מה. קובץ כ"ב שבט (תשנ"ב). מז. ביאורים בהז' תורות שאמר הבעש"ט בג"ע. מז. המלך במסיבו - ר"ד בעת

צנצנת המן

קמז

הסעודות, ב' כרכים. מח. ימי בראשית - "יומן" מתקופת קבלת הנשיאות, ה'ש"ת-י"א. מט. תורת מנחם - התועדויות ה'ש"ת עד תש"ל, נ"ד כרכים. נ. תורת מנחם - אגרות מלך (מכ' הכללים למועדי השנה), ב' כרכים. נא. בנאות דשא - "יומן" שיחות ומאמרים מביקורים במחנות הקיץ, ה'תשט"ז-י"ז, ה'תש"כ. נב. הדרנים על הש"ס - ב' כרכים. נג. לקוטי שיחות בעניני גאולה ומשיח, ב' חוברות. נד. בשורת הגאולה. נה. "תורת מנחם - מנחם ציון", דברי ניהומים של הרבי לאבלים וחלופי השיחות עם אלה שבאו לנחמו באבלו - ב' כרכים. נו. רשימות שכתב לעצמו עד לקבלת הנשיאות והם כולל חידושי תורה למדניים, עניני קבלה וחסידות ויומנים של שיחות עם חותנו - ה' כרכים.

הרבי בהתנועות. ניצבים מאחור מימין לשמאל החסידים רבי ישראל לייבו, רבי זושא וילימובסקי (ממזל), רבי שניאור זלמן גור אריה, רבי ישראל שמעון קלמנסון השו"ב של הרבי, רבי יעקב יוסף רסקין, רבי אהרן קזנבסקי, רבי יעקב שפרלין

הסיכום הכולל של יצירותיו מתקרב ל-300 כרכים.

עשרות מאמרים וספרים נכתבו ונכתבים על אישיותו המזהירה והחד פעמית.

ביוגרפיה מקיפה נדפסה בספר "ימי מלך" מאת הרב מרדכי מ. לאופר, שלשה כרכים.

שאר בשרי

כשיצא הרה"ק רבי יוסף יצחק שניאורסון זצ"ל האדמו"ר מליובאוויטש - הרבי הריי"צ, מרוסיה והגיע לפולין, יזם אסיפת אדמו"רים בכדי לדון ביסוד "ועד עזרה ליהודי רוסיה".

על ההזמנה שקיבל לאסיפה זו (אגרת תש"ח מושלחי כסלו תרצ"ד), ענה מרן: "רב ברכות וכת"ס לכ"ק יד"נ שאר בשרי* ה"ה הרב הצדיק המפורסם בכל קצוי ארץ וים רחוקים, בוצינא קדישא חו"פ, שלשלת היוחסין מגזע קדושים, כקש"ת מוה"ר יוסף יצחק שליט"א..

*הביטוי "שאר בשרי" שמופיע באורח הדדי במכתבי הריי"צ ומרן, הוא מפני שהרבי הרש"ב היה חתן רבי יוסף יצחק אבריטשער בן הרה"ק רבי מנחם מענדל בעל ה"צמח צדק". שהיה חתנו של הרה"ק רבי יעקב ישראל טברסקי זצ"ל מטשערקס, אחיו של הרה"ק רבי אהרן מטשערנוביל חותנו זקנו של מרן מהרי"ד, שבת בנו הרה"ק רבי זושא הייתה אם מרן.

קשרי שין

קשרי שין

עיניים טובות

הגה"צ רבי אלחנן הלפרין זצ"ל מספר את המעשה הבא: באנגליה התגורר הגה"ח רבי אלימלך רומפלר זצ"ל. רבי אלימלך מסר לרבי אלחנן ואחרים מעשה שהיה עד לו, בשנת תרצ"ב היה הרבי הריי"צ נ"ע, בתחום שבת מוינה, מי ששירתו אותו אז היה חתנו הגדול הרש"ג זצ"ל וגיסו הצעיר הרבי הרמ"ש נ"ע, לימים הרבי מלובאוויטש.

יום אחד היו שניהם בוינה, הרבי הריי"צ הגיע לטיפול רפואי, בבית רפואה ומרן הגיע לביקור אצל רופא עיניים נודע, להפתעתם ראו ברחוב את מרן נחפז בהילוכו, כידוע תמיד כשהגיע עד למקום הסמוך למחוז חפצו, אליו יכלו להגיע עם הכרכרה או מאוחר יותר עם כלי רכב, מיד ברדתו מהרכב, היה רץ בחפזה עד למקום שאליו נזקק להגיע.

רבי אלימלך זצ"ל, היה אז המלווה של מרן. ממש מולם הגיחו שני חתני הרבי הריי"צ נ"ע.

רבי אלחנן הלפרין עם רבי מנחם מנדל מליובאוויטש

צנצנת המן

קב

צנצנת המן

קבט

הגה"ח רבי אלימלך רומפלר זצ"ל מספר את המעשה הבא: באנגליה התגורר הגה"ח רבי אלימלך רומפלר זצ"ל. רבי אלימלך מסר לרבי אלחנן ואחרים מעשה שהיה עד לו, בשנת תרצ"ב היה הרבי הריי"צ נ"ע, בתחום שבת מוינה, מי ששירתו אותו אז היה חתנו הגדול הרש"ג זצ"ל וגיסו הצעיר הרבי הרמ"ש נ"ע, לימים הרבי מלובאוויטש.

מכתב הזמנה ממרן אל הרבי לחתונת בתו

קשרי שין

הרש"ג זצ"ל הגדול מביניהם הגיש לרבי את ידו, כדרכו והרגלו השיב ברכתו שלוש פעמים.

איך שהרבי הרמ"ש נ"ע, הגיש את ידו, לחץ מרן את ידו בדביקות מבלי אומר ודברים כרבע שעה תמימה. כל הנוכחים, תמהו וביניהם שחו כי מעולם לא ראו הנהגה כזו אצל מרן, וציינו כי כנראה מרן ברוח קודשו צפה בקדושתו ומעלותיו הנעלות, ענינים נשגבים, כפי שגילה עתידו.

"אחרי שנוכחתי במעמד זה", היה נוהג רבי אלימלך לומר, "איני זקוק לשום המלצה ותמיכה, על הרבי מליובאוויטש נ"ע ואכן עד אחרית ימיו היה מגונן בעוז על הרבי מליובאוויטש נ"ע.

[רבי בן ציון גרוסמן]

יד חמה

כאשר גרו הר"ק רבי מנחם מנדל נבג"מ והרבנית חיה מושקא ע"ה בברלין, נודע באחד הימים כי האדמו"ר מבעלזא הגיע לברלין ורבים הולכים לקבל את פניו.

הרבי חיי"צ עם חתנו רבי שמעון גור אריה - זושנגטון תר"צ

צנצנת המן

קנא

קשרי שין

הרבי הרמ"מ שהיה אז אברך צעיר, השתוקק לראות את הצדיק המפורסם. הוא ביקש מידידו חסיד גור שגר בברלין בשם ר' איצ'ה מאיר פירסטנברג ז"ל שיתלווה אליו, אולם התנה איתו שלא יגלה את זהותו (ככל מעשיו בעת ההיא שהיו בהצנע לכת ובהסתרה).

בהגיעם לשם, נזדמן למקום הרה"ח ר' חיים שניאורסון מחברון שנסע כשד"ר מארה"ק. כאשר הבחין הרבי בר' חיים ביקש גם ממנו שלא יגלה את זהותו לאיש, ור' חיים הבטיחו.

כשהגיעו לאכסנייתו של האדמו"ר מבעלזא, היה תור גדול של יהודים שחיכו לתת 'שלום'. הוא נתן 'שלום' כשידו עטופה במגבת, וראשו מורכן

הרבי הרמ"ש בעת הקמת המצבה על ציון גיסו הרש"ג

צנצנת המן

קנב

כלפי מטה. כשניגש הרבי ונתן לו ידו לשלום, הרים את עיניו הקדושות, הוריד את המגבת מהיד ואחז את ידו של הרבי. כך החזיק הרבי הקדוש מבעלזא את היד זמן ממושך ושאל: "ווער איז דער יונגערמאן?" [מי הוא האברך הזה].

"א גיוויליכער יונגערמאן" [אברך פשוט] ענה הרבי. נענה הרבי מבעלזא ואמר: "א ווארימע הענטאלע. יונגערמאן, פון אונדז בעהאלט מען זיך ניט" [יד חמה. אברך, מאיתנו לא ניתן להסתתר].

כשגילה ר' חיים שניאורסאהן לאדמו"ר מבעלזא שהאברך הוא חתנו של האדמו"ר מליובאוויטש, אמר הצדיק: "יא יא, איך זע איך זע. איך האב געפילט אז דאס איז אן איידעלע האנט" [כן כן, אני רואה, אני רואה,

הרבי הריו"צ עם חתנו מ"מ הרבי הרמ"ש

הרגשתי שזו היא יד זכה]. הרבי מבעלזא המשיך להחזיק את ידו של הרבי ודיבר איתו כך כעשר דקות.

[על סיפור זה שזכה לראות בעיניו, היה הרה"ח ר' חיים שניאורסאהן ז"ל חוזר שוב ושוב לפני אנ"ש ליובאוויטש בירושלים.]

ר' יחזקאל בסר

לאחרונה התקבל על כך אישור נוסף ממקור אחר. הרה"ח ר' יחזקאל בסר ז"ל מראשי "אגודת ישראל" בניו יורק, סיפר בראיון ל"כפר חב"ד" (650), שאותו חסיד גור ר' איצ'ה מאיר פירסטנברג מברלין, שהתלווה אל הרבי בהליכתו לפגוש את האדמו"ר מבעלזא, התיידד עמו שנים רבות אחר כך כאשר גר בניו יורק, וסיפר לו את הדברים ממקור ראשון.

הרבי הריו"צ עם חתנו מ"מ הרבי הרמ"ש

הרב בעסער הוסיף, שכאשר סיפר לר' איצ'ה מאיר שיש לו 'יחידות' עם הרבי, ביקש ממנו להזכירו לפני הרבי. כששוחח עם הרבי מסר לו דרישת שלום מאיצ'ה מאיר פירסטנברג, הרבי אמר בהפתעה: "או, פירסטנברג, הוא עדיין כל כך חריף? אני מודה על הד"ש, תמסור לו ד"ש חם בשמי, הוא הרי לקח אותי אל הרבי מבעלזא!"

מבקשי נפשו

כשפרצה מלחמת העולם השנייה, ריחפה עננה כבדה על בטחונו האישי של מרן והעמידה בסכנה עצומה את חייו, הפומביות שהצוררים נתנו בפרסומיהם המבקשים את ראשם של מנהיגי היהודים ובראשם מרן, הבליטו את מקומו הבכיר בקרב מנהיגי פולין. מאמצים חובקי עולם נעשו להצלתו מעמק הבכא, מאמצים בולטים ביותר ננקטו ע"י הרבי הריי"צ נ"ע.

כבר בכ"ג אלול ת"ש פונה הרבי אל אחד מעסקני היהודים בארה"ב, ומבקשו לעזור במצב הכלכלי של האדמו"ר מבעלזא הנמצא באותה עת בפרימישלאן. ואכן באחד המכתבים כותב הרבי שהוא שולח סכום כסף עבור האדמו"ר מבעלזא.

שמות בני משפחתו

בי"ב אדר תש"א פנו "ועד חסידי בעלז" אל הרבי נ"ע, וביקשו לעזור בהצלה. בתשובתו מכ"ד ניסן תש"א מבקש הרבי לדעת "באיזה מקום פרטי משכן קדשו, שמו הקדוש ושנותיו ושם הוריו הקדושים בדיוק, ושמות שארי בני המשפחה יחיו, כי בלי זה אי אפשר לעשות שום דבר השתדלות".

צנצנת המן

קנה

צנצנת המן

קנו

באותו יום פונה הרבי הריי"צ אל הגאון החסיד רבי שלמה לייב אליעזרוב זצ"ל, ומסדר לפניו בפרטיות מה עליו לעשות בענין, בכדי להשיג רשיון יציאה מאירופה ורשיון כניסה לארץ ישראל עבור הרבי מבעלזא.

הרבי פונה גם אל השופט הראשי בארה"ק מר גד פרומקין*, ומבטיח לו שאם יתעסק בזה "ישפיע השי"ת לידידי ובני ביתו יחיו שפעת חיים וברכה מרובה בגשם וברוח". מכתבים נוספים בעניין זה הריץ הרבי אל הרב משה בלוי יו"ר "אגודת ישראל" בארץ ישראל, אל הרה"ק רבי אברהם יהושע העשל זצ"ל האדמו"ר מקופיטשניץ ואל רבי לוי יצחק גרינוואלד זצ"ל האדמו"ר מצעלים.

*משפטן יהודי בתקופת המנדט הבריטי, יליד העיר העתיקה בירושלים, בנו של ישראל דב פרומקין עורך "החבצלת".

בביקורו המפורסם של הרבי הריי"צ בארץ ישראל הוא השקיע מאמץ מיוחד לכינון יחסים מיוחדים עם השופט גד פרומקין, כדאי לשים לב לאותה התרחשות שצפתה את הנולד ואשר הכשירה את הקרקע ברבות הימים, לפעילותו של פרומקין להצלת מרן. להלן קטעים מספר זכרונותיו של פרומקין "דרך שופט בירושלים" (הוצאת דביר תל אביב תשט"ו) עמוד 308:

פרעות תרפ"ט הביאו בעקבותיהן, אחרי השחיטה האיומה בחברון, את חורבן הקהילה בעיר האבות. כל תושביה היהודים שנשארו בחיים, בסך הכל ארבע מאות וארבעים נפש, עזבו, והתגוררו בירושלים כגולים בלי אחיזה כל שהיא לפרנסתם, תלויים בחסדי ועד העזרה שעל יד ההנהלה הציונית אחר שריכוזה בידיה את כספי הסיוע שבאו מתפוצות הגולה במיוחד להקמת ההריסות. ראוי לציין, אף על פי שגדולה השואה, רבים מגולי חברון רוצים לחזור לעיר מולדתם, אלא שלשם כך זקוקים היו לעזרה קונסטרוקטיבית, שלא קיבלוה, אם מפני מיעוט האמצעים שעמדו לרשות המטפלים בכך או מפני שבחוגים האחראים לא האמינו שיש תקווה להתאחזות מחודשת. דיברו אז על ייסוד מושבים חדשים בסביבה, שבאם יוקם מחדש ישוב יהודי בחברון ישמשו לו תריס ומגן. כתוצאה מרעיון זה קם אחר כך כפר עציין וגוש עציין בדרך לחברון, שגם הוא נחרב בגבורה במלחמת השחרור. הזנחת חברון, וענייני

קשרי שין

[illegible]

צנצנת המן

צנצנת המן - עובדות והנהגות ממחר"א מבעלז - ד: זילברשג, דוד חיים (135) } עמוד מס: 165 הודפס ע"י אוצו

קשרי שין

[illegible]

צנצנת הזמן

צנצנת המן - עובדות והנהגות ממנהר"א מבעלז - ד: זילברשלג, דוד חיים (135) } עמוד מס: 166 הודפס ע"י אוצו

הסכמותי, ואמורתי, שאלך הביתה לסדר איזה עניינים ומיד אני חוזר. משנכנסתי הביתה שוב טלפן לי אמדורסקי, הפעם אמר לי, שאין עלי לשוב למלון אלא לחכות לרבי שהחליט לכבדני בביקורו בביתי ומהבית נצא לתל אביב. ואמנם אחרי כמה רגעים עמדה על יד שער בית "חבצלת" מכונית, שבה ישב הרבי, ועמו הרבי מרחמסטריווקה ר' נחומ'צע טברסקי, שנשאר יושב במכונית כי קשתה עליו ההליכה מוחמת זיקנה מופלגת. עשרות מכוניות מלאות קהל מלווים מחסידי חב"ד שעמדו לצאת עם הרבי לתל אביב מילאו את כל הרחוב.

הרבי מליובאוויץ אמר לי כי מפני שני טעמים בא לביתי, אחד משום "ושמתי ברכה בביתך", ואחר והואיל ורצונו שהידידות שהיתה קיימת בין אביו לאבי תוסף ותתקיים גם בין בניהם. טעם משהו, ברך את בני הבית ויצאנו דרך. ר' נחומ'צע ליווה את הרבי רק עד מוצא, ונשארו שנינו לבדנו כל הדרך. [א"ה: ל"ז שנים הבדילו בין הני תרי צדיקי ורחשי החיבה והכבוד שהפגין הרבי מרחמסטריווקה מזקני צדיקי הדור, לרבי הרי"צ, מפליאים]

בינתיים התקרבו לתל אביב ואלפי החסידים שהצטופפו בחוצות העיר להקביל פני רבם השתוממו לראות אדם חילוני יושב על ידו. משבאתי אחרי הצהריים למלון, שבו התאכסן האורח ליד שפת הים, לקחתו כמדובר, מצאתיו מוקף מאות חסידים המחכים לקבל ברכה או להגיש פתקה או פדיון. לי היתה קורת הרוח לשבת במחיצתו של האדמו"ר הגדול.

חותמו וחתימתו של רבי שלמה יהודה לייב אליעזרוב

רבי שלמה יהודה לייב אליעזרוב

רבי מנחם נחום סווערסקי מרחמסטריווקא

מכתבו של הרבי לגד מרומקין אודות הצלת מרן

היישוב הישן בכלל, עוררו התמרמרות רבה בחוגי החרדים בתפוצות הגולה, והרבי מליובאוויץ פנה אלי לשפוף לפני את מורי שיחו ולבקש ממני לסייע בדבר.

הכרתי את הרבי מליובאוויץ, ר' יוסף יצחק שניאורסאהן, במסיבות אלה: יום אחד בסוף קיץ תרפ"ח טלפן אלי מר ירחמיאל אמדורסקי ואמר לי שהרבי מליובאוויץ המתאכסן אצלו תמיה ומשתומם, שלא באתי לבקר אצלו, מאחר שקשרי ידידות היו קיימים בין אביו לבין אבי. לתשובתי לאמדורסקי, שהייתי בחופשה על הר הכרמל, אמר לי שהרבי יודע שכבר חזרתי לירושלים, וביקש ממני לבוא לבקר את האורח החשב מיד, מאחר שעומד הוא לעזוב את ירושלים בעוד שעה קלה. עמדתי אותו יום לנסוע לתל אביב. דחיתי את נסיעתי והלכתי לראות פניו של הרבי. מצאתי את המלון מלא עד אפס מקום קהל רב של חסידים שבאו לקבל ממנו ברכת הפרידה. הרבי עצמו לא היה, כי הלך לכותל המערבי הפעם האחרונה קודם יציאתו מן העיר.

משחזר משם סגר עצמו בחדר מיוחד לאכול ארוחת הבוקר, ואותי הכניסו אליו והתפתחה שיחה בינינו, רבת עניין, אלא מיד התברר שלא נוכל להמשיך בה תחת לחץ מאות החסידים המחכים בחוץ, ובעוד הרבי וגם אני מתכוננים לצאת לדרך. מששמע כי עומד אני לצאת לתל אביב, הזמיני הרבי להתחבר אליו ונשוחח בדרך.

קשרי שין

מצווה בו

הגאון **רבי אלימלך אשכנזי** אב"ד "מוחזיקי הדת" במלבורן, שהיה באותו פרק זמן חלק מ"ועד חסידי בעלז" שכתבו את המכתב אל הרבי, כותב בספרו "קדושת אהרן" ח"א (וראה גם קונטרס "אוצרות ירושלים" ח"ט כושנת תשי"ז):

רבי אלימלך אשכנזי עם אחיינו רבי משה הלברשטאם

"סדרנו מיד רשימה של כל משפחת אדמו"ר שמותיהן ופרטיהן, והמצאנו לאדמו"ר מלויבאוויטש זצ"ל כדרישתו במכתבו הנ"ל".
ובהמשך הדברים כותב: "ביום גשם חזק מימי החורף של שנת תש"ב, הופיע בביתי הרה"ג הצדיק

השופט גד פרומקין באירוע במושב זקנים בירושלים. מימין נראה רבי אליהו קלצקין אב"ד לובלין, רבי אברהם יצחק הכהן קוק והרשאל"צ רבי יעקב מאיר

צנצנת המן

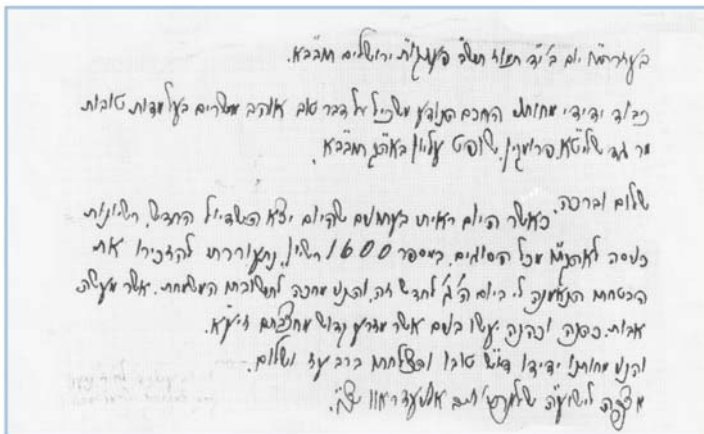
קסא

קשרי שין

ר' שלמה יהודה לייב אליעזרוב הרב מחברון זצ"ל, ומסר לי מכתב שנתקבל אצלו למסור לידי מכ"ק הגה"צ האדמו"ר מלויבאוויטש זצ"ל. נודעזעתי לראות, איך רב נכבד וגדול, זקן מופלג ובעל יסורים, הטריח עצמו לביתי.

מכתב הרבי לועד חסידי בעלזא

מכתבו של הרב אליעזרוב אל השופט פרומקין

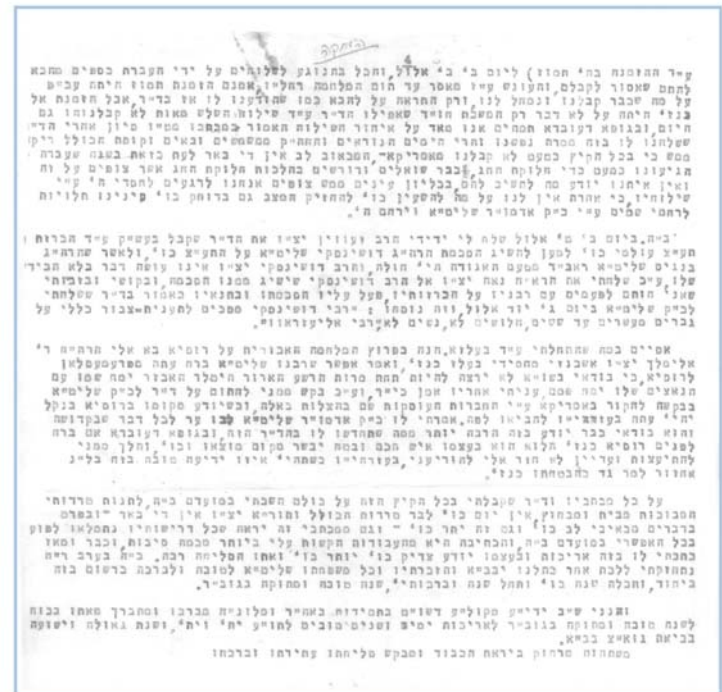
צנצנת המן

קסב

קשרי שיין

על שאלתי למה הטריח את עצמו, הלא היה יכול לשלוח ע"י עושי רצונו, ענה: האדמו"ר כותב לי למסור לכבודו, עלי לקיים דבריו. ואמרתי שוב: אם היה כבודו מודיע לי שאבוא אליו, הייתי ממחר לבוא. וענה לי: מצוה בו יותר מבשלוחו, וכל צעד הכרון עם הצלת אותו צדיק, יקר לי ואינו קשה בעדיי". עד כאן מספרו של הרב אלימלך אשכנזי.

[עוד על מסכת הצלה זו ב"בית משיח" גיליון 496 ע' 40].

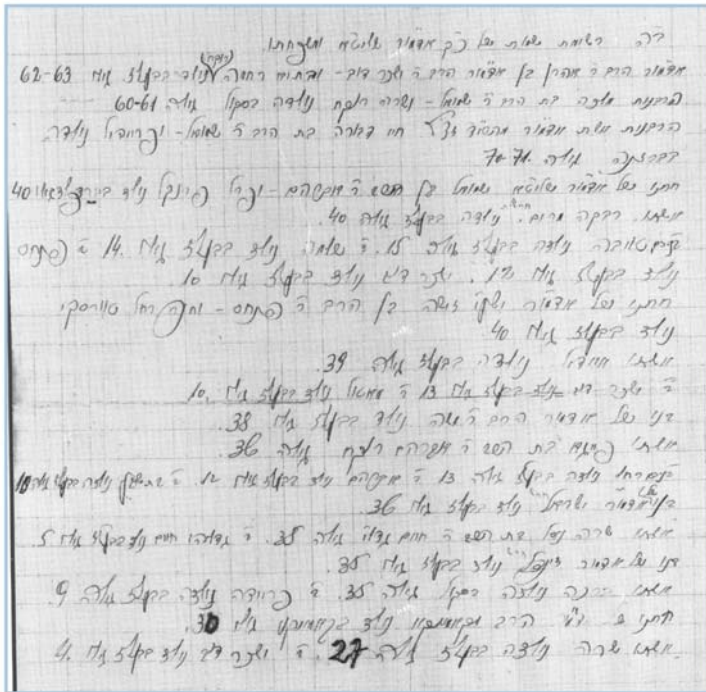

"לא ירצה להיות תחת מרות הרשע" - העתקה ממכתבו של הרב אליעזר לרבי

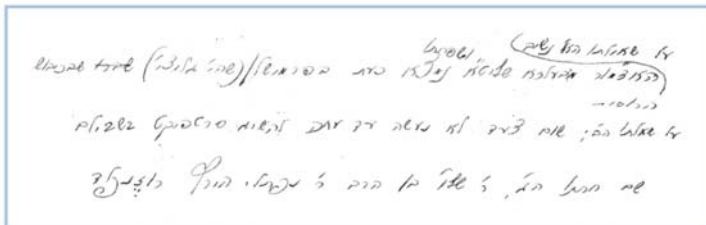
צנצנת המן

קסג

קשרי שיין

הרישימה של בני משפחת מרן כפי שנמסרה לרבי הרי"צ

תוספת שמו של חב"ד לרבי שלום רוזנפלד שנשמט מהרישימה הקודמת

צנצנת המן

קסד

שיחה ידידותית

וכך כתב הרב אליעזרוב בדו"ח ששלח למחרת הביקור אל הרבי הריי"צ: "תמוול יום א' י"ט שבט דנא, נתקבלנו אצלו ביחידות, הוא קבלנו בחיבות גדולה ביותר וניהל אתנו שיחה ידידותית ממושכת. בהתחלת השיחה הסברנו לו בפרוטרוט על כל המאמצים הגדולים שנעשו מצד כ"ק מרן שליט"א להצלתו בע"ה, על כל המכתבים והטלגרמות שקבלנו מכ"ק שליט"א בנדון זה, ועל כל הפעולות שנעשו כאן לפי פקודת קדשו שליט"א. בהתלהבות העיר לנו כי הוא יודע על זאת, והוקרתו והערכתו ותודתו הגדולה על זאת, איננה ניתנת לביטוי".

רבי ניסן הורוביץ

טעם כמוס

כאשר נכנסו חברי המשלחת לחדר קדשו של מרן, כיבד אותם במזונות זכרית לחיים. רבי שלמה לייב אליעזרוב ביקש שהרבי יברך ויטעם קודם (היינו שיהיה באופן של 'שיריים'), ומרן ענה שיש לו טעם כמוס שאינו יכול לטעום עכשיו. אח"כ התחיל להתעניין בעניין הישוב החב"ד בארה"ק, וסיפר לו אודות הרבנית מנוחה רחל ע"ה והחסידים שהיו עמה בחברון, ואודות ישוב חב"ד בירושלים העתיקה. אח"כ סיפר מרן שלושה סיפורים:

כי טוב סחרה

סיפור ראשון: ידוע שבימי חייו של הרה"ק רבי מנחם מענדל נ"ע אדמו"ר ה"צמח צדק", היה בנו הרה"ק הרבי המהר"ש זצ"ל מתנהג בהסתור ובהצנע

ברוכים הבאים

ביום ט' שבט תש"ד ניצל מרן מצפרני הרשעים ימ"ש והגיע לארה"ק בחדסי שמים. הרבי הריי"צ שלח מיד מברק אל הגה"ח רבי שאול דוב זיסלין ז"ל ואל הגה"ח רבי מנחם מענדל קופרשטון ז"ל, ומבקשם "לבקר את כ"ק ש"ב האדמו"ר שליט"א מבעלז ולברכו בשמי בברכת ברוכים הבאים, לטוב ולברכה בגשמייתו ברוחניות, ולכתוב לי בפרטיות ממצב בריאותו ובריאות בני ביתו יחיו".

[אח"כ כותב גם מכתב אל הרב זיסלין ביום ו' אדר בענין זה, כי עדיין לא קיבל את הדו"ח על הביקור].

מלוא קומתו

ואכן ביום י"ט בשבט נסעה משלחת של חסידי חב"ד לברכו. השתתפו בה הגאונים החסידים הרב זיסלין, הרב קופרשטון והרב אליעזרוב, אליהם הצטרפו, הרה"ג רבי יצחק אביגדור אורנשטיין הי"ד, הרה"ח ר' עזריאל זעליג סלונים, אחיו הרה"ח רבי יהודה לייב והמושפיע ר' ניסן הורוביץ ז"ל.

כאשר הגיעה המשלחת לבית מרן, אמר המשמש שיש ביניהם מונכדי אדמו"ר הזקן ה'אלטער רבי בעל התניא, כששמע זאת מרן עמד מלוא קומתו. חברי המשלחת העניקו לו את סידור האדמו"ר הזקן שביקש מוהם הרבי הריי"צ למסור לו.

רבי שאול דוב זיסלין

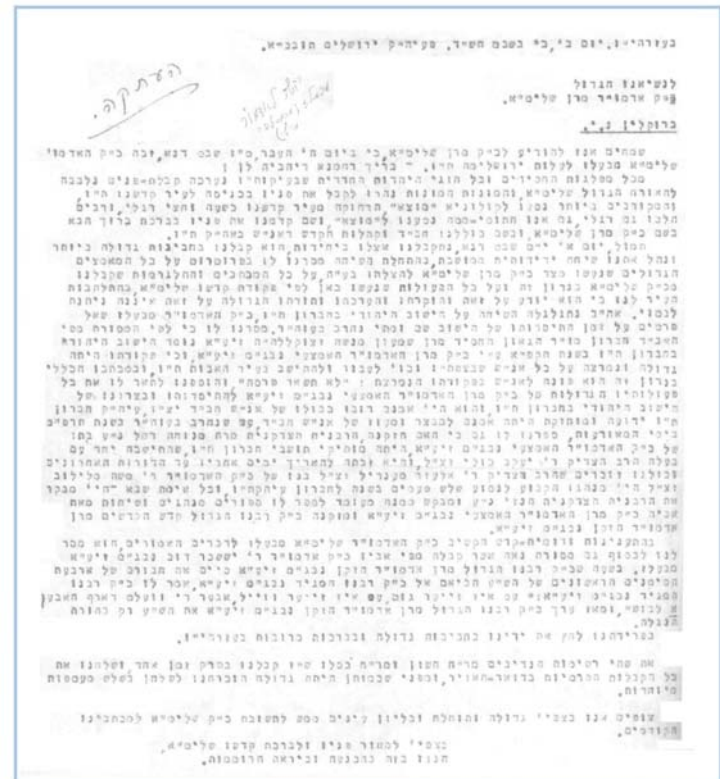
רבי מנחם מענדל קופרשטון

רבי עזריאל זעליג סלונים

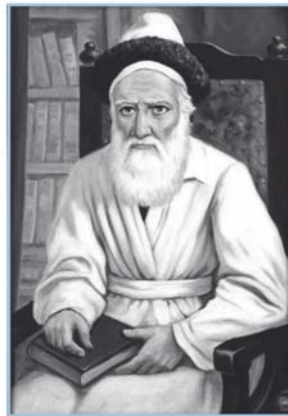
קשרי שין

לכת, ובנסיעותיו מוחרץ לליוואוויטש התלבש כסוחר ולא ידעו מי הוא. פעם הגיע לבעלזא ונכנס לבית הכנסת של הרה"ק ה"שר שלום" זצ"ל. הרה"ק ה'שר שלום' מבעלזא היה סגי נהור, וכשהיה יוצא מחדרו לבית הכנסת, היו החסידים עושים שורה למעבר בתוך הקהל, עד למקום מושבו של הצדיק, והגבאי היה עוזר לו להגיע למקומו.

מכתבו של הרב אליעזרוב לרבי הרי"צ למחרת ביקורו אצל מרן

קשרי שין

רבי מנחם מנדל ה'צמח צדק'
מליובאוויטש

שער הספר 'תורת שמואל'
לרבי שמואל מליובאוויטש

והנה לאחר שנכנס הרבי המהר"ש לבית הכנסת יצא הרבי מבעלזא לתפילה, אולם במקום ללכת בהנחיית הגבאי בתוך השביל שפילסו לו, פנה לתוך הקהל עד שהגיע אל הפינה שבה עמד הרבי המהר"ש. כשהגיע אליו נטל את ידו ואמר לו: "יונגערמאן, פון אונדז בעהאלט מען זיך ניט" [אברך, מאיתנו לא מתחבאים]. כשראה זאת הגבאי הוא היה בטוח שהרבי טועה, ואמר לו: "רבי זהו סוחר פשוט". וענה ה"שר שלום": "בודאי שהוא סוחר, אבל הסחורה שלו היא מסוג אחר לגמרי כי טוב סחרה מכל סחורה" ואז אמר ה"שר שלום" לרבי המהר"ש: "למה נחבאת ממני, עד שהסבים שלך היו צריכים לבוא ולומר לי שאתה כאן?". [בסיפור זה יש כמה שינויים במקומות אחרים].

עד כמה מפליא הדבר, שכשמונים שנה לאחר מכן, היה סיפור דומה ממש עם נכדו של ה"שר שלום" מרן, עם הרבי הרמ"מ, כפי שסופר לעיל.

צמח צדק

סיפור שני: אחד החסידים של אביו הרה"ק רבי יששכר דוב זצ"ל נסע לדרך רחוקה. לפני נסיעתו בא לקבל את ברכת הדרך מרבו, והרבי ביקש ממנו שבנסיעתו ישתדל

צנצנת המן

קסח

צנצנת המן

קסז

קשרי שין

לקנות עבורו את ספר חידושי ה"צמח צדק" על המשניות והש"ס. באותו היום הגיע לבעלזא מוכר ספרים והביא למכירה את הצ"צ.

שער הספר 'חידושי צמח צדק' על הש"ס

הרבי קנה את הספר ואמר: "ראו בשמים את גודל ההשתוקקות שלי לספר זה ושלחו לי אותו". לאחר שעייין בספר אמר: "מפירוש המשניות של הצ"צ ראיתי שהוא רבי. פלא גדול איך שהוא היה יכול להסתיר את עצמו כל כך בספרו".

[בספר אדמו"ר רי בעלז" חלק ד' מסופר באופן אחר קצת, ששלח שליח מיוחד לעיר לבוב לקנות עבורו את חידושי הצ"צ לש"ס, וכאשר עיין בו אמר: "ב"ה שמהספר הזה הכרתי אותו ואת כל הגדלות שלו"]*.

המסמך

* הגאון רבי יעקב אליעזרוב שליט"א אב בית הדין הרבני בירושלים, מספר כי אביו הגאון רבי דובער אליעזרוב זצ"ל רבה של קטמון, הגיע בפעם הראשונה למרן, הורה לו מרן לשבת הוא ניסה לחמוק מפני היראה ומפני הכבוד, אך הגבאי הרעים ואמר: "הרבי אומר לשבת אז יושבים".

מרן כבדו מאוד והזכיר את הכרת הטוב הגדולה שלו לסבו של רבי דובער הגאון רבי שלמה יהודה לייב שעסק בהצלתו, כדי להפגין את הכרת תודתו סיפור מרן סיפור זה באופן הבא: "אבי ז"ל התקשה בעת לימוד המשניות ומאוד חשק לראות את פירושו של ה"צמח צדק" על המשניות, שלא נמצא תחת ידו, באותו היום הגיע באורח פלא לבעלזא, יהודי זר ולא מוכר ועמו צרור של ספרים חדשים למכירה, ביניהם היה פירוש ה"צמח צדק" על המשניות, כך התמלא מבוקשו של אבי ז"ל בו ביום.

[מרשימות העורך]

צנצנת המן

קסט

קשרי שין

העולם צריך לבוש

אוצר התכנה

סיפור שלישי: [סיפור זה מועתק מהמכתב שכתבו אל הרבי הרי"צ הרבנים שהיו במשלחת]: "הוא מסר לנו לבסוף גם מסורת נאה, אשר קיבלה מפי אביו כ"ק אדמו"ר ר' יששכר דוב זצ"ל מבעלז. בשעה שכ"ק רבנו הגדול מרן אדמו"ר הזקן נבג"מ סיים את חיבורם של ארבעת הסימנים הראשונים של השו"ע, הביאם אל כ"ק רבנו המגיד נבג"מ זיע"א, ואמר לו כ"ק רבנו המגיד נבג"מ זיע"א: "עס איז זייער גוט, עס איז זייער וואיל, אבער די וועלט דארף האבען א לבוש". [זה טוב מאוד, זה נאות ביותר, אך העולם הזה זקוק ללבוש]. מאז ערך כ"ק רבנו הגדול מרן אדמו"ר הזקן נבג"מ את השו"ע רק בתורת הנגלה".

שער הספר 'שולחן ערוך' על הל תלמוד תורה מרבי שניאור זלמן מליובאוויטש - ז"ל בניסן תרנ"ד בשקלאוו

[עיין בספר "תורת חב"ד ביבליוגרפיה לספרי ההלכה של אדמו"ר ז"ע י"ד ובהערה 2 שם].

בנוסף לשלושת הסיפורים, מרן גם השמיע לפניו ניגון של האדמו"ר הזקן, שאביו הרה"ק המהרי"ד זצ"ל היה מנגנו.

בסוף הדו"ח כותב הרב אליעזרוב: "בפרידתנו לחץ את ידיו בחביבות גדולה, ובברכות מרובות בעזרה יו".

הדו"ח על ביקור זה הגיע אל הרבי הרי"צ רק בחדש אייר, מפני שיבוש הדרכים בזמן המלחמה, ואז הודה הרבי להרב אליעזרוב על הביקור באגרת ב' שצט' "הנתי לשמוע מביקורם ושיחתם, יעזרהו השי"ת וימלא משאלות לבב קדשו לטובה ולברכה בגשמיות וברוחניות".

צנצנת המן

קע

מקום גדולים

הגאון החסיד

רבי שלמה יהודה לייב אליעזרוב זצ"ל

רבה של חברון ומחשובי רבני חב"ד בארץ הקודש

נולד בשנת תרכ"ג בעיר יעקבשטאט שבליטביה. לאביו הרב אליעזר שמעון קזנובסקי, מצאצאי הרה"ק רבי שניאור זלמן מלאדי זצ"ל. כאשר שהה באוזבקיסטן, שינה את שם משפחתו לאליעזרוב.

בשנת תרל"ג בהיותו בן עשר עלה לארץ הקודש עם משפחתו. והתיישב בחברון מקום מגוריה של זקנתו אם סבתו של הרב אליעזרוב, מייסדת היישוב האשכנזי בחברון, הרבנית הצדקת מרת מנוחה רחל בת האדמו"ר האמצעי, בן אדמו"ר הזקן בעל התניא והשולחן ערוך.

בסיוון תר"מ נשא את בת הרב דובער הלוי אשכנזי זצ"ל ולאחר נשואיו אימץ את שם משפחת חותנו אשכנזי.

הרב אליעזרוב היה תלמידו המובהק של הגאון החסיד הרב שמעון מנשה חייקין, רב אב"ד חברון ואף הוסמך על ידו.

כמו כן למד אצל הגאון הגדול המקובל רבי אליהו מני ע"ה, ובמשך שנים אף ערך את כתביו לדפוס.

אורח חיים

הרב אליעזרוב היה גאון בנגלה ובחסידות, ואישיות רבת פעלים, מגדולי החסידים של אדמו"ר הרש"ב מליובאוויטש, ומעמודי התווך של הישוב היהודי בחברון.

בשנת תרנ"ב נסע לשליחות לסמרקנד מטעם העדה הספרדית בחברון ובברכת רבו הרה"ק רבי שלום דובער מליובאוויטש זצ"ל הרבי הרש"ב, שם שימש בקודש כרב העדה הבוכרית ורב העיר, פעילותו בעיר שכללה פתיחת ישיבה, הקמת מקוואות והכשרת שוחטים היוו תשתית לימים רבים להצלחתה הרוחנית של קהילת בוכרה.

סך שימושו ברבנות כשישים שנה, בסמרקנד שבאוזבקיסטן ובעיר הקודש חברון, ייסד בהן ישיבות, מהן ישיבת "מגן אבות" ו"תורת אמת" בחברון ועוד. בחברון היה בידידות קרובה עם הגאון רבי חיים חזקיהו מדיני זצ"ל בעל ה"שדי חמד". המביאו בספריו ב'אסיפת דינים' הלכות פסח וב'דברי חכמים' סימן צא ועוד.

ספרו ההלכתי "שאילת שלמה" כולל שאלות ותשובות בארבעת חלקי השולחן ערוך

אורח חיים

הצטיין באהבת ישראל צרופה, הטה אוזן לכל קשה יום והושיט עזרה לכל נזקק בחומר וברוח. שנים ארוכות העביר את לילותיו בעבודת ה' ועיסוק בתורת הח"ן. דמות יפה ונדירה של גאון וחסיד, ענוותן ושפל ברך, דמות אצילית שהקרנה קדושה וטהרה על כל סביבותיה. במשך שנים רבות כיהן כרב בשכונת הבוכרים בירושלים. נפטר בערב שבת קודש כ"ז טבת תשי"ב ונטמן בהר המנוחות, ירושלים.

צנצנת המן

צנצנת המן

קעב

קעא

ימלא משאלות לבבו

רבי משה גור אריה

וביום ו' באדר כותב הרבי הריי"צ מכתב ברכה אל מרן אגרת ב' רצו"ל: "כבוד קדושת הרב הצדיק שאר בשרי, ידיד עליון וידידי עוז, גזע תרשימים, יראת ה' אוצרו, בנן של קדושי עליון, הרב הגאון כקש"ת מוה"ר אהרן שליט"א. שלום וברכה! ברוך שהחיינו וקיימנו לזמן הזה, אשר בחסדי אל עליון זכינו לשמוע, אשר הציל ה' אלקינו את כ"ק ש"ב שליט"א, והננו מברכים את ה' אלקינו על חסדו, ומתפללים אליו ית' אשר יחזק את בריאות כ"ק ש"ב שליט"א ואת בריאות בני ביתו יחיו, וימלא השי"ת את משאלות לבב כ"ק ש"ב שליט"א בגשמיות וברוחניות. והנני ש"ב הדו"ש המברכו והמתברך מאתו".

הרבי שלח את המכתב אל הרה"ח ר' משה גור אריה ז"ל בתל אביב, ומבקשו להמציאו לידי האדמו"ר מבעלזא. כמו"כ מתעניין לדעת מהו מצבו הגשמי.

הפליא חסדו

מרן ענה לו על המכתב: "כ"ז למב"י פה ת"א. שוכט"ס לכ"ק שאר בשרי הרה"צ המפורסם בנש"ק חו"פ תפארת ישראל ב"ק וכו' קקש"ת מוה"ר יוסף יצחק שניאורסאהן שליט"א.

אחד"ש כ"ק באה"ר. מכתבו לנכון השגתי וחשוב אצלי מאוד. ת"ל אשר הפליא חסדו עמנו והביא אותנו לאה"ק תובב"א. יעזור השי"ת שיתמשך ישועת בכט"ס על כ"י.

צנצנת המן

קעג

צנצנת המן

קעד

מאד נהניתי לשמוע מבריאיותו ושלומו הטוב. והנני מברכו בשפא"ש ושיוכל לעבוד השי"ת מתוך הרחבת הדעת ולנחת וכ"ט. ולהרחיב גבול הקדושה, ולראות רוב נחת מכל יו"ח שי"נ.

דברי ש"ב הדוש"ת ומברכו בכ"ט ומצפה שנזכה כולנו לגאולה שלימה ב"ב מתוך נחת. הק' אהרן מבעלז".

החינוך הכשר והטוב באמת

בכ"ג סיון תש"ד ב' תיג כותב הרבי: "על כל ברכותיו של כת"ר הנני עונה אמן, כן יאמר ה'. ומה מאד חפצתי לשמוע מפי כתבו של כ"ק ש"ב על אודות המצב הרוחני באה"ק ת"ו, מצב הבני תורה בכלל ובני הנעורים בפרט, ובמה אפשר להחזיק את החינוך הכשר והטוב באמת עפ"י התורה והמצוה של בני ובנות ישראל, ואיזה ממוסדות החינוך שם ראויים לתמכם".

ושנזכה לגאולה

לקראת ר"ה תש"ה נסע מרן כנודע לצפת, בחג התפלל בבית הכנסת חב"ד "צמח צדק" בעיר העתיקה. ממוקום מושבו בצפת כתב אל הרבי הריי"צ: "שוכט"ס לכ"ק ש"ב וידידי הרה"צ המפורסם ב"ק חו"פ בנש"ק קקש"ת מוה"ר יוסף יצחק שניאורסאהן שליט"א הרבי מליובאוויטש. אחרי דרישת שלום כ"ק... בימים קדושים האלה, הנני לברך את כ"ק ש"ב שליט"א בגמור חתימה טובה, ויהי"ר שתתחדש עלינו שנה טובה ומבורכת, מעוטרת בכל הישועות ושנזכה לגאולה שלימה בב"א".

אח"כ משיב מרן על שאלותיו של הרבי הריי"צ במכתבו. הרבי עונה לו על ברכותיו באגרת ב' תרי"ד מר"ח שבט תש"ה.

קשרי שין

מכתב מרן, פורסם בחלקו בספר "הרב הקדוש מבעלז" ע' קס"ט. להלן הצילום.

45/50

מנה דמייתק צבחה תרעה אבם

צבחה אבם יד יתיה בורח מעייתם מן אלה
 מנהל בורח מנה אבם בורח מעייתם מן אלה

אחדות בן יחזקאל וברוך אבן שמש בלוד וכן בלוד
 נשען י"ב דען אבן שמש נשען י"ב דען אבן שמש
 ש"ל אבן שמש נשען י"ב דען אבן שמש
 נבן אבן שמש נשען י"ב דען אבן שמש

[illegible]

אהרן יוקה מכלוא
Rabbi A. BORACH
of Balz

ג"ר
גמ' חמ' ג'ז' ל'צ"ג
הר"ק כסר הדור וק' וק' חמ' וזר'א
ניאנ' וז'אנ' וז'אנ' וז'אנ'

אמריקאניס אומא על זשינל הסהר ואם מברא בגמר חתונה
 זיכר משה אהרן ואתמול חתונה בגור ואם על הילוי וילוי
 אשר על ז"ה הנשיא יסודי כדל הדם והלוי זכר
 ה' ברכי באימור זכרונה בולאן ואולי

ר' מ' ב' ז"ל
 בן יחזקאל אבן אברהם ז"ל
 קדוש ש' ויאלף חסד אבן אברהם ז"ל

Rabbi A. Keliach
 63 Petruska Ave. str.
 Tel Aviv Palestine

"ושנזכה לגאולה שלימה בב"א" - מכתבו של מרן לרבי

צנצנת הזמן

קעה

קשרי שין

בשולי אגרתו של מרן, כותב אחיו הרה"ק רבי מרדכי מבילגוריא צ"ל: "ואבקשהו להעלות אותי על זכרונו הטהור. ואני מברכו בגמר חתימה טובה, שנה טובה ומבורכת, ותתקבלנה תפלותי בעדו ובעד כל הנלויים אליו ובעד כל ישראל.

ש"ב המוקירו ומעריצו כערכו הרם והנשא. מצפה לישועת כ"י במהרה. הק' מרדכי באאמו"ר זצוקללה"ה מבעלז ומבילגורייא, בן חי' דבורה".

בר"ח שבט תש"ה אגרת ב'טרטו עונה לו הרבי על מכתבו ומודה על ברכותיו. האגרת פותחת במילים: "כבוד ידידי ש"ז הרה"ג הנודע לשם תהלה ותפארת בתוככי גאוני יעקב, גזע תרשישים, משכיל על דבר טוב, בנן של קדושי עליון הרה"ח מוה"ר מרדכי שליט"א".

מסירות נפש

בהתוועדות י"ב תמוז שנערכה בהיכל ישיבת "תורת אמת" בירושלים בשנת תש"ה, שלח מרן כשלוחו האיש, את אחיו הרה"ק רבי מרדכי מבילגוריא זצוק"ל.

ב"קובץ ליובאוויטש" גליון 9 שיצא לאור באותה שנה מסופר אודות אותה התוועדות. בה נכחו הרבה מגדולי הדור וביניהם: הגה"ח רבי שלמה יוסף זיון, הגר"י קלעמנס אב"ד מוסקבה, הגאון רבי יוסף גרשון הורביץ סגן הראב"ד בירושלים, הגאון רבי זלמן סורוצקין מלוצק נשיא ועד הישיבות ועוד. וכך מסופר שם אודות דבריו של הרב מבילגוריא:

"הרבי מבעלז שליט"א לא יכול היה להשתתף באופן אישי בשמחה, בגלל חלישות בריאותו. בשמו דיבר אחיו האדמו"ר מבילגוריא שליט"א אשר ברך בשמו ובשם הרבי מבעלז שליט"א את כ"ק אדמו"ר שליט"א, בברכת

צנצנת הזמן

קעו

רפואה שלימה ואריכות ימים ושנים טובות. הוא הדגיש, כי בזמן אשר האזור של לעמבערג גדול מפולין היו כבר מוקפים ע"י הרוסים, הרי הקהילות החרדיות שהיו שם, המשיכו להתקיים ולקיים תורה ומצוות במסירות נפש, בגלל הידיעה על הפעולות של מסירות הנפש שהרבי פעל ועשה ברוסיה.

בפרט הזה של ה"מסירות נפש" - זעק הרבי מבילגוריא - הרי אנו כולנו תלמידיו של הצדיק מליובאוויטש. ובזה היא התועלת של חגיגה זו, שנת היובל תרנ"ה-תש"ה לפעילות הכלל הקדושה של הרבי שליט"א, שהוא אינו צריך את הכבוד הזה, אלא שזהו מפגן עבודנו, בכדי שנלמד ממנו את

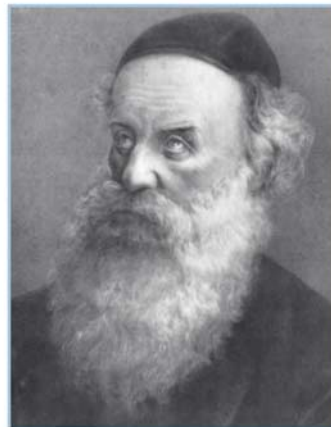
משמאל לימין: עומד רבי זלמן סורוצקין אב"ד לוצק, רבי זעליג ראובן בענגיס נאב"ד העדה החרדית, מהר"ם מבילגוריא, רבי עקיבא סופר אב"ד פרשבורג

המסירות נפש לקיום התורה והיהדות, כפי שהוא עשה בעבר וממשיך לעשות בהווה".

כשחלה הרבי הרי"צ באמצע שנת תש"ה כתב לו הרבי מבעלז ברכת רפואה שלימה ובאגרת ב'תשד מכ"ג אייר מודה לו הרבי על ברכת הרפואה. כך מוצאים אנו עוד מכתבים רצוא ושוב עם ברכת כתיבה וחתימה טובה בין ¹³³⁴⁵⁶⁷שני הצדיקים, והאחרון שבהם הוא מתחילת שנת תש"י.

שליח הרבי

הרה"ח רבי נחום רבינוביץ זצ"ל מחשובי חסידי חב"ד בירושלים, סיפר לי את הדברים הבאים: "בתקופה שבה הגיע מורן לארץ הקודש, גרתי עם הורי בעיר העתיקה בירושלים. משפחתנו נמנית על חסידי חב"ד דור אחר דור מאז כ"ק אדמו"ר הזקן, ובכל זאת נהגתי לנסוע מפעם לפעם לתל אביב אל הרבי מבעלזא. הוא הכיר אותי וידע שאני גר בעיר העתיקה.

האדמו"ר הזקן רבי שניאור זלמן מלאדי

בחורף תש"ו הייתי אצלו באחת השבתות, ובמוצאי שבת כאשר ניגשתי להיפרד ממנו, עם כל החסידים שהיו בשבת ועמדו בתור לקבל את ברכת הפרידה, הוא אמר לי שעכשיו לא יאמר לי שלום ושאכנס אח"כ לחדרו.

"אחרי שעתים קרא לי הגבאי הגה"ח רבי הלל וינד ואמר לי שהרבי ביקש שאכנס. כשנכנסתי לחדר הרים את ראשו ואמר במאור פנים: "אה נחום!"

ורמז לי להתקרב לשלחנו. כשנגשתי אמר לי: "תוכל לעשות לי טובה?". מרוב התרגשות לא עניתי והגבאי השיב במקומי: "כן".

רבי נחום רבינוביץ

אמר הרבי: "תאזין, הייתי רוצה וכך אמנם צריך, להיות לכל הפחות פעם בשבוע אצל הכותל המערבי. לי עצמי מאד קשה לנסוע לשם, ורוצה אני לבקש ממך שתהיה השליח שלי ותלך עבורי לכותל. אל תלך עד שיודיעו לך בכל פעם שעליך ללכת. כאשר אתה הולך עבורי אל תבקש שום דבר בשבילך. כשתגיע לכותל המערבי אל תהיה בטלן ותגיד את השם שלי "אהרן בן בתיה רוחמה", תאמר שאני מבקש מחילה מהכותל המערבי שהיות שקשה לי לבוא בעצמי לכותל, לכן אני עושה שליח".

הכותל המערבי

צנצנת המן

קעט

צנצנת המן

קפ

"שאלתי: "רבי, כמה פרקי תהלים עלי לומר?" הרבי ענה: "כמה שתראה תאמר. לא משנה פרק אחד או את כל הספר תהלים". והמשיך: "כאשר תסיים את אמירת פרקי התהלים, אל תהיה בטלן, ותאמר שוב את השם שלי "אהרן בן בתיה רוחמה", שאני מבקש מהקב"ה, שכאשר אני מברך איזה יהודי, שהברכה שלי תתקיים".

הרב רבינוביץ זכה לקיים שליחות זו פעמים רבות משנת תש"ו עד שנת תש"ח. [אז נפלה העיר העתיקה בידי זדים].

יצא מגדרו

בספר "זכור ימות עולם" מספר המשב"ק הרה"ח ר' צבי זאב (הרש וואלף) פרידמן הי"ו, על ביקורו של חתנא דבי נשיאה הרה"ח ר' שמריהו גור אריה ז"ל, אצל האדמו"ר מבעלזא:

"זו היתה שיחה מאד מרתקת ומעניינת, כי חותן האורח, הרה"ק מליובאוויטש זצ"ל פעל גדולות ונצורות למען הצלתו של מרן זצ"ל מגיא התופת, גייס כספים בסכומים אדירים, הפעיל כל מיני אישים שילחצו על ממשלת המנדט להוציא סרטיפיקאט למרן. בקיצור הוא היה מעמודי התווך של העסקנים שפעלו והמריצו למען הצלתו של מרן, ומרן הכיר לו תודה על כך.

ר' הרש וואלף פרידמן

מרן יצא מגדרו כלפי האורח הזה... השיחה עם ר' שמערייל זצ"ל נמשכה כשעה וחצי (בעוד שאצל כל אורח אחר הכי חשוב לא ארך הביקור יותר מרבע שעה, כפי שמספר שם)... רבי שמערייל זצ"ל שאל את מרן על מהלך ההצלה, ולהפתעת כולנו מרן סיפר לו בפרוטרוט

קשרי שין

את כל מהלך הנסיעה מגטו בוכניא עד בערעגסאז, ועל כל אותם הנסים והנפלאות שאירעו בדרך (והוא מפרט את הנסים שמרן תיאר).

"זו גם הייתה הפעם היחידה שבה סיפר מרן זצ"ל על מהלך הנסיעה ההיסטורית שבה ניצל מצפוני הרשעים ימ"ש, כי בדרך כלל נמנע מלשוחח בעניינים אלו, וכאן בגלל כבודו והכרת הטוב לאדמו"ר מליובאוויטש זצ"ל, שינה מרן זצ"ל מדרכו בקודש.

גבוה בשביל העולם

מספר הרה"ח ר' לייבל טייטלבוים הי"ו כי כשהחזיר מרן ביקור להגה"ח רבי שמריהו גור אריה שוחחו על הסימנים הראשונים בשולחן ערוך הרב ארבעת הראשונים שמופיעים פעמיים בספר, תחת הכותרת "מהדורא קמא" ו"מהדורא בתרא".

מרן אמר: "כשסיים הרה"ק רבי שניאור זלמן מלאדי זצ"ל, את הסימנים הראשונים ב"שולחן ערוך" שלו בהוראת רבו ה"מגיד" הגדול הרה"ק רבי דוב בער ממעזריטש, אמר לו רבו: "זה מידי גבוה בשביל העולם" אז כתב מחדש והותיר גם את ה"מהדורא קמא" על מכונה. [להבנת העניין עיין "לקוטי שיחות חלק כ"ו פרשת בשלח שיחה ב']

מפומיה דרב

כשהגיע מרן זצ"ל לארץ ישראל הייתה אחת האכסניות הראשונות והטובות שלו, בבתי וורשא אצל החסיד רבי שניאור זלמן אשכנזי זצ"ל, תוך כדי שהותו סיפר רבי זלמן למרן שיש לו בן הרה"ג רבי מאיר זצ"ל שהוא רב בשנחאי. הגיב מרן, הייתי רוצה לראותו.

צנצנת המן

קפא

קשרי שין

אמר תלמיד

רבי שניאור זלמן אשכנזי

רבי מאיר אשכנזי

רבי משה אשכנזי

צנצנת המן

קפא

אותה שיחה התקיימה בשנת תש"ד לפני חג הפסח, בשנת תש"י נסע רבי מאיר אשכנזי לרבו רבי יוסף יצחק זצ"ל הרי"צ מליובאוויטש, בדרך נכנס לארץ ישראל, לבקר את אביו ואת הרה"ח רבי משה בנו, שלמד באותו פרק זמן בארץ ישראל בישיבת "תורת אמת" בחברותא עם חותני הרה"ג רבי ירחמיאל משה קעניג זצ"ל מחבר ספר "שורשי הים".

בימים הספורים ששהה בארץ מספר לו אביו כי מרן חפץ מאוד לראותו. נסע לתל אביב כדי לקיים את חפצו של מרן, תקופת מה קודם לכן עבר על רבי מאיר אירוע מוחי קל, כשנכנס הרים מרן שלא כדרכו את עיניו אליו, מרן הבחין בעיוות קל שנתר על פניו בעקבות האירוע.

אמר לו מרן אתה אמנם אינך חסיד שלי, אך מופני כבוד אכסניה, אציע לך להקפיד על שלושה דברים, שיסייעו בידך להגן על בריאותך: א. לא ללכת לקברי צדיקים. ב. לא לאכול מוצרי חלב, מלבד חלב טהור. ג. לא לשמוע מוזיקה.

שיחה נדירה מאוד ליודעי סגנון דבריו הקדושים של מרן.

נפרד ממרן לשלום, ויצא לשחר פני רבו, שבאמריקה. הוא הגיע לארה"ב ונצר בליבו את הדבר.

שעות אחדות לפני נחיתתו שם, נפלה עטרת ראשם של חסידי ליובאוויטש, והרבי הנערץ הרי"צ זצ"ל, נ"ע,

קשרי שין

הסתלק לבית עולמו. באמתחתו היו רשימות דברים שהכין, הכנה ל'יחידות' אצל הרבי בענינים משפחתיים, ציבוריים, כלל ישראלים.

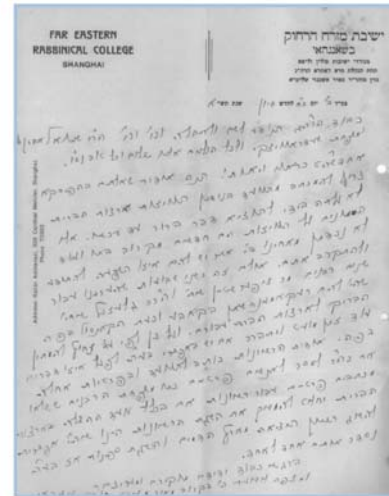

הרבי היר"צ

לקח לו פרק זמן ניכר להתאושש מהאבידה הגדולה, באותם ימי יתמות ואבל התקיימה מערכה פנימית גדולה, לשכנע את חתנו הצעיר של הרבי, רבי מנחם מענדל שניאורסון הרמ"ש, שימלא את מקום חותנו. הוא התמיד בסירובו חודשים ארוכים, אפילו בקשות של שבעים אריות שבחבורה משאריות גדולי תלמידיו של הרבי הרש"ב נ"ע, לא הואילו.

היות ורבי מאיר היה עוד בחיי הרבי היר"צ נ"ע, בקשר הדוק עם הרבי הרמ"ש, מבחינתו לא נותר לו פתרון, גם אם לא ייטול את ההנהגה, לפחות יענה לו, על משאלותיו ובקשותיו.

נכנס אל הרבי הרמ"ש בניסיון לשכנעו שישב לו על שאלותיו, ענה לו הרבי הרמ"ש כהרגלו, "לך להזכיר על הציון והרבי נ"ע כבר ימצא את הדרך להשיבך דבר".

מכתב מרבי מאיר אשכנזי אודות פעולת ההצלה בשנחאי

צנצנת המן

קפג

קשרי שין

ענה לו רבי מאיר איני יכול כי הרבי מבעלזא הזהירני לבל אפקוד קברי צדיקים, ממילא אני מנוע מפתרון זה, עונה לו הרבי הרמ"ש:

רבי מרדכי שמואל אשכנזי
רבה של כפר חב"ד

"למרות שאיני יודע מה המקור לדברי הרבי מבעלזא, אבל בוודאי אינך יכול להפר את הוראתו, הואיל ונפיק מפומיה דרב", כי הלא מצינו בגמרא (פסחים קיד:) "רבא הוה מהדר אסילקא וארוזא הואיל ונפיק מפומיה דרב הונא" [הרשב"ם על הדף אומר: בשביל חיבתו להראות שהלכה כמותו].

אם כך ענה לו רבי מאיר, לא נותרה ברירה רק שאתם תענו לשאלותי. איך שיצאו הדברים מפיו, ביקש הרבי הרמ"ש פסק זמן, יצא לשעה קלה מהחדר בו שהה והניח את רבי מאיר לבדו. אחרי פרק זמן, שב כשהוא לבוש לראשונה בסירטוק, חגור באבנט למותניו, מה שנמנע עד לאותה עת, בימי חול. גם את מגבעתו שהייתה שונה החליף. למרות שעד אז נמנע מלבישת סירטוק והלך בחליפה קצרה ומגבעת שונה, בימי חול. בכבוד ראש תהומי החל להשיב לרבי מאיר דבר דיבור על אופניו.

רבים ראו בכך, ורואים עד היום את פריצת הדרך הכי משמעותית, בהנהגה החדשה. כי מאז החלה ההנהגה החדשה, חסידים ראו בכך נקודת ציון היסטורית בראשות הרבי הרמ"ש במילוי מקום חותנו, בקבלת קהל, מאמרים, תשובות לשואלים וכו'. זקני החסידים הכירו טובה למורן, שבעיני הבדולח צפה מראש את המאורעות. ברכה ההולכת ומתעצמת ביתר שאת וביתר עוז, כפליים לתושיה עד ימינו.

[רבי בן ציון גרוסמן מפי נכדו
הגה"ח רבי מרדכי שמואל אשכנזי זצ"ל, אב"ד כפר חב"ד]

צנצנת המן

קפד

מקום גדולים

הגאון החסיד רבי מאיר אשכנזי זצ"ל

רבה של שאנחיי

הרב מאיר אשכנזי נולד להוריו הרב שניאור זלמן והרבנית קיילא. בבחרותו למד בישיבת "תומכי תמימים" ליובאוויטש ולאחר נישואיו כיהן כרב העיר וולדיווסטוק שברוסיה, לא הרחק מיפן. לאחר שבע שנים בהם כיהן כרבה של העיר, קיבל הצעת רבנות באחת מערי ארצות הברית, אלא שבעודו עסוק בהכנות לנסיעה, הגיעה אליו בקשה לכהן כרב הקהילה האשכנזית בשאנחיי.

בני הקהילה, באגרת ששיגרו אליו, הפצירו בו שיקבל על עצמו את משרת הרבנות המוצעת על ידם. הרב אשכנזי ידע את מצבה העגום של הקהילה בשאנחיי, קהילה של יוצאי רוסיה שרובם התרחקו משמירת מצוות, לאחר לבטים לא קלים החליט לקבל על עצמו את עול הרבנות בשאנחיי.

בשנת תרפ"ו מונה לרבה של שאנחיי, בה היו באותה עת שתי קהילות - ספרדית ואשכנזית. עם הגיעו החל לבסס את חיי הקהילה על יסודות איתנים. בטבעו ובמזגו הנעים הצליח ליצור קשר ידידותי עם ראשי וחברי שתי הקהילות, על פי הוראת רבו הרבי הריי"צ.

כחסיד חב"ד ערך מפעם לפעם התוועדויות חסידיות בהן השתתפו חברי שתי הקהילות גם יחד. הרבי הריי"צ ראה חשיבות גדולה בכך

שרב חב"ד מנהל בפועל את הקהילות היהודיות במקום כה נידח. הוא שיגר אליו ואל בני הקהילות מכתבים ובהם הוראות מיוחדות.

כל כך גדלה חביבותם בעיני הרבי הריי"צ, שאפילו בחודש שלפני חתונת הרבי בכסלו תרפ"ט, כאשר הרבי הריי"צ כמעט ולא כתב מכתבים שלא קשורים בענייני החתונה - היוצאים מן הכלל היו עסקני הקהילות בסין, שזכו לקבל בחודש זה כמה מכתבים בענייני עסקנות וחיזוק היהדות.

בין היתר ביקש הרבי הריי"צ מהרב אשכנזי לקבץ נדבות מהקהילה המקומית עבור ה"חדרים" והישיבות בברית המועצות. הרב אשכנזי אכן הקים ועד מיוחד מבני הקהילה האשכנזית שפעלו בנידון, התרומות נשלחו אל הרבי הריי"צ, והרבי באגרותיו הודה לרב אשכנזי על התרומות שהשיג.

בשנת תרצ"ד עלו הורי הרב אשכנזי לארץ הקודש, ועמם נכדם הרב משה אשכנזי, שהחל ללמוד בישיבת "תורת אמת".

שארית הפליטה

בתקופת השואה, הגיעו לשאנחיי אלפי פליטים יהודים, ובהם גם תלמידי ישיבת חב"ד מפולין. באותה תקופה היו בעיר שני חסידי חב"ד בלבד: הרב אשכנזי והשוחר החסידי הרב חיים פלוטקין שהגיע לעיר כמה שנים קודם. הללו פעלו למען הפליטים הרבים שנמלטו מאירופה הבווערת. עדויות על פועלו הרב חרוטים

קשרי שין

איהר זאלט מצליח זיין אין דער שליחות, און איהר זאלט זיך קענען פירן אין ארץ ישראל ווי מען דארף". [דרישת השלום היא חשובה אצלי, ותמסרו לרבי דרישת שלום. תצליחו בשליחות שלכם, ושתוכלו להתנהג בארץ ישראל כפי שצריך].

"בכלל מדבר בקול נמוך מאד ובמהירות גדולה וקשה לשמוע, והגבאי חוזר אח"כ על דבריו. אבל ראינו שאין מוסר הדברים כהוויתן ממש, אלא תוכנם. ומ"מ מילים אחדות, שמענו בבירור.

הגבאי אמר לו שאנו רוצים גם לקבל ברכת הפרידה. ושאל: מתי הם נוסעים? וענינו ביום ד' ר"ח אלול. ונתן ידו עוד הפעם כנ"ל לכל אחד ואחד, ואמר לכל אחד "זייט מצליח".

"אמרנו לו שעיקר עניין השליחות היא להפיץ המעיינות חוצה, ושכ"ק אד"ש אמר שזהו הכנה לביאת המשיח, ואמר: "דאס דארף מען טאקע, עס

מימין לשמאל רבי חנניה יוסף הלפרין בנו רבי לוי יצחק הלפרין רבי שלמה יוסף זיין רבי יהודה לייב סלונים ורבי אברהם משה קירשנבום

צנצנת המן

קפח

קשרי שין

היטב בין דפי הספרים המתעדים את תולדות ישיבת 'מיר', תולדות ישיבת חכמי לובלין וכמובן תלמידי ליובאוויטש ששהו בשאנחיי.

שלוחים נאמנים

רבי נחום שמריהו ששונקין

רבי עזריאל זעליג סלונים

בשנת תשט"ז ביקרו את מרן י"ב השלוחים של הרבי, הביקור נערך ביום שלישי כ"ג מנ"א, וכך כותבים השלוחים בדו"ח ששלחו אז אל הרבי:

"קבענו להיות אצל הבעלזער רבי בשעה 10:00 בערב, אבל בא שליח מיוחד ואמר שנבוא בשעה 11:30. באנו בשעה המוגבלת ביחד עם הרבנים: רבי נחום שמריהו ששונקין, רבי עזריאל זעליג סלונים ורבי יהודה לייב סלונים, חיינו כג' רבעי שעה. כשנכנסנו ציוה שלא יהיה נוכח שם שום איש.

"לבוש משי, כובע סאמעט, מכנסים ואנפילאות לבנות. עיניו עצומות מושפלות מטה, כדרכו בקודש שנים רבות. הגבאי שלום פויגעל לקח ידו של הבעלזער ופשטה ונתן שלום לכל אחד ואחד מאתנו בלי הבט עלינו.

מסרנו לו פרישת שלום וענה: "דער גריס איז בא מיר בחשיבות, און גיט איבער דעם רבי'ן א גריס,

צנצנת המן

קפז

זאל זיין א ישועה (כאן נתרגש קצת) א גאולה שלימה פאר אלע אידן, פון ארץ ישראל און פון איבער דער גאנצער וועלט במהרה בימינו".

[את זה צריך באמת, שתהיה ישועה, גאולה שלימה לכל היהודים, בארץ ישראל ובכל העולם במהרה בימינו]. שהינו מעט יותר מחמש דקות.

בדמים קנינה

כמה חדשים לאחר ביקור זה, כאשר עלתה שאלת הנסיגה מסיני לאחר 'מבצע קדש', ודעתו של הרבי מליובאוויטש נבג"מ הייתה נגד הנסיגה, אמר גם הרבי מבעלזא שאסור לעשות כן כי: "בדמים קנינהו - בדמים תרתי משמע"

[מפי הרה"ג רבי נתן אורטנר שליט"א, מחשובי רבני בעלזא]

אפית מצות

"בכל שנה לפני חג הפסח היה האדמו"ר מבעלזא בא לכפר חב"ד לאפיית המצות. הפעם האחרונה שראיתי את האדמו"ר מבעלזא, הייתה לפני חג הפסח תשי"ז. האדמו"ר היה אז חלש ומעונה, הם באו לכפר באוטובוס של "אגד", שנעצר בתחנה הרגילה במרכז הכפר, כחצי קילומטר מהמאפיה.

"הכביש ממרכז הכפר עד למאפיה עדיין לא נסלל באותה שנה, ואת הדרך הזאת שבין השדות של הכפר, עשו ברגל, כאשר הם נושאים את האדמו"ר על גבי כסא, בשירה ובזמרה. אנחנו כולנו ילדי הכפר, נסחפנו אחריהם עד המאפיה, ושם טיפסנו ועלינו לחלונות, להביט בעבודת הקודש שלו בעת

אפיית המצות. בכ"א במנ"א של אותה שנה עלה האדמו"ר השמימה, יהי זכרו ברוך".

[הרה"ח ר' שלום דובער לויין שי' במאמרו ב"כפר חב"ד" (654)]

קול האמת

בעת בא מורן בפעם הראשונה לכפר חב"ד, קידמו את פניו בשמחה זקני החסידים מוטיקי מוסרי הנפש בברית המועצות לשעבר, ווטיקי הכפר בהתרגשות גדולה, לפני כניסת מורן למאפיה, הפטיר מורן בהתרגשות: "דו הערט זיך דער אמת" [כאן שומעים את קול האמת].

[רבי בן ציון גרוסמן מפי הרה"ח רבי זלמן לנדא שליט"א
בשם אחד האחים גופין שהיה נוכח במועמד]

גשם בערב פסח

הרה"ח ר' יצחק מ"מ ליס ז"ל מוסיף: "אכן כמה וכמה שנים היה האדמו"ר אופה מצות בכפר חב"ד בערב פסח, ואני הייתי שותפו של הרה"ח ר' יוסף פרמן ע"ה בבניית המאפיה והפעלתה, ונהגנו ללכת אל האדמו"ר מבעלזא לביתו ברחוב אחד העם בתל אביב, כדי להתדבר על כל הפרטים לקראת האפייה.

"להפתעתנו, בשנה זו הנזכרת ברשימה הנ"ל, האדמו"ר שאל אותנו ע"י המשב"ק ר' שלום פויגל, אם במקרה של גשם אפשר להגיע למאפיה. אמרתי בפליאה: האם עשוי לרדת גשם בערב פסח? ור' שלום הנ"ל נכנס לאדמו"ר זצ"ל ובפיו תשובתי. אולם האדמו"ר זצ"ל חזר ואמר: "ומה אם

בכל זאת יהיה גשם?" ואז ענית: "אמנם אין כביש סלול עד המאפיה, אבל המאפיה עומדת על אדמת חול, ואפשר להגיע". הרבי זצ"ל נתרצה.

"והנה הבלתי ייאמן קרה. בערב פסח, בשעה שהיינו צריכים להעביר את הקמח למאפיה, ירד פתאום גשם זלעפות. ובקושי רב אחרי עמל ויגיעה רבה, עלה בידינו להעביר את הקמח שיהיה יבש וכו' ועם כל ההידורים. הגשם ירד עד השעה 12:00 לערך, ואז באו האדמו"ר זצ"ל ורבים מחסידיו באוטובוס, ואכן לא היה אפשר להגיע קרוב למאפיה ברכב, והביאו את הרבי על כסא.

"כאן אוסיף ואזכיר: הוא דרש שדווקא אני אהיה ה"שיבר", והוא זצ"ל עמד על יד החלון שבין השולחן שהיו עושים "רעדלין" את המצות, ובין התנור, והיה ממשש את המצות בידיים לפני שהוכנסו לתנור.

[כפר חב"ד"ד" (656)]

מלאכה וגומרה

סיפר לי הגה"ח רבי נתן אורטנר שליט"א רבה של לוד, כי כנהוג במאפיה בכפר חב"ד היו בקצה שולחן הרדיה שני 'גומרים' מרן רצה את אחד מהם והסתייג ממשנהו, אך לא נמצאה אמתלה להעבירו מותפקידו מבלי שיכלם, לכן הוא נשאר על מכונו.

אך מיד עם צאת המצות מן התנור, ישב מרן ומיין לעצמו מתוך המצות שנאפו, הערים ערימה אחת לעצמו, אותה בחר בקפידה וממנה אכל באותה שנה.

[מורשימות העורך]

עסק המצווה

הרה"ח ר' אברהם רויטבלאט זצ"ל בנו של הרה"ק רבי יהושע אשר זצ"ל הי"ד האדמו"ר משעדליץ מניצולי תלמידי "תומכי תמימים" בסמורקד, היה באותם ימים תלמיד מן המניין בישיבת תות"ל בכפר.

בשיחתו עמי תיאר בסילודין את פעולת מרן באפיית המצות, עת סיימו את ה'מיירה' ובטרם ניתחזה לנתחים לפני הלישה, מרן עסק בעיסה באצבעותיו הקדושות ובכך נטל חלק במעשה האפיה עצמה.

"לעולם לא אשכח מראה זה שבכל שנה הצטופפתי בקרב החסידים על מנת לחזות במלאכת הקודש, טעם לשבח היה לי יתר על חברי, כי בבואי ארצה, זיהה מרן על אתר את היותי בן קדושים וברוח קדשו הנחני במעגלי צדק" (מטעם כבוד אלקים הסתר דבר נותר העניין כמוס עמודי וחתום באוצרותי).

[רבי בן ציון גרוסמן]

רבי יהושע אשר משעדליץ

ר' אברהם רויטבלט

נפש מבהלה

שנה אחת התאחרה אפיית המצות והחזרה לתל אביב עם האוטובוס התקרבה לזמן הדלקת הנרות, הלחץ בקרב החסידים היה עצום, מרן מלמל כל העת בשקט ובשלוה: "הושענא נפש מבהלה" בנוסח בעלזא הידוע.

לשנה אחרת התאחרה השעה גם כן ובסערת הכניסה לבית בתל אביב הכניסו בוץ אל הבית, המשמשים נכנסו ללחץ ומרן במתינות נפלאה שב ואמר: "הושענא נפש מבהלה".

[רבי בן ציון גרוסמן]

אנחה כבדה

שלושה ימים אחרי הסתלקות מרן נסע החסיד רבי נחום רבינוביץ ז"ל לניו יורק ונכנס ליחידות ביום חמישי כ"ה מנחם אב תשי"ז. הרבי ידע על השיכות שהייתה לו עם האדמו"ר מבעלזא ושאל אותו אודות ההסתלקות.

רבי נחום הוציא את עתון "המודיע" של יום ראשון, שבו היה מסופר על ההסתלקות והלוויה, ומסר את זה לרבי, והוסיף כי לפני יציאת השבת הגיעה ידיעה על מצבו החמור, ועם צאת השבת שלחו תלמידי ליובאוויטש מברק אל הרבי שיעורר רחמים עבדו. הרבי ענה: המברק הגיע לכאן שש שעות לאחר ההסתלקות, ובתוך כך יצאה אנחה כבדה מעומק לבו הטהור.

רבי נחום רבינוביץ בחלוקת לעקח אצל הרבי

אחר כך שאל אותו הרבי אם הרבי מבעלזא השאיר אחריו כתבים, וענה ששמע שיש קפידא בבעלזא שלא מזדפיסים את תורת האדמו"רים שלהם. הרבי הגיב: "גם הרבי הרש"ב נ"ע לא רצה שידפיסו את כתבי החסידות שלו, ובכל זאת השווער (הרבי הרי"צ נב"מ) הדפיס."

צנצנת המן

קצג

לימים עמד נושא זה, בלב השיחה של הרבי עם כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מבעלזא. אחר כך שאל הרבי "מה חושבים חסידי בעלזא לעשות עתה?" וענה הרב רבינוביץ שאחיו הרה"צ מבילגוריא זצ"ל (שנסתלק ביום כ"ה מרחשון תש"י) השאיר בן צעיר בן תשע שנים בשם יששכר דוב, וחושבים להועידו לאדמו"ר. הרבי ענה על זה: "א גלייכע זאך. א חסידישער גזע טאר ניט גיין פארפאלען". [זה דבר נכון. אסור שגזע חסידי ילך לאיבוד].

גם כשהיה כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מבעלזא בביקור הראשון אצל הרבי בשנת תשל"ג, סיפר לו הרבי אודות פגישתו עם דודו הרה"ק ר' אהרן זצ"ל, והתבטא כי בפגישה זו ראה לפניו "צורה ללא חומר, כלומר אדם מופשט מהגוף ומגשמיות".

הולך את חכמים

הרב החסיד רבי נחום רבינוביץ זצ"ל השליח

רבי נחום רבינוביץ נולד בשנת תרפ"ז בירושלים העתיקה, להוריו הרב שמואל בן ציון ומרת מירל רבינוביץ לבית ברגמן.

חסידי חב"ד מדורות, עד למעלה בקודש חסידי ה'אדמו"ר הזקן' בעל ה"תניא". אביו הרב שמואל בן ציון, היה ממונה בחברת תהילים העולמית שע"י 'כולל חב"ד' שנוסדה ע"י הרבי הרי"צ והתקיימה בקבר דוד המלך.

צנצנת המן

קצד

בעקבות ברכת מורן בהמשך, לאמור: "א ישועה פארן כלל ישראל" [ישועה לכלל ישראל], האם נרגעה ועמה גם בנה רבי נחום. המשמש הרה"ח רבי יצחק לנדא הי"ו ידע מנסיונו, שתשובה זו תכליתה, ישועה לכלל ולא לפרט הנידון, רח"ל. ואכן, תוך ימים בה' אלול תש"י הלך רבי שמואל בן ציון לבית עולמו.

גדול הבית

מעתה הפך רבי נחום לגדול הבית ועל שכמו רבצה האחריות לחינוך חמשת היתומים הנותרים, שבכוהו ואחריותו צמחו לתפארת, החסיד רבי הלל ז"ל, איש רם המעלה, החסיד והעסקן הנודע

משמאל לימין: מורן אדמו"ר שליט"א מבעלזא, רבי הלל רבינוביץ, ר' מנחם אליעזר מוזס ור' בערל רבינוביץ

עולל בן שנתיים היה, כאשר הרבי הריי"צ הגיע לירושלים. אביו הלך אל אכסניית הרבי ובידיו בנו בן השנתיים, כאשר נכנס ל"יחידות" תוך כדי שיחה בענייני חב"ד בירושלים, ליטף הרבי הריי"צ את נחום התינוק.

בבית הוריו ספג חינוך לחסידות כמו גם להכנסת אורחים.

רבי שמואל בן ציון רבינוביץ

ישועה לכלל

למגינת לב, אביו רבי שמואל בן ציון הלך לעולמו באיבו, לאחר שקיבל שטף דם והרופאים פכרו ידיהם ביאוש, הנסיון הרפואי אז היה דל ואפילו מכונות הנשמה חיוניות לא נמצאו. רבי נחום יעץ לאמו שתבוא עמו למורן, באמרו: "תבכי מאין הפוגות, הרב מבעלזא רגיש מאוד לבכי ואינו מסוגל לשאתו, וממילא לא תפסיקי עד שיבטיח שאבא יבריא".

רבי נחום רבינוביץ

האם עשתה כמצוות בנה ובכתה בכי מור, עד שמרן אמר "שוין גענוג, גענוג" [ד'! מספיק, מספיק]. רבי נחום סימן לאמו שתפסיק,

קשרי שין

קשרי שין

לאחר שהקים את ביתו שקד על לימודו בכולל שע"י ישיבת 'תורת אמת' בראשות הרב משה לייב שפירא.

שליח ההשגחה

כעבור זמן יושבו פליטי העיר העתיקה בשכונת קטמון, אשר ננטשה על ידי תושביה הערבים ורבי נחום דאג להקים את מניין חב"ד בקטמון, במקום המניין אשר שכן שנים רבות בבית כנסת "צמח צדק", בעיר העתיקה ופסק מאז עזיבת הרובע. רבי נחום דאג בכל מאודו למניין, היה בו בעל תוקע ובעל תפילה וגם חזר בו מאמרי חסידות בשעת רעוא דרעוין. ומסר שיעור ב"ליקוטי תורה" מידי שבוע. במניין הזה התפלל הגאון רבי זאב (וולוועל) מינצברג זצ"ל רב הקהילות החסידיות בעיר העתיקה, כמו עוד נכבדים ירושלמים שאינם קשורים לחב"ד.

הגאון **חכם שלום כהן שליט"א** ראש ישיבת "פורת יוסף" אמר לאחיו הדיין הגאון רבי חיים יהודה רבינוביץ שליט"א אב"ד ירושלים, כי לולי אותו איש הזכור לטוב רבי נחום, ועמו אחיו רבי הלל והרה"ח רבי דוד שליזינגר שפעלו נמרצות בקרב הנוער בשכונת קטמון, הוא מסופק אם היה נשאר שריד ופליט מצעירי השכונה, רובם בני עדות המזרח.

רבי דוד שליזינגר

רבי הלל רבינוביץ

ר' משה ליסא רבינוביץ

רבי חיים יהודה רבינוביץ אב"ד ירושלים

הרב **דובער ז"ל**, סגן ראש עירית ירושלים, הרב **משה ליפא ז"ל**, ויבדלו לחיים הדיין הגאון רבי חיים יהודה אב"ד ירושלים ואחות שנישאה להרה"ח הרב מרדכי לודמיר ז"ל, מפארי חסידי באיאן.

מאז בחרותו ובמשך שנים רבות הסתופף אצל זקני חב"ד מהדור הקודם, כמו הגאון רבי **אברהם חיים נאה זצ"ל**, אשר רבי נחום היה מבצע שליחויות רבות עבורו, הגאון רבי **שלמה יוסף זווין זצ"ל** ממנו דלה נגלה וחסידות, כמו מגדולי חב"ד באותה תקופה, רבי **שמריהו ששונקין**, רבי גרשון חן ורבי **עזריאל זליג סלונים**.

באותם ימים בא בקשרי שידוכין עם רעייתו בת הרה"צ הרב **חיים אלימלך זלצר** מתלמידי בעל ה"חפץ חיים", אלא שזמן החתונה נדחה שוב ושוב בגלל מאורעות המלחמה בתש"ח, עד שקיבל הוראה מפורשת מהרבי הרי"צ לקיים את החתונה בקרוב, והיא נערכה בערב חג הסוכות תש"ט בשעות אחר הצהרים.

צנצנת המן

קצח

צנצנת המן

קצז

קשרי שין

קשרי שין

משחק באש

שיח חסידים יוצא דופן התקיים בשמחת נישואיו של הרה"ח ר' יעקב מינסקי הי"ו י' בסיוון תשי"ט בכפר חב"ד, האורח הבכיר היה הגבאי של מרן הרה"ח רבי שלום פויגל, שהגיע לכבוד עמיתו אחי החתן הרה"ח ר' אברהם מינסקי ז"ל, ממשמשי מרן.

הוא סיפר, שהגיע מכתב מהרבי מליובאוויטש בשנת נשיאותו הראשונה, אל מרן בו הוא כותב:

"ידועה שאלת הבעש"ט למשיח: אימתי אתי מר ותשובת משיח צדקנו: בעת שיתפרסם לימודך ויתגלה בעולם ויפוצו מעיינותיך חוצה כי זה הוא הקדמה והכנה לביאת המשיח.

מתוך תשומת לב לחוב הקדוש המוטל על כל ישראל ובייחוד על מנהיגי ישראל בכלל ועל מנהיגי עדות החסידים בפרט, וזכות הגדולה שלהם - להפיץ מעיינות החסידות, כפי אשר הנחילו אותם לנו מורינו הבעש"ט ואחריו מורנו הרב המגיד ותלמידיהם נשיאי עדות החסידים.

הנני להציע בזה לכ"ק מ"ע אשר ביום הבהיר הזה הוא יום י"ט כסלו הבע"ל, או גם בשבתות שלפניו ושל אחרי - לסדר מסיבות והתוועדות של כל אלה אשר השפעתו אליהם, אשר בהתוועדות אלו יתעוררו בפרט לעבודה בהפצת המעיינות - מעיינו תורת הבעש"ט תלמידיו ותלמידיו תלמידיו - חוצה, ובכלל לקביעות עיתים לתורה, שמירת המצווה בהידור, ואהבת רעים לזיכוכ המידות ע"פ תורת החסידות".

היה זה שנה אחרי תחילת נשיאותו של הרבי. מכתב זהה בתוכנו הגיע גם אל הרה"ק רבי ישראל מגור זצ"ל בעל ה"בית ישראל" ואל הרה"ק רבי חיים מאיר זצ"ל מויז'ניץ בעל ה"אמרי חיים" ועוד שנים מגדולי צדיקי הדור.

בקטמון מצא כר נכבד למימוש כישורי חייו האנושיים, רבים קירב לאביהם שבשמים, אך בד בבד דאג לפליטי שואה ואחרים שהגיעו לשכונה בערום ובחוסר כל וגם נפשם עגומה עליהם.

יכולתו הנדירה של רבי נחום, לשוחח עם אדם ולחשוף בתבונה את צפונות לבו, ומיד להעלות עמו לנדבך הבא שירומם אותו ויוציאו מאפילה לאורה, היא מן המפורסמות, פקחותו הנדירה, שימשה תמיד רעיונות של טוב ומיטיב, כי זו הייתה מהותו. כך אימץ אל לבו יהודי ששב מן המלחמה עירי בנה בית חדש והתייסר ביסורי פרנסה, רבי נחום הכשיר את הקרקע לבנית מכולת עבורו, ממנה התפרנס ובנה עצמו לתפארת.

חייל על משמרתו

לאחר הסתלקות הרבי הריי"צ, היה רבי נחום לאחד מוחיליו המבצעיים של הרבי, עד יומו האחרון. חותמו המיוחד על כל מכריו ומוקיריו טבוע בפקחותו הנדירה, ושנינותו יוצאת הדופן. חכמה שנטבעה בלמדנות, במסורות חסידיות קדומות ובשפע דברי חכמים שקלחו מפיו בשטף.

מקומו המיוחד אצל גדולים וצדיקים, חשפו טפח מעולמו הפנימי המוצפן בקנאות, והראו את כוחו הגדול, טפחיים מעל הכל. האמון המיוחד של מרן כלפיו מהרגע הראשון שראהו והמשימות שהטיל עליו בעודנו נער צעיר מאוד, מעידות על פנימיות זכה וטהורה של איש אמונים, צדיק בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו.

צנצנת המן

צנצנת המן

קצט

ר

"אני הגבתי בפני מרן" מספר רבי שלום, "בצורה לא מכובדת" מרן הגיב בחריפות גדולה, נזף בי ואמר: "איך זאג דיר אז די שפילט זיך מיט פייער". [אני אומר לך, כי אתה משחק באש] "תאמר מיד שאתה מתחרט על מה שאמרת שלוש פעמים".

א"ח"ה 134567

[רבי בן ציון גרוסמן]

לימין רבו

הרה"ח רבי שלום פויגל ז"ל

נאמן הוא

רבי שלום נולד בנארול הסמוכה לבעלזא, למשפחה ששורשיה נטועים בחצר בעלזא מקדמת דנא, אביו הרה"ח רבי מאיר זקנו בצל מרנן הרה"ח רבי נחמן היו מחשובי ה'יושבים'.

בצעירותו

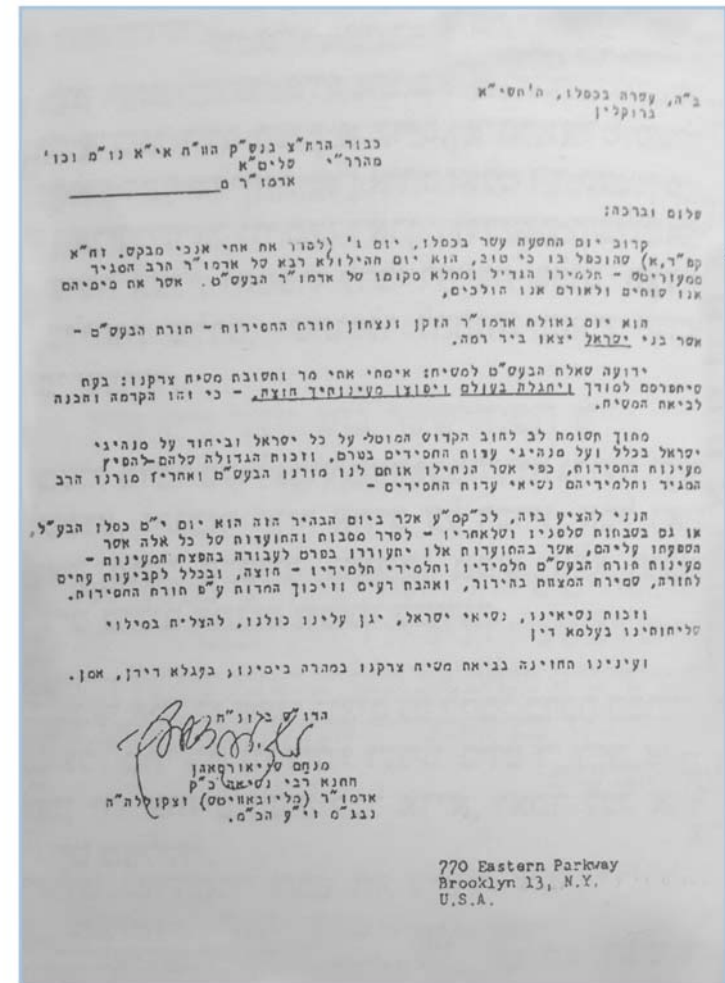
אביו היה איש מעלה וכוונה בבעלזא מאיר ספודיק, מחריפי החסידים, שהיה דבוק בעבודת ה' כל ימיו, עד שהתקיימה בו שבת גם בששת ימי המעשה, בהיותו חבוש ספודיק וגרביים לבנות, בכל ימות השבוע. מכאן גם כינויו "מאיר ספודיק" כך גם אבי אביו רבי נחמן.

צנצנת המן

רב

צנצנת המן

רא

מכתבו של הרבי אל כל האדמו"רים משנת תשי"א

קשרי ש"ן

את עיקר חינוכו קיבל מגדולי ה'יושבים' שחקקו בו רושם בל ימחה, לימים בלטה באישיותו, החריפות, החתירה לאמת, הדביקות בתורה ועבודת ה', התקיפות ומסירות הנפש לצרכי מרן.

לצד מרן בהנחת אבן הפינה לשיבת בעלזא בירושלים

צנצנת המן

רג

קשרי ש"ן

אחרי מלחמת העולם, גלה לאנטוורפן, שם התקבצה חבורה גדולה של חשובי ונכבדי החסידים משארית הפליטה.

בשנת תש"ט יזמו מספר חסידים את שיגורו לארץ ישראל, כדי שיהיה האיש על הבית, נאמן בית מרן ומשמשו בקודש, ראו בו דמות נדירה, אשר תחבר את העבר, על כל פרטיו ודקדוקיו, עם ההווה המורכב מאוד במציאות החיים החדשה שהתרגשה אז.

מימין לשמאל: רבי שלום פויגל, רבי נפתלי גוטסמן (זויער) ורבי אליעזר וואלף פאדווא

צנצנת המן

רד

מיום בואו ארצה, היו כל מעייניו נתונים במסירות אין קץ, למורן. הוא היה לעמוד התווך של בית מורן, היה גבאי, משמש, איש העצה בנושאים שמרן בחר ליטול עצה וחוות דעת ממשמשיו.

מסירותו לא הוגבלה ביום ולילה, או בצרכים אישיים או משפחתיים. לא אחת שימש כמחסום בפני טרדנים, או מפריעים למלאכת הקודש כאשר הוא נוטל את כל הזעם והכעסים על שכמו.

הוא עמד בגבורה עילאית מול מצבים בלתי אפשריים, מורן מחד שנזף בו מעת לעת מדוע הוא מונע מהגיע אליו מידע מסויים בנושאים מנושאים שונים.

רבי שלום פויגל משמש בקודש בשוה"ט של מורן אדמו"ר שליט"א מבעלזא ביום ההילולא - כ"א אב תשל"ח. נראה רבי יצחק יעקב וייס גאב"ד העדה החרדית

לנגד עיניו, היו ההגנה על בריאות מורן, כבוד בעלזא ובניינה מחדש בארץ הקודש, קשה לתאר כיום את מגוון המטלות והמעמסות שהיו על שכמו, שהביאוהו לא אחת לאפיסת כוחות.

כוחות הנפש שפיעפועו בו, יחד עם רוח גבורה של איש חסיד, תלמיד חכם, ירא אלוקים שקיננו בו, עשו אותו לאיש הנכון ביותר, הנאמן ביותר והבריה התיכון במשכנו של מורן.

זכה לשמש בקודש גם אצל כ"ק מורן אדמו"ר שליט"א מבעלזא, אות מופת לדור אחרון, על יקרתם ויפעתם של חסידי קדם. נלב"ע ט"ז אייר תשמ"ה. בכל ביתו נאמן הוא.

שיח לרבים

בספר "יראת ה' היא אוצרו" תולדות חייו של הרב החסיד רבי יצחק מתמיד הי"ד מאת הרב ישראל אלפנביין המגולל את מסכת חייו המופלאה של איש המופת רבי יצחק הורוביץ הי"ד [גורעוויטש, במבטא רוסי] "איטשע דער מתמיד" שראשו מגיע השמימה.

מסופר על שליחות סודית (עמוד 240) מימי שהות הרבי הריי"צ בפולין אל מורן, שקידמו בחביבות יתרה ובין השאר הרשה לו, לנאום בבית המדרש הגדול בפני הציבור, מקרה נדיר מאוד בהנהגה של בעלזא.

[*"אלה אזכרה" חלק ז' עמוד 75*]

מופתים גלויים

בין נכבדיה של הקהילה החסידית בלוס אנג'לס יצא שמו הטוב של הרה"ח ר' משה מענדל פיינער ז"ל למרחוק, האיש חסיד בכל מעשיו, מקושר משנים רבות עם מורן, נקלע לצרה, רעיתו נתקפה במחלה הידועה ומצבה הלך מדחי אל דחי. בקראון הייטס התגורר באותה עת דודו החסיד רבי מענדל איגל ז"ל פאר המתפללים ב'שטיבל' המקומי של חסידי בעלזא, כששמע על שברון לבו, מיהר לבשר לו כי הנה לאחרונה ממלא רבי חדש את מקום חותנו הגדול הרבי הריי"צ מלובאוויטש ואותות ומופתים מתגלים תחת שולחנו.

בצר לו נפנה ר' משה מענדל הגיע ל'יחידות' בהיכל הרבי בכה והתחנן לקבל את ברכתו. הימים שלהי שנת תשי"ז מי היגון והשבר מהסתלקות מורן. כשהרבי שמע את בקשתו, התחמק בענוותנותו בכל מיני אופנים "מי אני ומה אני" וכו'. נחוש להשיג את מבוקשו אמר ר' משה מענדל בתוקף: "לא אכפת לי... העיקר ברצוני לקבל ברכה". הוא הוסיף וסיפר לרבי שהוא ואשתו ניצולי שואה, ואיך יתכן שלאחר שניצלו מהתופת יאבד את אשתו מהמחלה.

לבסוף שאלו הרבי: איזה חסיד אתה? וענה: חסיד בעלזא והוסיף: "אילו היה רבי עלי אדמות, לא הייתה לי בעיה כלל, כלאחר יד, הבריא אנשים מברכתו, אך עתה בעוונותינו גלה כבוד מישראל" אמר לו הרבי: "כיון שאדמו"רי בעלזא התנהגו במופתים גלויים אתנהג גם אני עמך ב"בעל שמש"קע מופתים", וננהג מנהג שנהגו בבעלזא.

אתה הרי יודע שהגרמנים הרגו 6 מיליון יהודים. ובכן, האם אתה מסכים שאחליף דייטשקע [גרמניה] אחת תמורת בת ישראל? כמובן שהביע מיד את הסכמתו. והשיב לו הרבי: "גימאכט [עשינו], אין לך מה לדאוג הכל יהיה בסדר". אני פגשתיו בלוס אנג'לס בתחילת שנת תשכ"ט, שבע מעשים

ר' משה פיינער

"קשור בלב ונפש לצדיקי הדור"

עשירי קודש

טובים ומידות חסידות, הוא עזב את משפחתו לאנחות אך רעייתו בת קרוב למאה שנה עודנה מתברכת מאותה ישועה.

כן שמעתי בשם אחד מזקני חסידי בעלזא, שכאשר אמר הרבי שיתנהג עמו כמו שנהגו אדמו"רי בעלזא, התכוין בודאי לסיפור שהיה עם הרה"ק השר שלום מבעלזא, שבא אליו יהודי שבנו היה חולה אנוש וביקש ברכה, וה'שר שלום' השיב לו שאינו יכול לעזור לו. וצעק היהודי "אם הרבי אינו יכול לעזור, מי יעזור", ענה הרבי: "תלך לכומר פלוני בעיירה פלונית, והוא יעזור לך". כמובן שהיהודי נדהם מהתשובה, אבל בכל זאת הלך אל הכומר, וכשהגיע לבית הטומאה ראה הרבה אנשים יוצאים משם וצועקים, ושמע שאומרים שהכומר מת באמצע הדרשה. כששב אל הרה"ק ה'שר שלום' נענה ואמר: "הרי זהו מה שאמרתי לך שהכומר יכול לעזור. הוא לקח את המחלה של בנך, ולבנך תהיה רפואה שלימה".

[רבי בן ציון גרוסמן]

בעלזא, אשר נודע בשער בת רבים כענק באיכות האנושית שהסתופפה בין כתליו, "הייתי צעיר לימים, עדיין לא הכרתי את הסביבה ולא את שוכני השכונה, ערב אחד בין הערביים, אבי ז"ל ביקש שאחפש בחוץ 'עשירי', לצרפו למניין כי נטו צללי ערב וסערה השתוללה בחוץ והעשירי קודש המיוחל עדיין לא הגיע.

יצאתי החוצה ללקט את ה'עשירי'. הראשון שראיתי במדרכה שמעבר לכביש היה יהודי נשוא פנים, צעקתי לעברו "ר' יוד א צענטער" [רבי יהודי עשירי] הוא חצה את הכביש לעברי ואמר כי הוא כבר התפלל, אך נאות להצטרף אלינו, להשלים מנין.

אך באתי עם ה'עשירי' אל ה'שטיבל' פנימה, חשתי כי המולה רבה רוחשת רוגשת בתוככי בית המדרש, לא ידעתי מה זה ועל מה זה, המתפללים כולם

מימין לשמאל: ר' ישעי' לברון, רבי חיים קרייזנדרט, ר' איצ'ה לברון ורבי שמואל זאב ראטה

צנצנת המן

רט

צנצנת המן

רי

נראו מבוהלים, אך האורח התעשת והורה באצבע לבאי בית המדרש להערך לתפילה, הוא עצמו פסע לקרן זוית נטל ספר מן הארון עד תום התפילה.

עד מהרה נודע לי כי האורח הנכבד אינו אלא הרבי מלובאוויטש, בכבודו ובעצמו, אשר בפשטות מופלאה שש ושמוח לשליחות הבלתי צפויה. כידוע בכל יום היה הרבי פוסע לבדו מביתו שברחוב קינגסטון לאיסטרן פארקווי 770 בדרך הילוכו חלף מידי יום באיסטרן פארקווי 662 שם שכן ה'שטיבל' דידן.

השטיבל של חסידי בעלזא בקראון הייטס

רבי מרדכי גרונר

כולי נבון ונסער ציפיתי לסוף התפילה, אך הגבאי המסור החסיד **רבי יהודה לייב גרונר** שליט"א שראה כי הרבי מתמהמה תר אחריו והגיע פנימה והחליף את הרבי, אביו של רבי לייבל החסיד המפואר **רבי מרדכי גרונר זצ"ל**, מפארי לובאוויטש היה מבאי בית מוקדש מעט זה ואף סיים את הש"ס מספר פעמים בין כתליו."

בכלל מערכת היחסים המיוחדת ששררה בין אנ"ש בעלזא לאנ"ש לובאוויטש הייתה לשם ולתפארת, הערכה הדדית עזה עד שרבים מחסידי לובאוויטש מצאו ד' אמות של תורה וחסידות ב'שטיבל' של בעלזא, תעיד על כך נוכחותו המתמדת של אחד מדמויות ההוד של חסידי רוסיה החסיד רם המעלה **רבי ישראל מאיר מוניץ ז"ל**.

[רבי בן ציון גרוסמן]

שיח צדיקים

ליקוטי דברים נבחרים מתוך שני מפגשים בין
כ"ק האדמו"רים מליובאוויטש נבג"מ
ויבלחט"א כ"ק האדמו"ר שליט"א מבעלזא

רשימת דברי כ"ק אדמו"ר שליט"א בעת ביקור כ"ק האדמו"ר מבעלז שליט"א

אור ליום ב', י' אדר ראשון ה' תשל"ג

א. כ"ק אדמו"ר שליט"א סיפר לאדמו"ר מבעלז כי הוא פגש את
דודו, אדמו"ר מבעלז הקודם (הרה"צ ר' אהרן זצ"ל), וראה (שהוא) צורה
בלי חומר מופשט מהגוף.

האדמו"ר מבעלז שליט"א: בספר כתר שם טוב שנדפס לאחרונה
מחדש, ראיתי מובא בהוספות בשם הרב המגיד ממועזריטש ש"חור
קטן בגוף - הרי הוא חור גדול בנשמה". ולכאורה, הרי זה בסתירה
למאמר חז"ל "תוקפא דגופא חולשא דנשמתא"!!

כ"ק אדמו"ר שליט"א: דברי הזהר ("תוקפא כו") פירושם שתוקפם
(וה"קאן") של התאוות והתענוגים מענינים הגופניים הם אלו הגורמים
לחולשת הנשמה, ואילו במאמר הרב המגיד הכוונה היא שחסרון
בבריאות הגוף מזיק מאד לבריאות הנשמה. והדברים תואמים את
דברי רבו - הבעש"ט - עה"פ כי תראה חמור שונאך וגו' וחדלת וגו'
עזוב תעזוב עמו, שיש לברר את הגוף ולזככו ולא לשברו בסיגופים.

ובאמת - כנהוג היום מחפשים לכל דבר מקור בנגלה תורה - הרי
זו הלכה מפורשת ברמב"ם: "היות הגוף בריא ושלם מדרכי (עבודת)
השם הוא!"

ב. כ"ק אדמו"ר שליט"א: אילו כתבים מאדמור"י בעלז מצויים?

האדמו"ר מבעלז שליט"א: ישנם קצת בצילום (קופיע), אך הם אינם
מוגהים. בשנים תש"ה-תש"ו כתב אאמו"ר (הרב מבילגורי זצ"ל) הנחות
מתורותיו של אחיו (הרה"צ ר"א זצ"ל).

כ"ק אדמו"ר שליט"א: טוב מאד, אפשר הרי להדפיסם!?

האדמו"ר מבעלז שליט"א: ישנה קפידה (גזירה) בבעלז, שלא להדפיס
תורות!

כ"ק אדמו"ר שליט"א (בחיוך): בילדותי שכר אאמו"ר זי"ע עבדתי ועבור
שני אחי, מלמד שהתגורר בביתנו, והיה לומד עמנו כל השנה כולה.
פעם אחת, נכנסתי לחדרו של המלמד בתשעה באב, ומצאתיו יושב
ולומד. שאלתיו בדרך ארץ - היתכן?! והמלמד השיב: כשאבוא
לעולם האמת, בין כה ילקוני, אשמה, איפוא, כשאדע שמלקים
אותי על לימוד תורה בתשעה באב. ועד"ז בענייננו: הלואי וה"עון"
יהיה - הפצת התורה, גם אם בדורות קודמים אסרו זאת!

האדמו"ר מבעלז שליט"א: כיון שאין טעם גלוי לקפידה שלא
להדפיס תורות, ואם כן, הרי זו בבחינת גזירה ללא טעם - אם

היה טעם אפשר היה לדון אם בטל טעמה, או לא, אך כאמור הרי זה ללא טעם!?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: בדורנו כאשר המצב הוא שרבים צריכים לכך - מפאת מחלות הדור - אין להתחשב בקפידה, בדוגמת הפסק דין: "חולה שהוא אומר צריך אני לאכול כו' מאכילין אותו מיד כו' שהלב יודע מרת נפשו כו' אפילו מאה רופאים אומרים שא"צ לאכול כו' שומעין לחולה".

זאת אומרת: אעפ"י שהרופא הוא בקי וכו' יש להתחשב במצב החולה.

ולענייננו: צריכים לבדוק את המצב כפי שהוא היום, ולא כפי שהיה לפני חמישים שנה. ובענין זה - יש ללמוד הוראה מ"מעשה רב" בנוגע לכתבי האריז"ל - שהרח"ו ז"ל ציוה לגונזם, ולאחר מכן התירו גדולי ישראל להוציאם ולפרסמם [ולהעיר מהשוק"ט בהלכה בת"ח וגדול הדור שציוה שלא להספידו - שיש מקום לומר שמותר להספידו!].

ועל דרך זה בדורנו: אביו של כ"ק מו"ח אדמו"ר, אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, לא רצה שידפיסו את כתביו, ובפרט לא ב"אותיות מרובעות". אך כשהגיע כ"ק מו"ח אדמו"ר לארצות הברית וראה שהמצב הוא שאם יודפסו ב"כתב רש"י" לא יסתכלו בספרים [שכן: א. ישנם שאינם בקיאים לקרוא "כתב רש"י", ב. גם אלו שידועים טוענים שספר שנדפס בצורה כזו הוא ספר ישן וכו'] והורה להדפיס את ספרי החסידות ב"אותיות מרובעות"!

ג. האדמו"ר מבעלז שליט"א: ישנו מושל מבעל התניא הממשיל את תורת החסידות לאבן טובה שבכתר המלך!

כ"ק אדמו"ר שליט"א: אדרבה: משם הרי הוראה שיש לפרסם ולהפיץ חסידות!

האדמו"ר מבעלז שליט"א: את אשר פועלים בלימוד חסידות, אפשר לכאורה לפעול באמצעות תפלה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: כוונתי היא בנוסף למה שאפשר לפעול ע"י תפלה - שילמדו חסידות, שבכך מקיימים מצוות לימוד התורה. והרי גם מצות תפילה מקורה בתורה, כמו עד"מ מצות הצדקה שנוסף על היותה מצוה בפני עצמה - הרי בעשייתה מקיימים את (מצות) התורה, וממילא התורה כוללת הכל.

נוסף לזה: קשה מאד לפעול על בחור, גם על פרומער בחור, להתפלל כמה שעות. לעומת זאת, קל יותר לפעול על בחור שילמד שעה וחצי, שעתיים, ואפילו שלש שעות - חסידות!

האדמו"ר מבעלז שליט"א: הרי אפשר לקחת זאת מהשל"ה הקדוש.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: את השל"ה לא כולם לומדים, רק חלק מהצעירים. וגם הם לומדים זאת - לא בתור סדר לימוד, כי אם בתור הוספה. ולימוד חסידות צריכים להכניסו ל"תוכנית הלימודים" מיד בתחילת גיל החינוך - בגיל שש!

קשרי שין

קשרי שין

האדמו"ר מבעלז שליט"א: באתי לכאן להתחמם.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: לבוש הרי הוא דבר המפסיק.

האדמו"ר מבעלז שליט"א: לכן עשו את היריעות מעור.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: שם מדובר בעור (ב"ע"י), אך יש להפוך זאת ל"אור" (באל"ף), כבתורתו של ר' מאיר.

והרי כתוב שכל העולם הוא עניין של אור.

וגם: כאשר מתקשרים ב"אלופו של עולם" עושים זאת גם ל"אל"ף. וענין זה קשור לפרשת השבוע - "ויקרא", שמלת "ויקרא" כתובה באל"ף זעירא, אך בדביר הימים כתובה המלה "אדם" באל"ף רבתי.

והביאור בזה: כאשר מתקשרים להקדוש ברוך הוא ("ויקרא אל משה") - אזי צריכים להיות "א' זעירא" (-בבחינת ביטול); לאידך גיסא, כאשר נמצאים בעולם (ב"דברי הימים"), צריכה ההנהגה להיות בבחינת "א' רבתי", עד כדי הרגשה - "שבשבילי נברא העולם", שהוא הרי הבעל הבית על העולם כולו.

ב. כ"ק אדמו"ר שליט"א: באים אתם הרי מארץ הקודש, בודאי יש בידכם בשורות טובות!?

האדמו"ר מבעלז שליט"א: הרבי פועל שם דברים עצומים נפלאים.

והטעם לכך: היות ובעולם הולכת ומתגברת הכפירה (ר"ל), ולילדים מגיל צעיר כבר מחדירים ענינים של היפך האמונה, צריכים להרבות כנגד זה בקדושה, וכבר מגיל חינוך. בדורות שעברו מלאים היו העיר והסביבה באוירה של יראת שמים, אך בדורנו דרוש פשוט ללמוד חסידות, ובלעדי זה אי אפשר לעבוד את ה' כדבעי.

האדמו"ר מבעלז שליט"א: האפיקורסים בעצמם משתמשים בקבלה ומביאים בדבריהם את העניינים של שמיטה ראשונה, שמיטה שני' וכיו"ב.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: אם הם היו לוקחים זאת רק משם, הייתה אצלי חצי דאגה. אך הם הרי מכחישים את התורה כולה! רוח זו מקורה בגרמני', שהיא מדינה המועדת לפורענות בגו"ר.

[טרם צאתו בירכו כ"ק אדמו"ר שליט"א ב"לשמוע בשורות טובות" ויצא ללוותו עד פתח 770]

יום ג', ד' אדר שני ה' תשמ"א

קודם תפילת מנחה

א. כ"ק אדמו"ר שליט"א: לא נפגשנו זה כמה שנים, והרי בכל יום נהיים כמו ברי' חדשה, וממילא כשרואים יהודי לאחר יום - רואים ברי' חדשה, ועל אחת כמה וכמה כשנפגשים אחרי כמה וכמה שנים. אולי תסירו את המעיל (חורף, מפני החום).

צנצנת המן

צנצנת המן

רטז

רטו

כ"ק אדמו"ר שליט"א: הנכם פותחים במה שאני פועל בארץ הקודש, הרי באים אתם מוהתם לספר אודות פעולותיכם.

כ"ק האדמו"ר מבעלזא שליט"א: אנו מנסים גם כן לפעול משהו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: מהו פשר הביטוי "משהו"?

כ"ק האדמו"ר מבעלזא שליט"א: כמה שפועלים הרי זה מעט.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: אמנם, יש לשאוף לפעול הרבה. איתא בקהלת רבה ש"מי שיש לו מנה רוצה מאתיים" - מכך מובן, שזהו טבע שהטביע הקב"ה באדם, וזה מהווה סימן לכך שזהו תכונה טובה מצד עצמה, שאם יש "מנה", יש לשאוף ל"מאתיים".

ויתירה מזו: "מי שיש לו מאתיים" הוא כבר השיג הכל, אף על פי כן - "רוצה ד' מאות!"

כ"ק האדמו"ר מבעלזא שליט"א: יש לרצות יותר, הדבר צריך להיות כדבר חדש.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: יש לשאוף אבל פעמיים ככה, לא כתוב ש"מי שיש לו מנה" רוצה "עוד", אלא: לכל הפחות פעמיים ככה.

ובענייני טוב - כאשר מתווסף בכמות, אין זו הוספה בכמות בלבד, כי אם זו הוספה (גם) באיכות.

דוגמא לדבר: כאשר נוסף עשירי (לתשעה אנשים) ומשלים למנין, אין זה רק שנוסף עוד אחד, אלא, כל העשרה נעשים למציאות - חדשה של "ציבור" ו"קהל".

דוגמא נוספת - בלימוד התורה: רואים בפשטות שכאשר מתווספת ידיעת הלכה נוספת - נהיית ממילא ראי' והבנה גדולים יותר, בכל הענינים שלמדום עד אז!

כ"ק האדמו"ר מבעלזא שליט"א: זהו גם מה שרש"י כותב ש"אינו דומה מועטין העושין את התורה למרובים העושין את התורה".

ג. כ"ק אדמו"ר שליט"א: שמא תספרו משהו בפרטיות מהבשורות טובות, בחוץ לארץ חסר גם כן בשמחה - שתהא זו בשורה טובה ומשמחת.

כ"ק האדמו"ר מבעלזא שליט"א: משנכנס אדר מרבין בשמחה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: זוהי הלכה שאינה שייכת במיוחד לענייני לארץ ישראל, "משנכנס אדר" קשור למצב ב"עבדי אחשורוש אנן". בארץ קיים לפעמים גם כן מעמד ומצב שאכן זוהי "ארצנו", אולם עם הישיבה בה עצמה הרי "גלינו", ויתכן מצב של "עבדי דאחשורוש" בזמן הישיבה בארץ ישראל, אולם עם זאת אינו דומה.

כ"ק האדמו"ר מבעלזא שליט"א: מחדירים את ענייני ארץ כנען לתוך ארץ ישראל.

קשרי שין

קשרי שין

כ"ק אדמו"ר שליט"א: אדמו"ר הזקן מפרש כי למלת "כנען" שני פירושים (א) כנען מצד הלעומת זה, (ב) מלשון סוחר, וע"ד מה שנאמר "איש כנעני" כפרש"י "סוחר" - שהנשמה ירדה למטה לשם מסחר, כביכול, ירידה לצורך עלי'.

ה. כ"ק אדמו"ר שליט"א: ראיתי את העתון שאתם מוציאים לאור (קול מחזיקי הדת) - כיון שאתם אינכם רוצים לספר לי אודות פעולותיכם, צריך אני לספר לכם מה נשמע שם!...

כ"ק האדמו"ר מבעלזא שליט"א: זהו כבוד מיוחד שהרבי יודע מעתוננו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: אני גם קורא אותו, ואני מחפש שם דברים טובים. הרי רואים אתם שאני מתעניין כל הזמן על דבר בשורות טובות....

כ"ק אדמו"ר שליט"א: ידוע פתגם מכ"ק מו"ח אדמו"ר שאדמו"ר הזקן, בעל התניא אמר כי "עצות לא ממהרים לתת" ("מייט א עצה שלאגט מען זיך ניט אן"), הפירוש המעשי הוא - שכל זמן שלא שואלים - לא צריך לתת עצה. אך כיון ש"אוחז" אני באמצע העניין ששוחחנו אודותיו בעת פגישתנו הקודמת - ע"כ איני צריך להתחיל לדבר על כך.

כשהתחלתי לחפש בעתון ("קול מחזיקי הדת" הנ"ל) ראיתי שהתחילו להדפיס גם עניני חסידות. דבר זה הזכיר לי את הנושא עליו דיברנו

בשעתו בנוגע לבחורי ישיבה שעליהם לדעת שחשיבות לימוד תורת החסידות היא בדיוק כלימוד תורת הנגלה.

העובדה שעד כה היה ענין זה (של לימוד החסידות) שייך ליחידי סגולה בלבד, או רק בזמנים מיוחדים כשבת ויו"ט - הרי היא מצד החשיבות שבדבר, שכן, דבר חשוב נותנים רק בזמנים חשובים. אולם מכיון שבעולם נוצר מעמד מיוחד זקוקים - לכן - ללימוד החסידות, לכל הפחות כמו לימוד הנגלה. ^{אגודת החסידים}

דבר זה מודגש במיוחד אצל בחור ישיבה - שכן לבחור ישיבה ישנה תחושה שכאשר אומרים לו על לימוד מסוים כי מחויבים ללומדו - שהדבר הוא בעל חשיבות ממדרגה ראשונה. אולם מאידך - כשאומרים לו על לימוד שזהו מהיכי-תיתי, בזמן מן הזמנים, בין השמשות בין הסדרים או שבת ויו"ט - מהווה הדבר אצלו הוכחה שחשיבות הדבר היא משנית.

משום כך אני אומר (לאחר שראיתי בעתונכם כי הודפסו שם דברי תורה חסידיים ("חסידישע דברי תורה") - שכיון שמדפיסים זאת בעתון [שאיננו מיועד לבחורי ישיבה - הם, צריכים ללמוד תורה, העתון מיועד לאלו שהינם או לפני הכניסה לישיבה או לאחר הישיבה] שמא הזמן עתה הוא זמן הכושר, שעת הכושר ואף יותר מכושר - שהדבר יקבע כסדר מסודר.

ובפרט לפי דבריכם - שהדברים צריכים חיזוק - הרי הגמרא מביאה בקשר לעניינים הצריכים חיזוק, שהם יותר מאשר עניין מהתורה;

צנצנת המן

צנצנת המן

רכ

ריט

זאת אומרת: אם תורה סתם לומדים באופן מסוים - הרי שאת העניינים הצריכים חיזוק יש ללמוד ביתר שאת, וכוונתי היא בקשר לקביעות בזמן.

יתכן שהדבר כבר הונהג אצלכם. כל מה שאני אומר הרי זה בתורת הצעה [למרות שאדמו"ר הזקן אמר כי "עצות לא ממהרים לתת", אך - כאמור - עד כמה שזכור לי, כבר דברנו אודות ענין זה בעת פגישתנו הקודמת].

מכיוון שנוספו אצלכם כ"כ הרבה חידושים - דברים חדשים שלא היו בדור הקודם, והם הונהגו בודאי מתוך ידיעה והכרה שאלו דברים טובים - הרי הדבר מהווה סימן שמתחשבים בכך שרחמנא ליצלן - באה מחלה לעולם, וממילא צריכים לחפש תרופה כזו שפעם לא היו צריכים להגיע לשימוש בה.

כ"ק האדמו"ר מבעלזא שליט"א: ישנו גם צמאון לזה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי ה'".

ה. **כ"ק אדמו"ר שליט"א:** אאמו"ר כשהי' מבאר ענין היתה דרכו לדייק לא רק באותו ענין עצמו, אלא גם באיזה מקום מופיע הדבר בתורה. ובאם זה כתוב בפרשה מסוימת - בהכרח שישנה שייכות מיוחדת לאותה פרשה, למרות שהענין מצד עצמו הוא בכל התורה כולה.

בסיום פרשת בחוקותי - ש"בחוקותי" ענינו "אם בחוקותי תלכו ואת מצותי תשמרו" - דוקא שם, מביא הוזהר שכאשר יהודי נמצא ב"שוקא דבורסקי", מקום שהוא הפכי מענין המלכות, הרי, מצד חשיבות כלתו, בא המלך עצמו לשוקא דבורסקי, וזהו הענין "לא מאסתים ולא געלתים לכלותם", והוא נמצא אפי' בשוקא דבורסקי.

בתורה עצמה ישנם עניינים שבהם אלקות איננה כל כך בגלוי - ומשום כך הם נקראים בשם נגלה דתורה, וישנו הענין ד"רזי תורה", שם אלקות היא בגלוי. כנראה שכעת הוא הזמן שאלוקות שבתורה (ובתורה גופא - אלוקות שבאלוקות) יהי' גם בשוקא דבורסקי.

האדמו"ר מבעלזא שליט"א: דור ההפלגה היה בזמן ש"בן מ"ח הכיר אברהם את בוראו", ומכאן בזמן שהחושך גדול, צריך יותר אור.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: אכן כן, ובאופן של "ויקרא" - "אל תיקרי ויקרא - אלא ויקריא". והחילוק ביניהם: "ויקרא" הפי' שהוא עצמו קרא; "ויקריא" הפי': הוא דיבר כל כך הרבה עד שהשני כבר החל לצעוק ש"א-ל עולם".

ו. **כ"ק אדמו"ר שליט"א:** מה שהזכרתם קודם שישנו צמאון לזה, נוכחתי בכך בעת שיחות עם בחורים שונים, ממקומות שונים, "נהרא נהרא ופשטי", - שכל אחד מהם רוצה ומחפש את ה"נשמתא דאורייתא" (כפי שהוזהר מכנה זאת), ביאור מפנימיות התורה. והם מסבירים זאת, שכאשר מדברים עמם בענינים של "לעומת זה"

קשרי שין

קשרי שין

אמרי חכמים

אמרי חכמים

- הרי אז מסבירים את הענין, לאחר מכן אומרים להם מהו "נשמות הענין, באיזו שיטה והשקפת עולם זה קשור וכיצד משפיע הדבר על הנפש.

ואילו - שואלים הם - כשלומדים עמו הלכות ברכות, או הלכות שבת, או הלכות ערובין, לומדים עמו את עצם הענין, ואח"כ כשצריכים להסביר לו כיצד משפיע הדבר על נשמתו - הרי זאת אינו יכול לשאול את ראש הישיבה שלו, שהרי ראש הישיבה אמר את השיעור והשיעור הוא באופן של "מנהג אבותינו בדינו". ממילא צריכים למנות אדם שני שתפקידו יהיה למלאות ענין זה.

האדמו"ר מבעלז שליט"א: מובא בשם הבעש"ט - ק"ו: אם כאשר לומדים את הענין של "המחליף פרה בחמור" זו תורה, על אחת כמה וכמה כאשר עוסקים בזה.

ז. כ"ק אדמו"ר שליט"א: בהקדמות ר' חיים ויטאל לשער ההקדמות ישנה אימרה "חריפה" אודות "המחליף פרה בחמור". וכך הוא כותב: מי שלומד את הענין של המחליף פרה בחמור כפשוטו, ולא יותר, הוא מאריך את הגלות, את ה"שכינתא בגלותא", עם כל החריפות שבדבר.

כאשר כ"ק מו"ח אדמו"ר נ"ע הגיע לארה"ב הוא אמר אימרה זו וזה גרם ל"רעש" גדול. הייתכן! - טענו - הרי לימוד המחליף פרה בחמור הוא הרי מצות תלמוד תורה, ומברכים ע"כ ברכת התורה "ונתן לנו את תורתו", וא"כ כיצד אפשר לומר כדברים האלו?

ענה על כך כ"ק מו"ח אדמו"ר: "נתי ספר ונחזי", הביאו את הספר (כעת ההקדמה מודפסת גם בקונטרס עין החיים) ומצאו שאכן כך בדיוק כותב ר' חיים ויטאל.

באותה הזדמנות הוא גם ביאר זאת בעבודת האדם: פרה - יונק משמאל מגבורות, וחמור יונק מימין, וא"כ "המחליף פרה בחמור" - ליהודי צריך להיות שני הענינים: א. את העבודה של "סור מרע" -ולכך דרוש ענין הגבורות. ב) את העבודה של "ועשה טוב" - ענין החסדים. ולעתים הוא צריך להחליף. למרות שהוא רגיל בקו אחד, אך מצד הכרח הדברים - הוא פועל בקו השני.

כ"ק האדמו"ר מבעלזא שליט"א: מדת הארון לא הייתה שלימה. "אמתיים וחצי ארכו ואמה וחצי רוחבו" מובא על כך - שצריכים להכלל משני הענינים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א העיר שהוא מרוצה על שאדמו"ר מבעלז שליט"א העלה את ענין "המחליף פרה בחמור" - כי אודות ענין זה מדובר עתה - שיחליפו חלק מזמני הישיבה מלימוד ענין אחד בתורה ללימוד ענין שני. וישנו הרי חמורו של ר' פנחס בן יאיר, וכן פרה אדומה וזה כפי שהם נמצאים בלעומת זה, ולאח"ז צריכים לחשוב כיצד הם נמצאים בקדושה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר שבתור "מאמר המוסגר" ברצונו (לנצל את הביקור¹) לברר כיצד נוהג אדמו"ר מבעלז שליט"א בנוגע לכתובת שמו (ישכר) - האם כותב הוא שני שינין הוא שי"ן אחד?

רכד

רכג

האדמו"ר מבעלז שליט"א השיב שזקיננו (הרה"צ ר' ישכר דוב מבעלז זצוק"ל) הי' כותב שיי"ן אחד.

כ"ק אדמו"ר שליט"א שאל האם כך נהג גם בהברה, כלומר כשהיה מובטא את שמו בפיו האם גם אז נהג לבטא בשיי"ן אחד.

האדמו"ר מבעלז שליט"א השיב שכן.

כ"ק אדמו"ר שליט"א שאל האם נאמר פעם ביאור על כך, אדמו"ר מבעלז שליט"א השיב: הרי בקריאת התורה קוראים בשיי"ן אחת.

כ"ק אדמו"ר שליט"א העיר כי זוהי אכן ראי' שכך צריך להיות, אך מהו באמת הביאור בכך? האם לא נדפס ביאור כלשהו?!

האדמו"ר מבעלז שליט"א אמר שבספרים הרי מובא טעם. כ"ק אדמו"ר שליט"א העיר על כך: לכאן ולכאן.

האדמו"ר מבעלז שליט"א התעניין איך מנהג המקום בקריאת התורה, האם קוראים בשני שיני"ן?

כ"ק אדמו"ר שליט"א השיב, שמעולם לא התערב בכיו"ב, ובמילא תלוי הדבר בעובדה, מיהו הבעל קורא. וסיפר: שאלתי פעם מכ"ק מו"ח אדמו"ר שהבעל קורא בליובאוויטש היה קורא באופן מוסוים - השיב על כך שאביו (כ"ק אדמו"ר מהורש"ב זצ"ל) לא התערב בעניני הבעה"ב' שקייט של בית הכנסת.

האדמו"ר מבעלז שליט"א: שהרה"צ מקאמרנא אמר כי "ישכר" הוא "פי דוברי שקר", דעתו הייתה שיש לבטא זאת בשני שיני"ן.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: לשון הכתוב הרי הוא - "יש שכר" - והדבר קשור עם הגלות והגאולה.

ט. כ"ק אדמו"ר שליט"א: האם התלמידים בישיבתכם אינם מדברים בכלל אודות העניין של לימוד החסידות? האם הם לא תובעים, או שהם בכלל כאלו "קבלת עולניק'עס" - ומחכים שיהיה "נעשה"?

כשאני מדבר אודות חסידות, כוונתי בראש ובראשונה לחסידות של הבעש"ט - כתר שם טוב, ולאחר מכן "ליקוטי אמרים" מהמגיד.

כ"ק האדמו"ר מבעלזא שליט"א: בכל הקשור לענייני עבודה, תיקון המידות, אהבה ויראה - כולם עוסקים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א שאל על כך, האם הכוונה היא בקשר למעשה והשיב על כך האדמו"ר מבעלז שליט"א שגם לומדים, אך במה שקשור להשכלה - רק יחידי סגולה. על שאלתו של כ"ק אדמו"ר שליט"א האם הלימוד בעניני "אהבה ויראה" הוא בסדרי הישיבה, השיב כ"ק האדמו"ר מבעלזא בחיוב.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: כיצד מתקבל הדבר אצל בחור הישיבה שתובעים ממנו "קאכן זיך" בהבנה והשגה שבתורה, וכאן אומרים לו שהבנה והשגה לא נוגע לו?

כשהוא לומד הלכות ברכות, אומרים לו הרי שהוא ילמד לא רק כדי לדעת איזה ברכה לעשות, אלא - שיהיה מונח בזה (ער זאל זיך קאכן) בסוגיא לדעת את הטעמים של החילוקי דעות, את ה"לשיטתיה", ובכל ה"שטורעם" שיש בזה.

אח"כ כשאומרים לו ללמוד הלכות אהבת ה' - אומרים לו רק שילמד כדי להיות אוהב ה', ומה בקשר לכך שיש כמה וכמה דרכים וחילוקים ביניהם (כאמור לעיל - המחליף פרה בחמור) - וכי כאן לא חשוב ההבנה וההשגה? הרי מחנכים אותו בישיבה שיהיה מונח בשכלו בתורה?

כ"ק האדמו"ר מבעלזא שליט"א: ישנם שני עניינים: א. לכל יהודי יש בירושה מהאבות, אהבת ה' ויראת ה'. ב. סוף כל סוף צריכים להגיע להכרה שאי אפשר להבין הכל, צריכים להאמין.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: כל אלו שראיתי שהם מתעסקים במרץ ("קאכן זיך") בהשכלה שבתורה - ואני הק' בתוכם - מבינים שעדיין יש עניינים שלא מבינים, והם רבים יותר מהחלק שכן מבינים.

סיפרתי לא מכבר סיפור ששמעתי מכ"ק מו"ח אדמו"ר נ"ע אודות הצמח צדק: אדמו"ר הזקן קרא לצמח צדק עוד בקטנותו בתקופת גיל הבר מצוה שלו, ואמר לו שברצונו לתת לו במתנה - ידיעה בתורה. ענה לו הצמח צדק: סבא! ברצוני שיהיה לי זאת ביגיעה, שזה יהיה יגיעת עצמי ולא נהמא דכיסופא. לאחר זמן הוא אמר שהוא חוזר בו. כששאלוהו - מדוע? הרי טענתך הייתה טענה

אמיתית? הוא ענה: ככל שיתנו יסוד עוד על מה להתייגע, ומה שנשאר הוא באין ערוך יותר ממה שקיבל במתנה.

כ"ק האדמו"ר מבעלזא שליט"א: הסבא אמר פעם על הפסוק "כי לקח טוב נתתי לכם תורתי א תעזובו" - "לקח" - ביגיעה. "נתתי" - מה שנותנים אח"כ מלמעלה. כ"ק אדמו"ר שליט"א: עוד יותר מאשר יש לבד.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: אדמו"ר הזקן מותר בכך את מה שאומרים שלעתיד לבוא יהיה: "ומלאה הארץ דעה את ה'", ולכאורה, מכיוון שיהיה "ומלאה הארץ דעה את ה'" כמים לים מכסים" יידעו את הכל, א"כ מה יהיה בקשר לאמונה?

והוא ענה על כך: למעלה הרי זה אין סוף, עד כמה שנברא, יהודי - יידע, עדיין ישאר שלא בערך - על מה שיצטרכו להזדקק לאמונה.

י. כ"ק אדמו"ר שליט"א: בנוסף לעניני חסידות שזה כן מצאתי בעתונכם, חיפשתי בעתון עוד עניין שלעת עתה לא מצאתי וגם זה עניין שנוכחו לראות עד כמה הוא מועיל.

הענין הוא: כשמחזירים אצל התלמידים את המושג שהם יפלטו ביניהם בדברי תורה ויחדשו עניינים, הנה אז אף אם קורה לעתים שאינם מכוונים כ"כ (לאבות) אך זה גופא שמחזירים בהם את עיין ה"גברות" ואומרים לו שכבר "בא הזמן" אצלו - זה גופא נותן לו חיות בלימוד.

קשרי שין

קשרי שין

19

אגודת החכמים

ולכן ביקשתי להנהיג בכמה מקומות שהשיבות הנהוגות לפרסם קובצי הלכה, קובצי חידושים מראשי הישיבות ואף מהבחורים המבוגרים - שניהגו זאת גם אצל הבחורים שעדיין אינם מבוגרים, בכדי שגם הם "יחיו" בזה. ואפילו את"ל שזהו עניין של "שלא לשמה" - הנה כפי שהרמב"ם אומר על "חנוך לנער עפ"י דרכו", זהו הסדר - שיהיה שלא לשמה, העיקר ש"יחיה" בדברי תורה, ולאחר מכן יבוא לידי "לשמה".

האדמו"ר מבעלז שליט"א: אנו מוצאים לאור קובצים ונשלח זאת לרבי שליט"א.

כ"ק אדמו"ר שליט"א אומר שהוא מאד מרוצה מכך. [אני עדיין מפחד - אומר כ"ק אדמו"ר שליט"א - שאני "נותן עצות" ... אך מכיוון "שכיוונתי לדעת" א"כ סימן זה לא חייב להיות "נהרא נהרא ופשטי", אלא זה יכול להיות באותו אופן...]

לאחר שבמשך זמן התחילו לפרסם קובצים אלו, קבלתי אח"כ ידיעות - שזה פעל הרבה בהתמדה ושקידה בכתות שונות אפי' בכיתות הקטנות.

כ"ק האדמו"ר מבעלזא שליט"א העיר על כך שזהו העניין של "קנאת סופרים".

יא. כ"ק האדמו"ר מבעלזא שליט"א: בטרם בואנו לרבי שליט"א ייסדנו בית ספר לבנות.

כ"ק אדמו"ר שליט"א אומר על כך שזה דבר גדול וכעת זה נהיה דבר עיקרי, ובפרט - שעתה נוספו הרי אותם עניינים שהימים ללומדם מצד חוקי המדינה ולכן הצורך הוא בהדגשה ובהכרח יותר גדול שילמדו עם הבנות באופן של בית ספר. שהרי אלו שמוסרים נפשם ולא שולחים בנותיהם לבתי ספר הינם מתי מספר בכמות. נמצא שלבתי ספר חילוניים שהם בפקוח המדינה הם כן הולכים. ואילו בתי ספר שקשורים עם לימוד התורה - הרי לפני זמן מסוים לא ראו דבר כזה.

[אדמו"ר מבעלז שליט"א העיר, שאכן בעבר הי' נהוג כך].

כ"ק האדמו"ר מבעלזא שליט"א: אולם עתה - כשזה נהיה יסוד, א"כ זה דבר חדש. פעם לא היה סדר כזה. אחרים טענו: הרי "כל כבודה בת מלך פנימה", - וכדי ללכת לביה"ס צריכים הרי לצאת החוצה (ולעבור ברחוב) וכשעוברים בחוץ מי יודע את מי פוגשים. כי בינתיים - בדרך לביה"ס - צריכים לעבור לעו"ז שהרי ביה"ס אינו בבית, הוא במקום שני.

האדמו"ר מבעלז שליט"א העיר על כך שהיום המוצב הוא הפוך, כי מכיוון שאח"כ הולכים הרי לעבוד א"כ בית הספר הוא ה"פנימה" האמיתי, ביה"ס מציל אותם. וכ"ק אדמו"ר שליט"א אומר שאכן היום כבר כולם מודים בזה.

דובר אודות מנהג הנחת תפילין דרבינו תם בבעלז, כ"ק אדמו"ר שליט"א התעניין מתי מתחילים בכך, ומה נוהגים ללמוד בהם.

צנצנת המן

רכט

צנצנת המן

רל

מנהג ישראל

השוואות למנהגי חב"ד - בעלזא

"נטילת שלום" ו"שיריים"

ביום ג' פרשת ויקרא, ד' אדר שני תשמ"א ביקר כ"ק אדמו"ר מבעלזא שליט"א אצל כ"ק אדמו"ר. לאחר סיום הביקור נכנס כ"ק אדמו"ר לתפילת מנחה, ואחר סיום התפלה עברו כמה מניינים של חסידי בעלזא "נעמען שלום" [=ליטול שלום] מכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו. הרבי התבטא אז: אין זה מנהגנו, זהו לכבוד האורח [=האדמו"ר מבעלזא] הרי זה מנהג בעלזא - שיהיו בשורות טובות.

את "מנהג בעלזא" זה חווה הרבי בעצמו, וכך גם לגבי נטילת שיריים. בהזדמנויות מסוימות ביאר הרבי את חילוקי המנהגים "בין חסידות חב"ד וחסידות פולין בעניין נתינת שלום לרבו" (תורת מנחם כרך ט' עמ' 184). כמו כן ביאר בהזדמנויות שונות (השווה: 'תורת מנחם' כרך ו' עמ' 76; ח' עמ' 242; טו עמ' 226; לב עמ' 29. 46), כי אין זו דרכה של חב"ד לחטוף "שיריים".

למרות זאת, הרי שבאותו ביקור (הנזכר בראשית הרשימה), אותו ערך הרבי באלמוניות אצל הרה"ק ר' אהרן מבעלזא (ראה 'ימי מלך' כרך א' עמ' 466) - קיבל הרבי ממנו באותה הזדמנות "שיריים"!

לימים סיפר על כך הרבי להרב יחזקאל בסר, ממנהיגי אגודת ישראל בארצות הברית (והדברים נחשפו בראיון שהעניק הנ"ל לכפר חב"ד' גליון 650 עמ' 22):

צנצנת המן

רלב

צנצנת המן

רלא

אדמו"ר מבעלזא שליט"א השיב שהסדר בבעלזא הוא שמתחילים בהנחת תדר"ת אחר החתונה, ואף יותר מאוחר (אחר שנה ראשונה) ולומדים בהם משהו כפרשה בחומש.

אדמו"ר מבעלזא שליט"א: לא ניקח מזמנו של הרבי...

כ"ק אדמו"ר שליט"א: לא נורא, הזמן הוא של הקב"ה.

בכל אופן שלא תהיה לכם תרעומת עלי על שחידשתי את השיחה שקיימנו לפי מספר שנים...

הרי אומרים שיהודי אסור לו להתייחס "אפילו מאה פעמים ואחד" - מה גם שנוכחתי בכמה עניינים ש"כיוונתי לדעת" כדוגמת הנושא של קובצי חידושי תורה.

טרם צאת אדמו"ר מבעלזא שליט"א, אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: יישר כח, שתהיה הצלחה רבה, ונתבשר בשורות טובות.

פגשתי בו בברלין.. הוא היה גם צדיק גדול וגם ידען גדול.. בלטה הבקיות שלו בחלק "אורח חיים". הוא העניק לי 'שירים' ואף דיבר בענין ההלכות של השיעור הדרוש לברכה ראשונה ואחרונה..

אחד ממלוויי של הרבי באותו ביקור, חסיד גור בשם ר' איצ'ה מאיר פירסטנברג סיפר לרב בסר, שהוא זוכר את היום בו הרבי מבעלז הגיע לברלין. הרבי, שהיה אז אברך צעיר אמר לי, הייתי רוצה להכיר את הרבי מבעלז, והלכנו יחד. היה קהל רב. כל אחד נתן לרבי מבעלז שלום, והרבי מבעלז היה נותן שלום עם מגבת על היד. כאשר הגיע הרבי בתורו לתת לו שלום, הגביה הרבי מבעלז את ראשו, הוריד את המגבת והושיט את ידו לשלום. הרבי היה לבוש כמו אדם פשוט, אך הבעלזער הסתכל עליו ואמר: "יש לו יד חמה"...

'שאלה' חצופה

במעמד 'חלוקת דולרים' שהתקיים בי' בסיוון תש"נ (התועדויות תש"נ כרך ד' עמ' 325) אמר הרבי: ההנהגה של ליובאוויטש - שזוהי אגב גם ההנהגה של בעלז - בענין (א) שינה בסוכה, ידועה ומופורסמת - עוד מזמנו של אדמו"ר האמצעי, שנוסף לכך שהיה בעצמו למדן גדול, התנהג כך מפני שכך התנהג אביו אדמו"ר הזקן, בעל התניא והשולחן-ערוך!

את הביאור ההלכתי בנושא העניק הרבי בהרחבה שנים רבות לפני כן (ראה לקוטי שיחות כרך כט עמ' 211-219, ובתרגום ללשון הקודש ב'שולחן מנחם' כרך ג' עמ' רט-רכא).

אלא שבשנת תש"נ התבטא הרבי, כי לאותם המחפשים לחרחר-ריב, לעורר מחלוקת ושנאת חנם אין להתייחס: ובוודאי לא לענות ולהסביר להם בפלפול של הלכה, כאילו יש כאן שאלה בענין של הלכה.. ואין לך חוצפה גדולה מזו כלפי אדמו"ר הזקן (בעל התניא והשולחן-ערוך) לעורר שאלות בענין שינה בסוכה!

צנצנת המן

רלג

צנצנת המן

רלד

שבט יששכר

בביקור תשמ"א הנ"ל התעניין הרבי כיצד נהוג בבעלז בענין כתיבת השם ישכר - בשני שיני"ן או בשי"ן אחד? והשיב האדמו"ר מבעלז כי זקנו הרה"צ ר' ישכר דב (תרי"ב - כ"ב מ"ח תרפ"ז) - נהג בכתיבת שי"ן אחד, והרבי ביקש לשמוע ביאור על-כך.

באותה שנה במכתב מב' דראש חודש תמוז תשמ"א אותו שלח הרבי לאחד מראשי אגודת הרבנים בארצות-הברית, מצוי הסבר לפשר התעניינות הרבי בנושא. וכך נאמר שם (לקוטי שיחות כרך ל' עמ' 287):

להערה מאז אודות "ישכר-יששכר" - מה שאמרתי היה לא בעצם הענין, שהרי שקלו-וטריו ומבואר הוא בכמה-מקומות ובפרט בספרי שמות גיטין (כולל - על-דבר חילוקי המדינות בזה), וכן בנוגע לקריאת-התורה (נקבצו השיטות ב'תורה שלימה' לויצא על-הפסוק), אלא-אודות הסתירה מיניה וביה - שהספרים דראשי הגזע נקראו בפי כל, בני ושער - יששכר, וחתומת וקריאת האנשים בשי"ן אחת.

הכוונה כמובן, ל"בני יששכר" ו"שער יששכר" (שמות הספרים), מה שאין כן בחתימת שמם. וקל-להבין.

'רבינו-תם' - מאימתי?

באותו ביקור של האדמו"ר מבעלז אצל הרבי דובר גם אודות מנהג הנחת תפילין דרבינו-תם בבעלזא. כ"ק אדמו"ר התעניין מתי מתחילים בכך - היה ניכר שהתעניינותו של כ"ק אדמו"ר היא בעיקר האם נהוג בבעלזא כמנהג צאצאי ה"בני יששכר" על פי הוראתו - וכן של צאצאי בעל 'היכל הברכה' - להתחיל להניח תפילין רבינו-תם מיום הבר-מצוה; וכן מה נהוג ללמוד בעת הנחתן (בלשון הרבי: "האם עניינים שקשורים בעמקות"?).

קשרי שין

כ"ק האדמו"ר מבעלזא השיב שהסדר בבעלזא הוא שמתחילים בהנחת תפילין דרבנו תם אחרי החתונה ואף מאוחר יותר (אחר שנה ראשונה), ולומדים בהם משהו בתורה כפרשה בחומש (חבורת הנ"ל עמ' ל).

מתן שם לבת

בכ"ו מרחשון תשי"א (אגרות-קודש כרך ד' עמ' מוח) כותב הרבי על הצורך במתן שם לבת ביום הקריאה הסמוך: בספר טעמי המנהגים ח"ד ע"ב (בדפוס ירושלים ת"ו תשי"ז ע' שצז) הביא - "שמעתי בשם הרה"צ וכו' [מהר"ש] מבעלזא לקרות שם לבת לאחר ה' ימים כו'" עיין שם - ומי יודע אם שמועה אמיתית היא. ובכל אופן, אנו אין לנו אלא הוראות נשיאנו. עיין ספר חסידים סי' תתשא.

יצוין כי בגוף המכתב עצמו מביא שזוהי הוראת אדמו"ר הזקן שהדגיש "שאף שיש טעם הנותן מקום לומר לחכות בקריאת השם עד קריאת התורה דשבת-קודש, בכל זאת מפני טעמים ידועים אין לעשות כן, ויקרא שם לבתו ביום הקריאה הקרוב ליום הלידה".

"טעמים ידועים" ככל הנראה הם לפי דברי הרבי בהזדמנויות אחרות:

א. "כניסת נפש הקדושה" היא תיכף בלידתה ובעת נתינת השם, ולמה לאחר (לקוטי שיחות כרך יד עמ' 250). ב. ענין זה קשור עם זירוז הגאולה (התועדויות תש"נ כרך ג' עמ' 364). וראה גם 'דרכי חיים ושלום' סימן ריט (בשם אביו הגה"ק בעל בני יששכר).

תחנן בהילולת צדיקים

יום חמישי כ"ב מרחשון תשל"ה. אחר קריאת התורה נכנס לשוחח עם הרבי אדם בעל אישיות תורנית. להלן קטע מתוך השיחה ('מוקדש מלך' כרך ד' עמ' שצח):

קשרי שין

שאלה: נוכחתי היום כשהתפללו בבית הכנסת כאן וראיתי שאמרו תחנון, והדבר היה לי לפלא: ... שהרי יום זה הוא יום ה"ארצי" של הקדוש הרה"צ רבי ישכר דוב מבעלזא? וכ"ק אדמו"ר השיב:

כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע - אביו של כ"ק מו"ח אדמו"ר - אמר לו פעם בעניין זה - אין זמן כה מתאים לבקש ולהיענות כבימים אלו.

כפילת תיבות

באחד ממכתביו נקט כ"ק אדמו"ר באופן ברור "להימנע מכפילת תיבות בתפלה" (אגרות-קודש כרך ז"ך עמ' תקכד) [וראה עוד אגרות קודש כך ח"י עמ' קכו]. השווה ל'מנהגי בעלז' עמ' ט - אודות מהרי"ד זצ"ל שבין הוראותיו לש"ך - "...שלא לחזור על תיבה אחת פעמיים".

רבינו תם לאבל

לעניין זה קבע הרבי ('התועדויות תשמ"ח' כרך ב' עמ' 585 וראה גם שם עמ' 573): בנוגע למעשה בפועל - מעשה רב - ידוע שמניחים תפילין גם ביום הראשון, ואפילו תפילין דרבינו תם. השווה (שם): "רבינו [הרה"ק ר' אהרן] כשהיה אבל, הניח תפילין של רבינו תם".

מצות מצוה

"כשאכל אדמו"ר מצות... היה זה מן המצות שאפו עברו בערב-פסח" (אוצר מנהגי חב"ד פסח עמ' מא. וראה שם עמ' רנח). וב'מנהגי בעלז' עמ' לח: בכל הפסח היה רבינו [הרה"ק ר' אהרן] אוכל רק ממצות מצוה של ערב פסח.

צנצנת המן

רלו

צנצנת המן

רלה

קשרי שין

קשרי שין

מצות בסעודות שבת

כ"ק אדמו"ר נהג לאכול מהמצות שנותרו מימי הפסח, בכל עת שנטל ידיו לסעודה.. בסעודות השבת.. שבנוסף לחלות.. אכל גם מהמצות ('אוצר מנהגי חב"ד' עמ' רנח).

השווה למנהגי בעלז' עמ' מה: בכל השבתות שמופסח ועד שבועות היה רבינו [הרה"ק ר' אהרן] אוכל גם מצה בכל הג' סעודות של שבת.

שיחות לנשים

כב' קדושת אדמו"ר מוהרי"צ השמיע כמה פעמים שיחות ודברי חיזוק לפני נשי ובנות ישראל. כ"ק אדמו"ר נהג כן כמה פעמים בשנה בקביעות. ובמנהגי בעלז' עמ' נד: בערב יום כיפור לפנות ערב אמר [הרה"ק ר' אהרן] דברי ברכה והתעוררות לנשים.

התעוררות וגם ברכות

"בערב יום הכיפורים אחרי מנחה נוהג כ"ק אדמו"ר לברך את כל בני ישראל.. בברכת חתימה טובה.." ספר המנהגים - נעתק ב'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' קצא; ומשנת תשמ"ב (שם עמ' קצג): לא היתה זו ברכה בלבד אלא שיחה, שבה היה הרבי משלב גם את ברכתו [וראה שם עמ' קצד - לעניין בני-הבית].

הנהגה דומה נזכרה גם במנהגי בעלז' עמ' נד: בבעלז' אמר בערב יו"כ ג' פעמים התעוררות ומוסר, א) בחדרו לפני משפחתו, שם התכנסו אנשים נשים וטף. ב) בחדר הגדול לפני נשי העיר. ג) בבית הכנסת.

צנצנת המן

רלז

צנצנת המן

רלח

ריבוי סכך

"מרבים בסכך" כך נאמר ב'ספר המנהגים' - וראה בהרחבה ב'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' רסה-ו. ובמנהגי בעלז' עמ' נו: "הסכך בסוכת רבינו היה צפוף מאוד".

גם להם יש 'תורה'...

ב'היום יום' כה מנחם-אב נאמר בזה הלשון: שגם על בת צריך לומר לתורה (ולחופה ומעשים טובים) על-פי מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות יז, א) נשי במאי זכיין באיקרוי כו' ובאתנוי כו' ונטרין כו'.

וראה במנהגי בעלז' עמ' עו: בבעלז' היה המנהג לברך מי שנולדה לו בת למזל טוב, בברכה זו כמו שמברכים לבן הנולד היינו שיזכה לגדלה לתורה ולחופה ולמעשים טובים. פעם אמר מרן [הרה"ק ר' אהרן] זצ"ל הטעם, מפני שגם לנשים יש תורה, כמו שכתוב "אל תטוש תורת אמך".

[מתוך "התקשרות" גליונות 1044-1045, פרי עטו של הסופר החסידי הגה"ח רבי מרדכי מנשה לאופר שליט"א, מחבר הספר "ימי מלך" ועוד]

צורתו הקדושה

שיחה עם הגאון רבי יעקב אליעזרוב שליט"א
אב בית הדין הרבני בירושלים

כילד קטמוני, בימי שהות מרן בשכונת קטמון, וכבנו של הרב דובער אליעזרוב זצ"ל רבה של השכונה, זכה רבי יעקב לשפע של זכרונות ילדות במחיצת מרן.

בכל ליל שבת היינו מגיעים להתברך ב'גוט שאבע'ס' מפי מרן, כמו היום חקוקות מול עיני המראות של 'סעודה שלישית' אני זוכר היטב את ה'י"ב חלות' לא אשכח את מרן נוגע עם פירור החלה שבידו בדג שהונח לפניו ומיד אחר כך חילקו 'שיריים'.

ליל שבת אחד עבר לפני התיבה הגאון רבי שלום ברנרד זצ"ל נראה היה על פני מרן שהוא שבע נחת מתפילתו, אני זוכר שמיד עם תום התפילה הוא פנה למרן לומר 'גיט שאבע'ס' אחז מרן בכנף מעילו העליון (הרוזולקע) ואמר לו שיבוא ל'טיש'.

כילד עמדותי והתבוננתי איך מובילים את מרן על הכסא לתוך הסוכה הגדולה שהייתה צמודה לבית בקטמון, מרן בעינים עצומות עד פתח הסוכה, על הפתח עצרו המשמשים לרגע, מרן נשא את עיניו פקח אותם, התבונן לתוך הסוכה, השפיל את מבטו שוב, עצם את עיניו וכך הכניסוהו לסוכה, מנהג זה חזר על עצמו בכל פעם.

רבי דב בער אליעזרוב עם רבי יעקב לנדא
אב"ד בני ברק

רבי יעקב אליעזרוב ורבי חיים יהודה
רבינוביץ - אבות בתי הדין בירושלים

כשהייתי בחור בישיבת פונביז' ישן עמי בחדר אחד, הרה"ק רבי שמואל דוד גרוס שליט"א רבם של חסידי גור באשדוד, היינו משוחחים ונזכרים בדמות אותו צדיק, הגענו להבנה כי בכל יום בו נזכרים בדמותו הטהורה היא מביאה בכנפיה התעוררות כלשהי.

סיפר מזקנו הגה"ח רבי שלמה יהודה לייב אליעזרוב זצ"ל (השיל"א) שפעם בהיותו בדרכו בנסיעה לרבו הרבי הרש"ב, נכנס אל הרה"ק רבי יעקב ישראל טברסקי זצ"ל מטשערקס בעל ה"חיבור לטהרה" נרעש ונפעם מההתעוררות שחוהו שם אמר לטשערקעס'ר: "איך קלער צו בלייבען באיין"

ענה לו הרה"ק מטשערקס: "הייתי מאוד שמח בך, אך בהתבונני בשורש נשמתך, רואה אני כי אינך שייך אלי כי שורש נשמתך נטוע אצל הרבי הרש"ב".

מכתב תהילה

מהגאון רבי יעקב אליעזרוב שליט"א

אב בית הדין הרבני בירושלים

בס"ד

ט' אייר תשע"ה

כבוד ידידי הרה"ח המופלג ר' בן ציון גרוסמן שליט"א

אחרי מבוא השלום והברכה לאוי"ט, בהמשך לשיחתנו בנידון הוצאת הספר לזכרו של אותו צדיק וקדוש עיר וקדיש משמיא קא נחית ה"ה כ"ק האדמו"ר מבעלזא זצוק"ל, אשר זכיתי בילדותי להיות במוחיצתו אולי יותר ממואה פעמים, אשר בכל ליל שבת קודש הייתי הולך עם אמו"ר הגה"ח רב של קטמון זצ"ל, להיות נוכחים בתפילת קבלת שבת וערבית ולקבל ברכת שבתא טבא מכ"ק האדמו"ר זצוק"ל.

כמו כן זכורני בילדותי שראיתי בבית אבי טלגרמה של כ"ק האדמו"ר הריי"צ מליובאוויטש זצוק"ל, שפעל רבות בזמן מלחמת העולם השנייה, להצלת כ"ק האדמו"ר מבלז, ושלח לסבי הגה"ח ר' שלמה לייב אליעזרוב זצוק"ל רבה של חברון מספר טלגרמות לפנות לרבנים בארץ ישראל ולפעול בכל מאודם להשיג אישור כניסה מהממשלה המנדטורית הבריטית, ואכן סבי פעל רבות והפעיל כמו כן את מר גד פרומקין שהיה קרוב משפחה ושופט

צנצנת המן

רמא

צנצנת המן

רמב

תה"ת 1349

בבית משפט העליון הבריטי. ויצר קשרים עם כל הנוגעים בדבר כדי להשיג סרטיפקטים לאדמו"ר ולנלוים אליו, וב"ה הדבר יצא לפועל, וזכה להצלתו בעזה"י.

ואני יודע שהאדמו"ר מבלז זצ"ל החזיק הרבה הכרת הטוב לכך, וכאשר אבי זצ"ל בא לבקר כבדו מאוד שידע שהוא נכדו של הרב דחברון שפעל רבות להצלתו. ואף סיפר לו מעשה שהיה עם אביו כ"ק האדמו"ר הרה"ק רי"ד זצוק"ל, שהיה רוצה לקבל פירוש כ"ק האדמו"ר הצמח צדק על משניות, ובאותו יום בא פתאום לעיר אדם עם ספרים אלו, ושמוח מאוד שראה שיד השגחה העליונה זימנה לו ספרים אלו ומצא את שאהבה נפשו בכמה קושיות שהיו לו בכמה משניות, וכן סיפר לו סיפורים נוספים, אך איני זוכרם.

כמו כן זכורני שתמיד כשהיו מביאים ונושאים אותו בכסא מביתו לסוכה שהיו מתפללים, היו תמיד עיניו עצומות ובפתח הסוכה היו שמשו נעמדים וממתנים קצת, ואז היה פותח קצת את עיניו ומסתכל לתוך הסוכה, ושוב עוצם עיניו וממשיכים להביאו עד למקום תפילתו. ואני זוכר שגם בימי בחרותי כאשר הייתי נזכר מצורת קדשו של האדמו"ר מבלז זצוק"ל, הייתי מקבל התעוררות מכך לכל אותו היום, והלוואי שזכותו יגן עלינו, וימליץ טוב בעדינו, וגדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם, ובפרט צדיק כמותו, ויה"ר שבזכותו נזכה בקרוב לביאת גואל צדק בב"א.

הכו"ח לכבודו של אותו צדיק
יעקב אליעזרוב

מכתב עוז מהגאון החסיד המקובל רבי יצחק גינזבורג שליט"א "המלאך"

ב"ה מוצש"ק "ויחי יעקב" אור ל"ב טבת תשע"ד

לידי"נ ידידי עז מזכה הרבים
הרה"ח בן ציון גרוסמן שליט"א

שמחתי לשמוע על הספר שאתה מתעתד להוציא אודות קדוש
ישראל ואוהבן הרה"צ הרה"ק וכו' רבי אהרן מבעלז זי"ע ועכי"א,
שכידוע שררו בינו לבין כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש יחסי אהבה
והערצה נפלאים.

שמו של רבי אהרן מרמז להיותו בבחינת "אהרן אוהב שלום
ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה". עיקר מדתו של
אהרן הכהן היא אהבה - אהבת ה' ואהבת ישראל (וכן במספר קטן אהרן
עולה אהבה).

קראת את הספר בשם "צנצנת המן" (על שם הצנצנת שמלא אהרן הכהן
בעצמו), וידועים דברי רבי מאיר מפרימישלאן כי החזקת "מלא העומר
מן" בצנצנת היא בגדר "מעט מחזיק את המרובה". "צנצנת המן"
עולה בגימטריא לשון הפסוק "טוב מעט ביראת הוי" (משלי טו, טז)

צנצנת המן

רמז

צנצנת המן

רמז

רבי יצחק גינזבורג

ואילו "מועט מחזיק את המרובה" עולה "אהבת ישראל" (ה"כלל גדול
בתורה"). מכאן נלמד כי רבי אהרן זצ"ל היה בעצמו בבחינת "מועט
מחזיק את המרובה". מחמת יראת ה' העצומה שלו, "טוב מעט
ביראת הוי", רבי אהרן זצ"ל עצמו היה בבחינת "טוב מעט לצדיק"
בקטנות גופו ובמיעוט אכילתו (וידוע
שכ"ק אדמו"ר מליובאוויטש התבטא עליו שהוא
"צורה בלי חומר"), ועד שלכן היה מצונן
ועטוף תמיד בפרווה (וכפי שמביאים
המפרשים, "צנצנת" היא על שם היותה מצננת
את מה שבתוכה), אך ה"טוב מעט" הזה
היה כלי לאור אין סוף של אהבה
רבה שהכיל בתוכו - אהבה אין
סופית, לה', לתורתו, לעם ישראל
ולארץ ישראל.

הנני דוש"ת ומאחל לך הצלחה רבה ומופלגה בכל מעשיך
יצחק גינזבורג

רשות לרופא

שיחה עם רופא השיניים של מרן
החסיד ר' ישראל בער לבנוני [ווייס] הי"ו

בביתו אשר בכפר חב"ד יושב רופא השיניים של מרן הרה"ח ר' ישראל בער הי"ו* ומגולל בחרדת קודש, בבהירות ובזכרון נדיר, את הימים בהם זכה לטפל בשיני מרן ובד בבד להתברך מפיו בדבר ישועה ורחמים.

בדחילו ורחימו פותח ר' ישראל בער מגירה בשידת ביתו, ומציג את המלקחיים, בהם טיפל בפיו הקדוש של מרן, משתם הטיפול במרן, גנז הרופא את הכלי באוצרותיו לשמירה, כי מן הראוי שכלי ששימש בקודש יגנז.

* ר' ישראל בער הי"ו, מוצאו ממשפחת חסידי זידיטשוב. בהקדמה לאחד מספרי הרה"ק בעל "אמרי יוסף" זצ"ל מביא דוד אביו שהיה בן בית אצלו, מאביו הרה"ח ר' ישראל דוב ווייס ז"ל שעל שמו הוא נקרא, מה שראה במו עיניו בהיותו בבעלזא אצל מרן מהר"ש, וכך הוא מביא שם:

"אבי ז"ל ר' ישראל דוב ז"ל, נולד בשנת תק"צ, היה נוסע בילדותו עם אביו ר' משה ז"ל אל הרה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב זצ"ל בעל ה"בני יששכר", אחרי חתונתו כשהאיר לעולם הרה"ק רבי יצחק אייזיק זצ"ל מזידיטשוב הסתופף בצלו הקדוש.

פעם בילדותו נסע עם חבורת אברכים לראש השנה להרה"ק רבי שלום זצ"ל ה'שר שלום' מבעלזא, ובשב"ק קודם סליחות היו בפרמישלאן אצל

אנדר החכמה

פה קדוש

כבר בהיותי בחור, עסקתי לפרנסתי בטיפולי שיניים, מספר ר' ישראל בער, בפעם ראשונה כאשר הגיע אלי הגבאי הרה"ח רבי שלום פויגל ז"ל, ואמר לי כי מרן רוצה שאבוא לבדוק את שיניו ולטפל במכאוביו, מיד מיהרתי לבית מרן וראיתי את הטיפול כשימוש אצל צדיק הדור - כזכות עצומה.

הרה"ק רבי מאיר'ל זצ"ל, בעש"ק כשקיבלו 'שלום' שאל אותם: אתם נוסעים לבעלזא, ואמרו הן, והי' להם שבת טוב.

"וסיפר לי אבי ר' ישראל בער ז"ל, שכשהיה בבעלזא אצל ה'שר שלום' זצ"ל ובעת שהיה שם היה ילד כבן שבע חלוש על כל אבריו (שקורין גילעמט ר"ל), והניח את הילד על הארץ סמוך למרגלותיו של הצדיק ז"ל. עמד הצדיק מכסאו ולקח המטפחת וכרך ידיו הקדושים ומשש את הילד מכף רגלו ועד ראשו, ועמד הילד והלך על רגליו כשאר אנשים, והיו שם הרבה אנשים.

פתח הרה"ק את פה קדשו ואמר ל'עולם', אל תתפלאו ע"ז כלום, כי מסטרא דקדושה אין כואב כלום, מאתו לא תצא הרעות, וכל המכאובים המה מסט"א ר"ל, וכשישראל שומר את אבריו ועובד השי"ת עם ידיו, שורה עליהם רוח דקדושה ועי"ז בורח הסט"א מפני זה אין כואב להילד כי ע"י משמוש ידיו הקדושים ברחה הס"א".

עוד מספר ר' ישראל בער ה"ו בשם הסבא ר' ישראל בער ז"ל, כי פעם נסע לבעלזא, וכינו אותו בבעלזא "אונגערשער חסיד", וכאשר נכנס אל הקודש פנימה אמר הגבאי למרן מהר"ש, כי ה"אונגערשער חסיד" הגיע ממרחקים, והפטיר מרן: "כמה שהחסיד בא ממרחק רב יותר - הברכה קרובה יותר".

צנצנת המן

רמז

צנצנת המן

רמז

קשרי שין

קשרי שין

ישועות מתגוללות

כידוע, השתקפה מגופו הקדוש של מרן חולשתו הרבה, לעתים כאשר הייתי מטפל בפיו, לא היה בו די כוח להרים את ראשו, אחר שישב בכפיפות קומה מחמת גודל פרישותו וענוותנותו, עד שכמעט נפל מרוב מאמץ, הייתי צריך לתמוך בגופו, לפעמים טיפלתי בו כאשר גופו נשען אל הקיר כדי שלא יפול ח"ו.

ניצלתי את ההזדמנות הגדולה והקדושה שנקרתה בחלקי, לעמוד פנים אל פנים עם צדיק הדור, ולאחר גמור הטיפול הייתי מונה ומזכיר שמות אנשים הזקוקים לישועה, אשר הפצירו בי שאזכיר את שמם לטובה בקודש פנימה, ואכן זכו לראות ישועה בזכות ברכותיו של מרן.

זכות גדולה

אני זוכר פעם אחת בגמור הטיפול ציוה מרן על הגבאי שיתן לי כמה מטבעות כסף בשכר עבודתי, כמובן שסירבתי כי עצם הזכות שזכיתי בה בעבודתי, היא הייתה לי יותר מאלפי זהב וכסף.

אך בכל זאת הגבאי הפציר בי ורמז לי לקחת את המטבעות שרבים היו מצפים ומייחלים לקבלם, ורמז לי שלא אהיה שוטה המאבד מה שנתנים לו, ואקח את המטבעות הללו, וכך עשיתי. אני זוכר כי מרן לא החזיק את המטבעות בידו כלל, ורק הגבאי לקחם בפקודתו ונתנם לי.

צררתי באמתחתי כלי טיפול והגעתי במרוצה לביתו שבתל אביב. מרן ישב על כסאו ואני ניגשתי לבדוק את פיו הקדוש.

כאשר פתח מרן את פיו נחרדתי לראות את המצב הקשה של הפה, מעט מאוד שיניים נותרו, והשיניים הבודדות שנותרו היו שבורות וסדוקות לגמרי, וכאשר השן שבורה, שכבת האַמַּייל המחפה את השן נסדקת ושורטת ופוצעת את הפה ואת החניכיים, עיקר סבלו של מרן נבע מכך.

מיד הוצאתי משחה מיוחדת להקלה, ומרחתי על שיניו הקדושות כדי להקל על הכאב, ואכן ב"ה מיד חש מרן הקלה ולי היה רגע של קורת רוח עצומה שזכיתי לשמוע מפ"ק על כך.

באחת הבדיקות, נוכחתי לראות את מצבם הרעוע של החניכיים, כי הן מדממות ופוצעות, וכי יש צורך בטיפול עקבי של תוסף "ויטמין C" אשר מקל על החניכיים ומרפא אותם.

השיר סלימני

ויטמין זה נחוץ לצורך מבנה שיניים חזק וכן על מנת למנוע בעיות חניכיים, הצעתי לקחת תוסף ויטמין זה בזריקה או בכדורים, או בדרך אחרת, להרבות באכילת תפוזים אשר ברא השי"ת בעולמו והמיץ היוצא מהם עשיר בויטמין זה.

מרן בחר בעצה של אכילת תפוזים, ואכן מאז, כך סיפר לי אחד המשמשים, היה נוהג מרן לשתות מעט מיץ תפוזים עם סוכר לרפואה, ואני רואה זאת זכות עצומה לנפשי, שזכיתי שמרן היה אוכל ומחזק את גופו הקדוש במאכל נוסף בגיני.

צנצנת המן

צנצנת המן

רמוח

רמוז

אוצר התפסות

בכל פעם שמרן נכנס אל חדרו, ציוה מיד לסגור את כל החלונות, ובמקרה שהיו כל החלונות סגורים הוצרכו להשמיע קול ולדפוק על החלונות כדי שישמע מרן כי החלונות סגורים. לא הבנו פשר הדבר, ידענו שיש בזה ענינים גבוהים, ואולי לא רצה שיקנס האוויר הטמא של הרחוב אל תוך ביתו הקדוש (שכן סבלו היה רב והתאונן תמיד כי נכנס קור מבעד החלון הפתוח אף סדק קל).

טיפול בטהרה

סיפור פלא אני זוכר בבירור, ומתרגש לספר כעבור שנים רבות. בכל פעם לפני שבאתי לטפל במרן, הייתי הולך לפני כן לטבול במקוה. והנה פעם אחת מסיבה כלשהיא, לא הספקתי ללכת למקוה, נכנסתי לחדרו של מרן, ולפתע פונה אלי מרן וקורא לי בשמי, ומבקש ממני ליטול ידיים.

תחילה התפלאתי על הוראה זו שהייתה לראשונה, וחשבתי אולי לא נטלתי ידיים בבוקר, אלא לפתע הכתה בי המחשבה שאכן באותו יום לא הלכתי למקוה, וזאת הסיבה שמרן תפס את העניין ברוח קדשו ולכן ציוה עלי ליטול ידיים ולטפל בו בטהרה.

נפשי נקשרה

בעת שהגעתי לפרק האיש מקדש, הלכתי להתייעץ עם מרן על שידוך כלשהוא שהציעו עבורי, ושאל מרן: "האם היא מוכנה לגלח

במשך כמה שבועות הייתי בא פעם אחת בשבוע לבדוק את מצב הפה והשיניים, אך לאחר שהצעתי לקחת ויטמין C, מאז כבר לא היה צורך שאבוא לטפל בשיניו, אבל המושכתי לבוא בקביעות לחצר הקודש והסתופפתי בצלו כחסיד, עד שהסתלק מרן מעמנו ועלה לשמי מרום.

ר' ישראל דב לבנוני מציג לפני הרבי את דגם ביהמ"ק אותו בנה ע"פ פסקי הרמב"ם [הערה מפעמימה העיר הרבי כי הכבש העולה למזבח קצר במעט, ואכן לאחר בדיקה התברר כי זו הייתה הטעות היחידה בסטייה של שלושה מילימטר]

שערות ראשה", כשעניתי בשלילה לא הסכים מרן לשידוך, לאחר זמן מצאתי את זוגתי שתחי', שאכן הסכימה ללכת בדרכי אבותינו.

אחרי הנישואין התגוררתי בחולון, ובכל יום שישי נסעתי לתל אביב להתפלל את כל התפילות עם מרן, נשארתי ללון שם בליל שבת, וגם הייתי נוכח בעת עריכת השולחנות.

בשבת היה מרן מתפלל בשעה מאוחרת. התפילה החלה בסביבות השעה 12:00, לכן נתנו לציבור לטעום דבר מה, כדי שלא יצומו בשבת מפני כבוד השבת.

גם בימים הנוראים התפללתי אצל מרן, אך לא הייתה אפשרות להתפלל עם מרן ממש, שכן מרן התפלל במהירות עצומה.

לילד הזה

כאשר עברו כמה שנים מנישואי ועדיין לא נושעתי בילדים, נכנסתי אל מרן והזכרתי את עצמי לישועה. לפתע שאל אותי מרן: "מה מקום הולדתך?", והשבתי: קערעצקי, ובזה נפרד ממני לשלום.

ביציאתי מן החדר ניגש אלי הגבאי הרה"ח ר' שלום פויגל ז"ל ואמר לי כי עכשיו בוודאי אוושע בעז"ה, אכן כך היה, שזכיתי ונולד לי במזל טוב בני בכורי הרה"ח ר' אברהם משה שליט"א, המשמש כיום ראש כולל חשוב בארה"ב.

כאשר גדל בני בכורי באתי אל מרן כדי שיברך את בני, ולפתע הורה לי מרן שאמתין ואביא את התינוק כשיהיה נקי, ואכן כאשר היה נקי הבאתי אותו, ושם מרן את המגבת על ראשו, ובירכו.

פעם התאוננתי בפני מרן שאני סובל ממיחושים בבני מעיי, והורה לי ללעוס את המזון הבא אל פי במתינות ואיטיות, מכאן ואילך כך נהגתי והמיחושים נעלמו כלא היו.

קרובת משפחה שלנו שסבלה מהפרעות נפשיות, כאשר הייתה מתאשפזת לאחר התפרצות קשה של מחלתה, הייתי ממחר להזכירה בפני מרן, אשר ברכה באופן מיוחד ותמיד הוקל מצבה באורח פלאי וראו בעליל כיצד צדיק גוזר והקב"ה מקיים.